

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
เงินอุดหนุนงบประมาณแผ่นดิน

รายงานการวิจัย

เรื่อง

การพัฒนาระบบการศึกษาเพื่อพัฒนาคนแบบบูรณาการระดับจังหวัด

โดย

ดร.อมรวิรัช นาครทรรพ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ ฤทธิเดช

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฐิติมาวดี เจริญรัชต์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จินตนา เวชมี

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำนำ

รายงานวิจัยเรื่อง “การพัฒนากระบวนการศึกษาเพื่อพัฒนาคนแบบบูรณาการระดับจังหวัด” นี้เริ่มต้นขึ้นจากแนวคิดของการกระจายอำนาจการบริหารจัดการการพัฒนาไปสู่หน่วยงานระดับพื้นที่โดยเฉพาะจังหวัด อันเป็นแนวคิดที่สอดคล้องกับบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2540 ที่มุ่งให้เกิดการกระจายอำนาจการบริหารราชการแผ่นดินไปสู่องค์กรระดับท้องถิ่นเป็นเจตนารมณ์สำคัญ และได้นำมาซึ่งนโยบายและยุทธศาสตร์ภาครัฐที่สำคัญหลายเรื่อง เช่น “โครงการจังหวัดทดลองแบบบูรณาการเพื่อการพัฒนา” ในปี 2544 ที่มีเป้าหมายที่จะทดลองกระจายอำนาจในระดับจังหวัดเพื่อให้การบริหารงานระดับจังหวัดสามารถที่จะกำหนดปัญหา วิจัยข้อมูล วางเป้าหมาย และกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาหรือแนวทางการพัฒนาในมิติต่างๆ ได้อย่างครบวงจรเบ็ดเสร็จภายในจังหวัด โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดให้เป็นผู้บริหารสูงสุด เพื่อให้การดำเนินงานใดภายในจังหวัดเป็นไปด้วยความรวดเร็ว และสามารถตอบสนองต่อความต้องการและข้อเท็จจริงของแต่ละจังหวัดได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

ในมิติของการศึกษาและการพัฒนาคนนั้น แนวคิดการกระจายอำนาจการบริหารจัดการดังกล่าวยังสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 มุ่งให้เกิดการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาอันจะนำไปสู่การจัดการศึกษาที่มีความคล่องตัวหลากหลาย และสะท้อนเอกลักษณ์และความต้องการของท้องถิ่นมากขึ้น โดยมุ่งให้เกิดการขับเคลื่อนการพัฒนาการศึกษาที่เป็นองค์รวมในท้องถิ่น ที่ครอบคลุมตั้งแต่เรื่องการศึกษา สุขภาพอนามัย การจัดการศึกษา การจัดพื้นที่ทางสังคมที่เอื้อต่อการพัฒนาเด็กและเยาวชน ไปจนถึงระบบการพัฒนากำลังคนเพื่อพัฒนาอาชีพรองรับภาคการผลิตต่างๆ ในพื้นที่ ภายใต้ระบบการจัดการและประสานการทำงานของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องที่มีประสิทธิภาพด้วย

โดยแนวคิดดังกล่าวจึงเป็นที่มาของโครงการวิจัย เรื่อง “การพัฒนากระบวนการศึกษาเพื่อพัฒนาคนแบบบูรณาการระดับจังหวัด” ซึ่งเป็นโครงการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมกับองค์กรต่างๆ ในระดับจังหวัดที่มุ่งให้เกิดกระบวนการเรียนรู้และการจัดการร่วมกันในการพัฒนาระบบการศึกษาและพัฒนาคนที่เชื่อมโยงสัมพันธ์เป็นองค์รวมและตอบสนองต่อความต้องการของท้องถิ่น รวมทั้งเพื่อพัฒนาขีดความสามารถในการจัดการเชิงระบบขึ้นมาในระดับจังหวัด อันจะนำไปสู่การร่วมกันพัฒนาแผนการทำงานและการร่วมมือกันทำงานระหว่างหน่วยงานเพื่อการบรรลุเป้าหมายของจังหวัด โครงการพัฒนาระบบการศึกษาและพัฒนาคนแบบบูรณาการระดับจังหวัดนี้ ยังตอบสนองภารกิจของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในฐานะแกนนำในการปฏิรูปการเรียนรู้ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 ซึ่งเน้นการกระจายอำนาจและตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น ซึ่งภายใต้โครงการนี้ คำตอบในเชิงองค์ความรู้ที่ได้จะช่วยให้คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สามารถนำไปขยายผล เชื่อมต่อ ให้เกิดเครือข่ายการพัฒนากระบวนการจัดการศึกษาและพัฒนาคนแบบบูรณาการไปยังจังหวัดอื่นๆ ทั่วประเทศในอนาคตอีกด้วย

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญ และที่มาของการวิจัย

นับจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2540 มุ่งให้เกิดการกระจายอำนาจการบริหารราชการแผ่นดินไปสู่องค์กรส่วนท้องถิ่นเป็นเจตนารมณ์สำคัญ และได้นำมาซึ่งนโยบายและยุทธศาสตร์ภาครัฐที่สำคัญหลายเรื่อง หนึ่งในโครงการสำคัญที่สนองยุทธศาสตร์ดังกล่าวได้แก่ “โครงการจังหวัดทดลองแบบบูรณาการเพื่อการพัฒนา” หรือ คบพ. มีความเป็นมาจกนโยบายของรัฐบาลตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 7 สิงหาคม 2544 ที่มีเป้าหมายที่จะทดลองกระจายอำนาจในระดับจังหวัดเพื่อให้การบริหารมีประสิทธิภาพ โดยปรับให้จังหวัดมีฐานะเสมือนหน่วยธุรกิจเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Business Unit : SBU) ที่สามารถวินิจฉัยข้อมูล ปัญหา อุปสรรค กำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาและดำเนินการให้เป็นไปตามที่ตัดสินใจได้อย่างครบวงจรภายในจังหวัด โดยปรับเปลี่ยนบทบาทและอำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัดให้เป็นผู้บริหารสูงสุดของจังหวัด (Chief Executive Officer : CEO) สามารถบังคับบัญชาสั่งการหัวหน้าส่วนราชการต่างๆ ภายในจังหวัดได้อย่างเบ็ดเสร็จโดยตรง เพื่อให้การดำเนินงานใดภายในจังหวัดเป็นไปด้วยความรวดเร็ว ตรงตามนโยบายของผู้บริหารสูงสุด และสามารถตอบสนองต่อความต้องการและข้อเท็จจริงของแต่ละจังหวัดได้โดยตรง ซึ่งหากดำเนินการทุกจังหวัดอย่างได้ผล ก็จะสามารถแก้ไขปัญหของประเทศโดยรวมได้

สืบเนื่องจากแนวคิดในการกระจายอำนาจการบริหารจัดการแบบเบ็ดเสร็จภายใต้โครงการจังหวัดทดลองแบบบูรณาการเพื่อการพัฒนา หรือ คบพ. ดังกล่าว ได้เชื่อมโยงกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 มุ่งให้เกิดการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาอันจะนำไปสู่การจัดการการศึกษาที่มีความคล่องตัว หลากหลาย และสะท้อนเอกลักษณ์และความต้องการของท้องถิ่นมากขึ้น แต่ตราบจนถึงปัจจุบัน เจตนารมณ์ดังกล่าวยังไม่บรรลุผลมากนักเนื่องจากขาดการพัฒนาและขับเคลื่อนที่เป็นองค์รวมในระดับท้องถิ่น ดังนั้นในความพยายามกระจายอำนาจแบบบูรณาการไปในระดับจังหวัดจึงควรรวมถึงการบริหารจัดการการศึกษาและการพัฒนาคนในจังหวัดอย่างเป็นองค์รวมด้วย ความเป็นองค์รวม ณ์ ที่นี้ หมายถึง องค์รวมทั้งในมิติการพัฒนาคุณภาพชีวิต ตั้งแต่เรื่องระบบการดูแลสุขภาพอนามัย การดูแลความปลอดภัย ที่สอดคล้องไปกับระบบการศึกษา และการจัดพื้นที่ทางสังคมที่เอื้อต่อการพัฒนาเด็กและเยาวชน ไปจนถึงระบบการเรียนรู้และการจัดการความรู้เพื่อพัฒนาอาชีพและพัฒนากำลังคนในทุกภาคการผลิต นอกจากนี้ ยังต้องรวมถึงมิติของการจัดการ ที่ครอบคลุมตั้งแต่การมีระบบเฝ้าระวังที่ดีที่ประสานกับระบบอำนวยการในภาพรวมไปจนถึงระบบวิจัยท้องถิ่นเพื่อสร้างความรู้นำการพัฒนาตลอดจน ระบบการติดตามประเมินผลการดำเนินมาตรการพัฒนาต่าง ๆ ในระดับท้องถิ่น

ในการพัฒนาระบบการจัดการการศึกษาและการพัฒนาคนในระดับจังหวัดนี้ต้องอาศัยกรอบแนวคิดเชิงระบบ (system approach) และหลักการของการพัฒนาระบบที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาการบริหารจัดการขององค์กรสมัยใหม่มาแล้วมากมาย ทั้งในองค์กรธุรกิจ องค์กรด้านสุขภาพ มาจนถึง องค์กรด้านการศึกษา (ยงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานต์, 2547) โดยมีประเด็นสำคัญ คือ การเริ่มจากการวางระบบ (system planning) ที่สอดคล้องกับรูปแบบงานและความต้องการขององค์กรมากกว่าแค่การวางแผนงาน (planning) ที่จะไม่เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ยั่งยืน แต่การ “วางระบบ” จะประสบผลดียิ่งขึ้นกว่า (Malcolm Baldrige Awards, 2000) ทั้งนี้ ในการวางระบบให้สอดคล้องกับรูปแบบงานและความต้องการขององค์กรนั้นต้องอาศัยการวิเคราะห์สถานภาพองค์กร โดยเทคนิคต่างๆ เช่น SWOT Analysis ไปจนถึงการออกแบบการทำงานเชิงระบบที่ประสานเชื่อมโยงกัน

ในกรณีของจังหวัดในฐานะองค์กรที่ต้องมีหน้าที่ดูแลด้านการจัดการศึกษาและการพัฒนาคนแบบบูรณาการตามแนวนโยบายปฏิบัติการบริหารราชการของรัฐบาล จึงมีความจำเป็นต้องพัฒนาขีดความสามารถเชิงระบบขึ้นมาเช่นกัน เพื่อให้มีขีดความสามารถในการบริหารจัดการทั้งในด้านการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ การบริหารงบประมาณ ไปจนถึงการมีขีดความสามารถด้านการติดตามประเมินผลความสำเร็จเพื่อนำข้อมูลกลับมาพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง โดยจะเริ่มจากการทำงานร่วมกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในจังหวัดเพื่อร่วมกันศึกษาจุดแข็ง จุดอ่อนและความต้องการด้านการศึกษาและการพัฒนาคนในจังหวัดนั้นๆ และการร่วมกันพัฒนาแผนการทำงานที่จะช่วยให้เกิดการดำเนินงานที่สอดคล้องประสานกันนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายของจังหวัดได้

โดยหลักการและกรอบแนวคิดดังกล่าวจึงเป็นที่มาของโครงการวิจัย เรื่อง “การพัฒนาระบบการศึกษาเพื่อพัฒนาคนแบบบูรณาการระดับจังหวัด” ซึ่งเป็นโครงการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมกับองค์กรต่าง ๆ ในระดับจังหวัดที่มุ่งให้เกิดกระบวนการทัศน์และการจัดการร่วมกันในการพัฒนาระบบการศึกษาและพัฒนาคนที่เชื่อมโยงสัมพันธ์เป็นองค์กรร่วม และมีประสิทธิภาพในการตอบสนองความต้องการและเสริมส่งเอกลักษณ์ของท้องถิ่น โดยองค์กรในที่นี่ครอบคลุมทั้งองค์กรภาครัฐ องค์กรเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรภาคประชาชน กลุ่มอาชีพ องค์กรการศึกษา องค์กรศาสนา องค์กรด้านการดูแลสุขภาพ ตลอดจน องค์กรสื่อสารมวลชน เป็นต้น

โครงการพัฒนาระบบการศึกษาและพัฒนาคนแบบบูรณาการดังกล่าวนี้ ยังตอบสนองภารกิจของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในฐานะแกนนำในการปฏิบัติการเรียนรู้ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 ซึ่งเน้นการกระจายอำนาจและตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น ซึ่งภายใต้โครงการนี้ คำตอบในเชิงองค์ความรู้ที่ได้จะช่วยให้คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สามารถนำไปขยายผล เชื่อมต่อ ให้เกิดเครือข่ายการพัฒนาระบบการจัดการศึกษาและพัฒนาคนแบบบูรณาการไปยังจังหวัดอื่นๆ ทั่วประเทศในอนาคตอีกด้วย

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาข้อมูลและประมวลสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคนร่วมกับองค์กรต่างๆ ในระดับจังหวัด
- 2) เพื่อสร้างกระบวนการทัศน์และกระบวนการจัดการร่วมกันระหว่างองค์กรต่างๆ ในจังหวัดในการพัฒนาระบบการศึกษาเพื่อพัฒนาคนที่เชื่อมโยงสัมพันธ์เป็นองค์รวม
- 3) เพื่อพัฒนาแผนและแนวทางการจัดระบบการศึกษาเพื่อพัฒนาคนแบบบูรณาการและมีประสิทธิภาพในการตอบสนองความต้องการและการเสริมส่งเอกลักษณ์ของจังหวัด
- 4) เพื่อติดตามประเมินผลการปฏิบัติตามระบบการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนของจังหวัด

ขอบเขตของการวิจัย

- 1) การวิจัยครั้งนี้ศึกษาจะเลือกศึกษาจังหวัดที่มีสถานะทางเศรษฐกิจและบริบททางวัฒนธรรมต่างกัน 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดมหาสารคาม (ภาคอีสาน ระดับรายได้เฉลี่ยน้อยถึงปานกลาง) จังหวัดฉะเชิงเทรา (ภาคตะวันออก ระดับรายได้เฉลี่ยสูง) และจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (ภาคกลาง ระดับรายได้เฉลี่ยสูงมาก)
- 2) การพัฒนาแผนและแนวทางการจัดระบบการศึกษาเพื่อพัฒนาคนแบบบูรณาการระดับจังหวัด เป็นการพัฒนาเชิงระบบเพื่อเพิ่มขีดความสามารถของหน่วยงานในพื้นที่ในการบริหารจัดการเชิงระบบ ตั้งแต่การจัดทำแผน งบประมาณ ไปจนถึงการติดตามประเมินผลด้วยตัวชี้วัดและเครื่องมือต่างๆ ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมทั้งในการพัฒนา การลองใช้ และการติดตามผล โดยมีเป้าหมายเพื่อการพัฒนาคนแบบบูรณาการใน 3 มิติคือมิติคุณภาพชีวิต มิติการพัฒนาการศึกษา และมิติการพัฒนาอาชีพ

กรอบแนวความคิดของโครงการวิจัย

การพัฒนากระบวนการศึกษาเพื่อพัฒนาคนแบบบูรณาการ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

หน่วยงานที่จะนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ ได้แก่ จังหวัด ประชาคมจังหวัด กระทรวงมหาดไทย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงศึกษาธิการ หน่วยงานการศึกษาและสถานศึกษาในท้องถิ่น รวมทั้ง นักวิชาการทั่วไป อาจารย์ในคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ ทั้งในและนอกพื้นที่

บทที่ 2

ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับจังหวัดที่เป็นกรณีศึกษา

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

จังหวัดพระนครศรีอยุธยาตั้งอยู่บริเวณที่ราบลุ่มภาคกลางตอนล่างของประเทศ ห่างจากกรุงเทพมหานคร ทางถนนสายเอเชีย ประมาณ 75 กิโลเมตร ทางรถไฟประมาณ 72 กิโลเมตร และทางเรือประมาณ 137 กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ 2,556.64 ตารางกิโลเมตร หรือ 1,597,900 ไร่ นับว่าเป็นจังหวัดที่มีขนาดใหญ่ เป็นอันดับที่ 62 ของประเทศไทย และเป็นอันดับที่ 11 ของจังหวัดในภาคกลาง ลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่มน้ำท่วมถึง พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นทุ่งนา ไม่มีภูเขา ไม่มีป่าไม้ มีแม่น้ำไหลผ่าน 4 สาย ได้แก่แม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำป่าสัก แม่น้ำลพบุรีและแม่น้ำน้อย รวมความยาวประมาณ 200 กิโลเมตร มีลำคลองใหญ่น้อย ประมาณ 1,254 คลอง เชื่อมต่อกับแม่น้ำเกือบทั่วบริเวณพื้นที่

จังหวัดพระนครศรีอยุธยามีอาณา

เขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

- ทิศเหนือ **ติดต่อกับ** จังหวัดอ่างทอง
- จังหวัดลพบุรี
- ทิศใต้ **ติดต่อกับ** จังหวัดนครปฐม จังหวัดนนทบุรี จังหวัดปทุมธานี
- ทิศตะวันออก **ติดต่อกับ** จังหวัดสระบุรี
- ทิศตะวันตก **ติดต่อกับ** จังหวัดสุพรรณบุรี

ภูมิอากาศ

มีลักษณะร้อนชื้นอยู่ภายใต้อิทธิพลของลมมรสุม 2 ชนิด คือลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ในฤดูหนาวและลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ในฤดูฝน ทำให้มีฝนตกติดต่อกันเป็นเวลานาน ปี 2551 ในเดือนมีนาคม อุณหภูมิสูงสุด 38.00 องศาเซลเซียส ในเดือนกุมภาพันธ์ อุณหภูมิต่ำสุด 13.40 องศาเซลเซียส ปริมาณน้ำฝนรวม 961.50 มิลลิเมตร จำนวนวันฝนตก 97 วัน

จังหวัดพระนครศรีอยุธยาแบ่งเขตการปกครอง แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 16 อำเภอ 209 ตำบล 1,452 หมู่บ้าน องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง เทศบาลนคร 1 แห่ง เทศบาลเมือง 2 แห่ง เทศบาลตำบล 31 แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล 123 แห่ง จำนวนประชากร (ณ เดือน กันยายน 2551) รวม 767,176 คน เป็นชาย 370,819 คน เป็นหญิง 396,357 คน อำเภอที่มีประชากรมากที่สุด ได้แก่ อำเภอพระนครศรีอยุธยา จำนวน 138,017 คน และอำเภอที่มีประชากรน้อยที่สุด ได้แก่ อำเภอบ้านแพรก จำนวน 9,067 คน มีสมาชิก

วุฒิสภา 1 คน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวน 5 คน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีส่วนราชการ ส่วนภูมิภาค 33 หน่วยงานส่วนราชการส่วนกลางที่มีสำนักงานตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาค 54 หน่วยงาน รัฐวิสาหกิจ 24 แห่ง หน่วยงานอิสระ 9 แห่ง

การเดินทางไปยังจังหวัดพระนครศรีอยุธยามีเส้นทางคมนาคม 2 ทาง คือทางบกและทางน้ำ ปัจจุบันใช้ทางบกเป็นส่วนใหญ่เพราะสะดวกและรวดเร็ว โดยมีเส้นทางรถประจำทางจากกรุงเทพฯ ถึงจังหวัด ทั้งทางหลวงแผ่นดิน ทางหลวงจังหวัด และเส้นทางที่สามารถติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ตามเส้นทางรถโดยสารประจำทาง จำนวน 23 เส้นทาง และมีเส้นทางรถโดยสารประจำทางภายในเขตจังหวัด จำนวน 45 เส้นทางเส้นทางรถไฟสายเหนือและสายตะวันออกเฉียงเหนือ ขึ้น-ลง ผ่านจังหวัดในเขตท้องที่อำเภอบางปะอิน อำเภอพระนครศรีอยุธยา อำเภอภาชี และอำเภอท่าเรือ ส่วนการคมนาคมทางน้ำ คงเหลือแต่ชุมชนริมแม่น้ำลำคลองใช้เพื่อการขนส่งผลผลิตทางการเกษตรและอุตสาหกรรม และให้นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเยี่ยมชมทัศนียภาพริมฝั่งแม่น้ำ

ในด้านการเกษตรกรรม จังหวัดพระนครศรีอยุธยามีการใช้ดินเพื่อการเกษตรจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีพื้นที่ทั้งหมด 1,597,900 ไร่ มีเนื้อที่ถือครองทางการเกษตร 922,213 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 57.7 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด มีพื้นที่การเกษตรปี 2549 รวมทั้งสิ้น 1,126,459 ไร่ แยกเป็น พื้นที่ปลูกข้าวนาปี/ข้าวนาปรัง 1,074,861 ไร่ พื้นที่ปลูกไม้ผล 37,599 ไร่ พื้นที่ปลูกพืชผัก 7,928 ไร่พื้นที่ปลูกพืชไร่ 5,596 ไร่ พื้นที่ปลูกไม้ดอกไม้ประดับ 475 ไร่ มีครัวเรือนผู้ถือครองทำการเกษตรทั้งสิ้น 133,612 คน คิดเป็นร้อยละ 17.8 ของประชากรทั้งจังหวัดพืชเศรษฐกิจ ได้แก่ ข้าว มะม่วง ส้มเขียวหวาน ถั่วเขียว ถั่วขาว ถั่วลิสง สัตว์เศรษฐกิจ ได้แก่ ไก่ เป็ด สุกร โค กระบือ และสัตว์น้ำจืด

แหล่งน้ำเพื่อการเกษตรจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีศักยภาพสูงมากในการใช้น้ำทำการเกษตร และน้ำใช้ในโรงงานอุตสาหกรรม แต่ก็มีบางครั้งที่เกิดการขาดแคลนน้ำในบางพื้นที่ เพราะพื้นที่ชลประทานมีเพียง 1,421,615 ไร่ แต่พื้นที่ส่งน้ำ มีถึง 1,472,723 ไร่ มีโครงการชลประทาน 13 โครงการ นอกจากนี้ยังมีโครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อสนับสนุนการดำเนินการด้านการเกษตร และด้านอุตสาหกรรม

ในด้านเศรษฐกิจ ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด (GPP) พระนครศรีอยุธยา (GPP) ปี 2550 เป็นอันดับที่ 3 ของประเทศมีมูลค่า 328,846 ล้านบาท รองจากจังหวัดระยอง และสมุทรสาคร รายได้เฉลี่ย (GPP Per capita (Baht)432,080 บาท/คนปี อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจในปี 2550 (p1) เพิ่มขึ้นจากปี 2549 คิดเป็นร้อยละ 9.36สาขาการผลิตที่สำคัญของจังหวัด คือ สาขาอุตสาหกรรม รองลงมาสาขาการค้าส่งและค้าปลีกและสาขาเกษตรกรรม ในด้านอุตสาหกรรม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีนิคมอุตสาหกรรม 3 แห่งได้แก่ นิคมอุตสาหกรรมบางปะอิน นิคมอุตสาหกรรมบ้านหว้า (ไฮเทค) และนิคมอุตสาหกรรมสหรัตนนครสวนอุตสาหกรรม 1 แห่ง ได้แก่ สวนอุตสาหกรรมโรจนะ และมีเขตประกอบการอุตสาหกรรม 1

แห่ง ได้แก่ เขตประกอบการอุตสาหกรรมแพคเตอร์แลนด์วังน้อย มีโรงงานอุตสาหกรรมที่ได้รับอนุญาตประกอบกิจการในปี 2551 (ณ 31 ธันวาคม 2551) จำนวน 1,772 โรงงาน เงินทุนรวม 286,796.39 ล้านบาท จ้างคนงาน 227,685 คน สถานภาพแรงงานของจังหวัด พระนครศรีอยุธยา ที่จำแนกตามสภาวะการทำงาน ในปี 2551 มีประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป จำนวน 620,166 คน กำลังแรงงานรวม 420,240 คน เป็นผู้มีงานทำ จำนวน 413,978 คน ผู้ว่างงาน จำนวน 6,262 คน คิดเป็นอัตราการว่างงานร้อยละ 1.49 ในด้านพาณิชย์กรรมในปี 2551 จังหวัดพระนครศรีอยุธยามีผู้จดทะเบียนแยกเป็น จดทะเบียนบริษัทจำกัด 242 ราย จดทะเบียนห้างหุ้นส่วนจำกัด 323 ราย สินค้าขาออกของจังหวัดที่สำคัญ ได้แก่ สินค้าเกษตร เช่น ข้าว มะม่วง สัตว์น้ำจืด ไม้แปรรูป อัญมณี และสินค้าหัตถกรรมพื้นเมือง ส่วนสินค้านำเข้าของจังหวัด ได้แก่ สินค้าอุปโภคบริโภค วัสดุก่อสร้าง น้ำมันเชื้อเพลิง เครื่องใช้ไฟฟ้า เครื่องมือเครื่องจักรกลที่ใช้ในอุตสาหกรรม การเกษตรและไม้ซุง

ในด้านสังคมและการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีสถาบันการศึกษา ระดับอุดมศึกษา 2 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ และระดับอาชีวศึกษา 8 แห่ง แบ่งเขตการศึกษาออกเป็น 2 เขตพื้นที่การศึกษา คือ **เขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1** ครอบคลุม 9 อำเภอ ได้แก่ อำเภอพระนครศรีอยุธยา อำเภอบางบาล อำเภอบางปะอิน อำเภอท่าเรือ อำเภอนครหลวง อำเภอภาชี อำเภอมหาราช อำเภอวังน้อย และอำเภออุทัย ในปี พ.ศ. 2550 มีสถานศึกษารวม 235 แห่ง โดยมีนักเรียนรวม 82,578 คน นักเรียนโรงเรียนรัฐบาลรวม 59,072 คน นักเรียนโรงเรียนเอกชน รวม 23,578 คน ข้าราชการครูทั้งหมด 2,953 คน **เขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2** ครอบคลุม 7 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเสนาอำเภอลาดบัวหลวง อำเภอผักไห่ อำเภอบางปะอิน อำเภอบางบาล อำเภอบางไทร อำเภอบางซ้าย ในปี พ.ศ. 2551 มีสถานศึกษารวม 205 แห่ง จำนวนนักเรียนทั้งหมดรวม 52,981 คน โดยมีนักเรียนโรงเรียนรัฐบาลรวม 41,402 คน นักเรียนโรงเรียนเอกชนรวม 11,575 คน ข้าราชการครูทั้งหมด 2,318 คน

ในด้านศาสนา ประชากรของจังหวัดพระนครศรีอยุธยานับถือศาสนาพุทธ ประมาณร้อยละ 95.37 ศาสนาอิสลามประมาณร้อยละ 3.97 และศาสนาคริสต์ ประมาณร้อยละ 0.6 ศาสนสถานในจังหวัดมีทั้งสิ้น 574 แห่ง แยกเป็นวัด 504 วัด มัสยิด 58 แห่ง และโบสถ์คริสต์ 5 แห่ง นอกจากนี้ยังมีวัดร้าง 425 วัด สำนักสงฆ์ 9 แห่ง โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรมบาลีและสามัญรวม 21 แห่ง ศูนย์พระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ 1 แห่ง พระอารามหลวงชั้นเอกชนิดราชวรวิหาร 3 แห่ง และชั้นโทชนิดวรวิหาร 3 แห่ง ชั้นตรีชนิดวรวิหาร 2 แห่ง และชั้นตรีชนิดสามัญ 1 แห่ง

ในด้านทรัพยากรธรรมชาติ จังหวัดพระนครศรีอยุธยามีแม่น้ำสายสำคัญไหลผ่าน 4 สาย ได้แก่ แม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำป่าสักแม่น้ำลพบุรี และแม่น้ำน้อย และมีลคลองใหญ่

ประมาณ 1,254 สายคลอง ลักษณะดินแยกเป็น 6 ประเภท คือ ดินเหนียว 1,054,080 ไร่ ดินเหนียวปนดินร่วน 207,716 ไร่ ดินเหนียวปนดินทราย 47,942 ไร่ ดินร่วนปนดินทราย 12,300 ไร่ ดินทราย 8,500 ไร่ ดินร่วน 300 ไร่ นับเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะดินร่วนปนดินทรายสีเทาอมเหลืองที่ อำเภอบางบาล และอำเภอบางปะหัน เหมาะในการทำอัญมณีได้อย่างดีนอกจากนี้ยังมีทรายมากตามบริเวณลุ่มแม่น้ำ ล้ำคลอง ได้แก่ เขตอำเภอบางบาล อำเภอบางปะหัน อำเภอพระนครศรีอยุธยา อำเภอบางปะอิน ส่วนใหญ่เป็นทรายที่ไฉ่ถมที่เพื่อการก่อสร้าง

ในด้านการท่องเที่ยวและสถานที่ท่องเที่ยว จังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นอดีตราชธานีที่ยาวนานที่สุดถึง 417 ปี เป็นดินแดนที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ที่มีเอกลักษณ์โดดเด่นทั้งด้านกายภาพ ประวัติศาสตร์และอารยธรรม มีโบราณสถานที่ยังคงเหลืออยู่เป็นเครื่องบ่งชี้ถึงความรุ่งเรืองในอดีต สหประชาชาติ (UNESCO) ได้รับอุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยาไว้เป็นมรดกโลกทางวัฒนธรรม เมื่อ 13 ธันวาคม 2534 เป็นผลให้จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นเมืองที่มีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทย และชาวต่างประเทศให้ความสนใจเข้ามาเยี่ยมชมอย่างต่อเนื่อง สถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีบริเวณเกาะเมืองและพื้นที่โดยรอบ อำเภพระนครศรีอยุธยา พระราชวังหลวง หรือพระราชวังโบราณ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเจ้าสามพระยา ศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์ วัดพระศรีสรรเพชญ์ วิหารพระมงคลบพิตร วัดใหญ่ชัยมงคล วัดไชยวัฒนาราม วัดพนัญเชิงวรวิหาร เป็นต้น บริเวณอำเภอบางปะอิน และอำเภอบางไทร เช่น พระราชวังบางปะอิน วัดนิเวศน์ธรรมประวัติ ศูนย์ศิลปาชีพบางไทร บริเวณอำเภอนครหลวง อำเภท่าเรือ เช่น ปราสาทนครหลวง วัดสะตือ ที่มีพระพุทธรูปปางไสยาสน์ (นอน) ที่ยาวที่สุด และศิลปหัตถกรรมท้องถิ่น เช่น มีดอรัญญิก เป็นต้น

จังหวัดฉะเชิงเทรา

สภาพภูมิศาสตร์ของจังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นที่ราบลุ่มมีดอนเป็นบางส่วน โดยเฉพาะในเขตอำเภอ สนาบชัยเขต และอำเภท่าตะเกียบ ส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นดอน ประกอบด้วยภูเขาเตี้ยๆ หลายลูก ป่าไม้ขึ้นปกคลุมทึบ เต็มไปด้วยสัตว์ป่านานาชนิด ไม่มีค่าอุดมสมบูรณ์ บางส่วนของพื้นที่สูงกว่าระดับน้ำทะเลถึง 20 เมตร แต่บางส่วนอยู่ต่ำกว่าระดับน้ำทะเล ลักษณะดินในจังหวัดฉะเชิงเทรา มีความอุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การทำนาในบริเวณพื้นที่ด้านตะวันตกของจังหวัด สำหรับบริเวณสองฝั่งแม่น้ำบางปะกงในอำเภเมืองฉะเชิงเทรา และอำเภอบางคล้าเหมาะแก่การปลูกผลไม้และไม้ยืนต้น ส่วนพื้นที่ตอนกลางและบางส่วนของตะวันออกของจังหวัด เหมาะแก่การปลูกพืชไร่ สำหรับพื้นที่ด้านตะวันออกของจังหวัดเป็นดินภูเขาไม้เหมาะสมในการทำเกษตรกรรม และเป็นพื้นที่ป่าไม้ส่วนใหญ่

จังหวัดฉะเชิงเทรา สามารถแบ่งสภาพการพัฒนาตามกายภาพของพื้นที่ออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้ **พื้นที่ส่วนที่ 1** เป็นพื้นที่ทางทิศตะวันตกและทิศใต้ของจังหวัด ติดต่อกับกรุงเทพมหานคร จังหวัดสมุทรปราการ และจังหวัดชลบุรี มีสภาพเป็นที่ลุ่ม ได้แก่ พื้นที่อำเภ

เมืองจะเชิงเทรา บางปะกง บ้านโพธิ์และบางน้ำเปรี้ยว ด้านทิศตะวันตก ได้รับความเจริญเติบโตของกรุงเทพมหานคร และโครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งตะวันออก พื้นที่ส่วนนี้มีแนวโน้มจะกลายเป็นย่านอุตสาหกรรม ชุมชนเมือง การบริการและที่อยู่อาศัย และการอยู่ใกล้สนามบินสุวรรณภูมิ จะเป็นตัวเร่งขยายความเจริญเติบโตของจังหวัดจะเชิงเทรา **พื้นที่ส่วนที่ 2** เป็นพื้นที่ฝั่งแม่น้ำบางปะกง (พื้นที่ตอนกลางของจังหวัด) อยู่ใกล้เขตพื้นที่อำเภอเมืองจะเชิงเทรา บางส่วนของอำเภอบางคล้า อำเภอคลองเขื่อน อำเภอบ้านโพธิ์ซีกตะวันออก อำเภอบางน้ำเปรี้ยวซีกตะวันออก อำเภอพนมสารคาม อำเภอราชสาส์น อำเภอแปลงยาว อำเภอสนามชัยเขต (บางส่วน) ส่วนใหญ่ทำการเกษตรกรรม ปลูกข้าว ผลไม้ เลี้ยงสัตว์ และพืชไร่ ขณะนี้มีเขื่อนทดน้ำบางปะกง ในท้องที่อำเภอเมืองจะเชิงเทรา ซึ่งได้สร้างแล้วเสร็จในต้นปี 2543 ความจุต้นทุน 30 ล้านลูกบาศก์เมตร สำหรับอำเภอแปลงยาว จะเป็นเขตพื้นที่อุตสาหกรรม **พื้นที่ส่วนที่ 3** เป็นที่ราบลุ่มภูเขา มีป่าไม้ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าและแหล่งต้นน้ำ ลำธาร ในปัจจุบัน ป่าสงวนแห่งชาติ แควระบม-สียัด เนื้อที่ 746,625 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 22.3 ก่อสร้างพัฒนาแหล่งน้ำขนาดใหญ่ ได้แก่ อ่างเก็บน้ำคลองสียัด ความจุ 325 ล้านลูกบาศก์เมตร ซึ่งแล้วเสร็จต้นปี 2543 เป็นแหล่งน้ำต้นทุนในการพัฒนาภาคอุตสาหกรรม เกษตรกรรม การบริการ และกิจการประปาของชุมชน

จังหวัดจะเชิงเทรา ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของประเทศ ประมาณเส้นรุ้งที่ 13 องศาเหนือ และเส้นแวงที่ 100 องศาตะวันออก มีเนื้อที่ประมาณ 5,370.28 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 3,344,375 ไร่ อยู่ห่างจากกรุงเทพฯ ทางทิศตะวันออกประมาณ 75 กิโลเมตร ตามทางหลวงรถยนต์หมายเลข 304 และประมาณ 100 กิโลเมตร ตามทางหลวงหมายเลข 3 หรือประมาณ 90 กิโลเมตร ตามทางหลวงรถยนต์หมายเลข 34 แยกเข้าหมายเลข 314 และประมาณ 61 กิโลเมตร ตามทางรถไฟสายตะวันออก มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง คือ ทิศเหนือ ติดต่อกับจังหวัดนครนายกและจังหวัดปราจีนบุรี ทิศใต้ติดต่อกับจังหวัดชลบุรี อ่าวไทย และจังหวัดจันทบุรี ทิศตะวันออก ติดต่อกับ จังหวัดปราจีนบุรี และจังหวัดจันทบุรี ทิศตะวันตกติดต่อกับจังหวัดสมุทรปราการ จังหวัดปทุมธานี และกรุงเทพมหานคร จังหวัดจะเชิงเทรา มีภูมิอากาศมรสุมร้อนชื้นแถบเส้นศูนย์สูตร คือ มีอากาศค่อนข้างร้อน โดยได้รับมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ (ฤดูหนาว) ช่วงเดือนพฤศจิกายน ถึงกุมภาพันธ์

ในด้านการปกครองและประชากร จังหวัดจะเชิงเทราแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 11 อำเภอ 91 ตำบล 892 หมู่บ้าน 26 เทศบาล 1 องค์การบริหารส่วนจังหวัด 82 องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดจะเชิงเทรา มีการเลือกตั้ง 5 ประเภท คือ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ส.จ.) สมาชิกสภาเทศบาล (ส.ท.) สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล (ส.อบต.) และสมาชิกวุฒิสภา (ส.ว.) **ประชากรของจังหวัดจะเชิงเทรา**เมื่อปี 2550 มีจำนวนทั้งสิ้น 660,011 คน แยกเป็น ชาย 323,701 คน หญิง 336,310 คน อำเภอที่มีประชากรมากที่สุด ได้แก่ อำเภอเมืองจะเชิงเทรา อำเภอบางน้ำเปรี้ยว

และอำเภอบางปะกง สำหรับอำเภอที่มีความหนาแน่นของประชากรมากที่สุด คือ อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา

ในด้านการคมนาคมและโครงสร้างพื้นฐาน จังหวัดฉะเชิงเทรา มีถนนลาดยางเชื่อมติดต่อกันระหว่างจังหวัด ทุกอำเภอ และทุกตำบล ส่วนถนนที่เชื่อมกันระหว่างหมู่บ้านมีบางเส้นทางที่เป็นถนนลูกรัง ถนนสายสำคัญที่เชื่อมระหว่างจังหวัดฉะเชิงเทรา และจังหวัดใกล้เคียง มี 1) ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3 (ถนนสุขุมวิท) และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 314 ติดต่อกับจังหวัดสมุทรปราการและจังหวัดชลบุรี 2) ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 34 (บางนา-ตราด) ติดต่อกับจังหวัดสมุทรปราการ กรุงเทพฯ และชลบุรี 3) ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 304 (สุวินทวงศ์) ติดต่อกับกรุงเทพฯ จังหวัดปราจีนบุรี (กบินทร์บุรี) จังหวัดนครราชสีมา และเชื่อมทางหลวงหมายเลข 3259 ติดต่อกับจังหวัดจันทบุรี 4) ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 315 ติดต่อกับจังหวัดชลบุรี (พนัสนิคม) 5) ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 319 ติดต่อกับจังหวัดปราจีนบุรี (ศรีมโหสถ) 6) ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3076 ติดต่อกับจังหวัดปราจีนบุรี (บ้านสร้าง) และจังหวัดนครนายก 7) ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3121 ติดต่อกับจังหวัดชลบุรี (สัตหีบ) การเดินทางโดยรถยนต์ จากกรุงเทพฯ สามารถเดินทางได้ 3 เส้นทางคือ 1) จากกรุงเทพฯ ไปตามทางหลวงหมายเลข 304 (กรุงเทพฯ-มิถุนบุรี-ฉะเชิงเทรา) ระยะทาง 75 กิโลเมตร 2) จากกรุงเทพฯ ไปตามทางหลวงหมายเลข 34 (ถนนสายบางนา-ตราด) จากนั้นเลี้ยวเข้าทางหลวงหมายเลข 314 (บางปะกง-ฉะเชิงเทรา) ระยะทาง 90 กิโลเมตร และ 3) จากกรุงเทพฯ ไปตามทางหลวงหมายเลข 3 (ผ่านสมุทรปราการ-บางปะกง) จากนั้นใช้ทางหลวงหมายเลข 314 ระยะทาง 100 กิโลเมตร หรืออาจเดินทางโดยรถไฟ จากกรุงเทพฯ ที่สถานีหัวลำโพง-ฉะเชิงเทรา วันละ 11 ขบวน

จังหวัดฉะเชิงเทรา มีแม่น้ำบางปะกงเป็นแม่น้ำสายสำคัญที่สุดของจังหวัด ซึ่งไหลผ่านพื้นที่ตอนกลางของจังหวัด ตั้งแต่ อำเภอบางน้ำเปรี้ยว อำเภอบางคล้า อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา อำเภอบ้านโพธิ์ และไหลลงสู่อ่าวไทย ที่อำเภอบางปะกง จึงเป็นแม่น้ำที่ใช้ประโยชน์ด้านคมนาคมที่สำคัญที่สุด นอกจากจะใช้เพื่อการคมนาคมติดต่อกันระหว่างพื้นที่ภายในจังหวัดแล้ว ยังใช้เป็นเส้นทางขนส่งสินค้าเกษตรที่สำคัญ อาทิเช่น ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง ข้าว ข้าวโพด จากบริเวณไซโลปากแม่น้ำบางปะกง ไปถ่ายลงเรือใหญ่ที่เกาะสีชัง เพื่อส่งเป็นสินค้าออกไปต่างประเทศ ในขณะที่มีการพัฒนาท่าเรือน้ำลึกที่แหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี และมาบตาพุด จังหวัดระยอง การขนส่งสินค้าทางน้ำเพื่อส่งสินค้าออกจากไซโลบริเวณปากแม่น้ำบางปะกง จะสามารถใช้บริการท่าเรือน้ำลึกทั้ง 2 ท่าได้โดยตรง สำหรับเส้นทางคมนาคมทางน้ำที่ใช้ประโยชน์ติดต่อกันระหว่างฉะเชิงเทรากับกรุงเทพฯ และจังหวัดสมุทรปราการ จะอาศัยคลองสำคัญ เช่น คลองสำโรง คลองแสนแสบ คลองท่าไข่ คลองบางขนาก และคลองประเวศบุรีรมย์ เป็นต้น และการคมนาคมขนส่งทางน้ำภายในจังหวัด การเดินทางหรือการติดต่อธุรกิจ ก็จะสามารถใช้เรือข้ามฝั่งไปมาหาสู่กันตามแม่น้ำบางปะกง และลำคลองที่สำคัญข้างต้น

ในด้านการสื่อสารโทรคมนาคม จังหวัดฉะเชิงเทรา มีที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข รวมทั้งสิ้น 49 แห่ง กระจายอยู่ตามอำเภอและตำบลที่มีประชากรหนาแน่น โดยเป็นที่ทำการของการสื่อสารไปรษณีย์รวม 11 แห่ง ส่วนที่เหลือ 38 แห่ง เป็นไปรษณีย์เอกชนดำเนินการ ในส่วนของสถานีวิทยุกระจายเสียงและสถานีโทรทัศน์ จังหวัดฉะเชิงเทรา ไม่มีสถานีโทรทัศน์ตั้งอยู่ในพื้นที่ เนื่องจากอยู่ใกล้เขตกรุงเทพมหานคร จึงสามารถรับสัญญาณได้อย่างชัดเจนทั้งสัญญาณวิทยุและโทรทัศน์ ส่วนสถานีวิทยุกระจายเสียงจะมีเป็นของชุมชน/ส่วนตัว ส่วนหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น จังหวัดฉะเชิงเทรา มีหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นที่ดำเนินการอยู่ 5 ฉบับ ได้แก่ 1) ประชาชาติ (บางปะกง) 2) มหาชน 3) แนวทาง 4) ดาวแปดริ้ว และ 5) ก้าวหน้า

ในด้านการเกษตรกรรม จังหวัดฉะเชิงเทรา มีพื้นฐานทางด้านเกษตรกรรมเป็นแหล่งผลิตอาหารเพื่อเลี้ยงประชากรในภูมิภาคและกรุงเทพมหานคร ประชากรส่วนใหญ่ร้อยละ 70 ประกอบอาชีพทางด้านเกษตรกรรม ผลผลิตที่สร้างรายได้ให้เกษตรกรในจังหวัดและสร้างชื่อเสียงให้กับจังหวัด ได้แก่ ข้าว มันสำปะหลัง อ้อย มะม่วง มะพร้าว และหมาก การเลี้ยงไก่ไข่สามารถผลิตไข่ไก่ได้เป็นอันดับหนึ่งของประเทศ สุกกร มีการเลี้ยงเป็นอันดับสองรองจากจังหวัดนครปฐม ส่วนด้านการประมง มีการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่สำคัญ คือ กุ้งกุลาดำ ปลาน้ำจืด และปลาน้ำกร่อย กสิกรรมที่เป็นการผลิตหลักในสาขาเกษตรกรรม ที่มีมูลค่าผลผลิตมากที่สุด แต่จำนวนผลผลิตที่ได้รับจะแปรผันตามพื้นที่เพาะปลูก พันธุ์พืช และสภาพดินฟ้าอากาศในปีนั้นๆ พื้นที่ที่มีแนวโน้มลดลงในช่วงปี 2531 เป็นต้นมา คือพื้นที่นา เนื่องจากเกษตรกรในจังหวัดหันมาเปลี่ยนอาชีพจากทำนาข้าวมาทำนาทุ่งแทน ซึ่งให้ผลตอบแทนสูงกว่า ประกอบกับพื้นที่นาบางส่วนกลายเป็นพื้นที่ของโรงงานอุตสาหกรรม และชุมชนที่ขยายตัวจากจังหวัดใกล้เคียง โดยเฉพาะพื้นที่นาที่ติดกับเขตกรุงเทพมหานครและสมุทรปราการ ในขณะที่พืชไร่ ไม้ยืนต้น และไม้ผล ยังมีการขยายพื้นที่เพาะปลูกเพิ่มขึ้น ส่วนใหญ่การขยายพื้นที่เพาะปลูกดังกล่าวมีอยู่ในพื้นที่ดอนใน โดยเฉพาะในเขตอำเภอแปลงยาว สหามชัยเขต พนมสารคาม บางคล้า และท่าตะเกียบ อย่างไรก็ตาม แนวโน้มในอนาคตจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศกลับพื้นที่อีกครั้ง คาดว่าพื้นที่กสิกรรมของจังหวัดน่าจะลดลงไปมากกว่าปัจจุบัน โดยเฉพาะในเขตอำเภอบางปะกง เมืองฉะเชิงเทรา ซึ่งอยู่ติดกับเขตกรุงเทพมหานครและสมุทรปราการ จะกลายเป็นแหล่งของโรงงานอุตสาหกรรมที่สำคัญของจังหวัดต่อไป

จังหวัดฉะเชิงเทรา จึงถือว่าเป็นจังหวัดที่มีพื้นฐานทางด้านเกษตรกรรมเป็นหลัก เป็นแหล่งผลิตอาหารเพื่อเลี้ยงประชากรในภูมิภาค และกรุงเทพมหานคร ประชากรร้อยละ 70 ประกอบอาชีพทางด้านเกษตรกรรม ที่สร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรในจังหวัด คิดเป็นมูลค่าประมาณ 27,681 ล้านบาทต่อปี ผลผลิตที่สร้างชื่อเสียงให้กับจังหวัดในด้านพืช ได้แก่ ข้าว มันสำปะหลัง อ้อยโรงงาน มะพร้าว มะม่วง และหมาก เป็นต้น ด้านปศุสัตว์ได้แก่ ไก่ไข่ และสุกร ซึ่งเป็นแหล่งผลิตมากที่สุดของประเทศ ไก่เนื้อ เป็ด และโคเนื้อ ด้านประมง มีการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ อาทิ เช่น กุ้งกุลาดำ ปลาน้ำจืด ปลาน้ำกร่อย และกิจการประมงทะเล สำหรับในด้าน

อุตสาหกรรม นับว่ามีศักยภาพค่อนข้างสูง มีนักลงทุนให้ความสนใจลงทุนมาก มีการเคลื่อนย้ายกิจการ/ฐานการผลิตจากกรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียง มาลงทุนตั้งโรงงานอุตสาหกรรมจำนวน 1,555 โรงงาน ปริมาณการลงทุน 377,145.81 ล้านบาท จำนวนแรงงานในภาคอุตสาหกรรม 136,645 คน ส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมเกี่ยวเนื่องทางการเกษตร อุปกรณ์ไฟฟ้า และอิเล็กทรอนิกส์ ชิ้นส่วนรถยนต์ และประกอบรถยนต์ พลาสติก และผลิตภัณฑ์จากไม้ ฯลฯ โรงงานส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอบางปะกง อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา อำเภอพนมสารคาม อำเภอบ้านโพธิ์ อำเภอบางน้ำเปรี้ยว และอำเภอแปลงยาว ตามลำดับ มีนิคมอุตสาหกรรม 2 แห่ง ทางด้านภาคบริการได้มีการลงทุนทางธุรกิจการค้าการจ้างแรงงาน การโรงแรม สถานบริการ เป็นต้น จังหวัดฉะเชิงเทราจัดเก็บรายได้ในปี 2550 จำนวนทั้งสิ้น 1,214.141 ล้านบาท สูงกว่าปีก่อน 760.881 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 167.87 เนื่องจากสำนักงานสรรพากรพื้นที่และด่านศุลกากร จัดเก็บรายได้สูงกว่าช่วงเดือนเดียวกันของปีก่อน 353.892 และ 408.210 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 81.56 และ 100.00 ตามลำดับ โดยสำนักงานสรรพากรพื้นที่จัดเก็บรายได้สูงขึ้น 353.892 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 81.56 และด่านศุลกากรจัดเก็บรายได้สูงขึ้น 408.210 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 100.00 ด้านรายจ่าย ปีงบประมาณ พ.ศ.2551 มีการเบิกจ่ายงบประมาณจากคลังจังหวัดทั้งสิ้น 7,168,391 ล้านบาท (รายจ่ายจริงปีปัจจุบัน 6,772.610 ล้านบาท และรายจ่ายปีก่อน 395.881 ล้านบาท) ต่ำกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อน 430.583 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 5.67

ผลิตภัณฑ์มวลรวม (GPP) และรายได้ของจังหวัดฉะเชิงเทรา ในปี 2548 ประชากรมีรายได้เฉลี่ย 273,965 บาทต่อคนต่อปีเป็นอันดับ 3 ของภาคตะวันออก และอันดับ 7 ของประเทศ โดยทั้งจังหวัดมีผลิตภัณฑ์มวลรวมเท่ากับ 180,309 ล้านบาท รายได้ส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับสาขาอุตสาหกรรม ร้อยละ 74 คิดเป็นมูลค่า 134,554 ล้านบาท สาขาอื่นๆ ร้อยละ 6 คิดเป็นมูลค่า 9,939 ล้านบาท สาขาเกษตร ร้อยละ 5 คิดเป็นมูลค่า 8,646 ล้านบาท สาขาการค้าส่งและค้าปลีก ร้อยละ 6 คิดเป็นมูลค่า 11,114 ล้านบาท สาขาการขนส่ง การเก็บรักษาสินค้าและการคมนาคม ร้อยละ 2 คิดเป็นมูลค่า 4,059 ล้านบาท

ในด้านพาณิชยกรรม จังหวัดฉะเชิงเทรา ในอดีตเป็นศูนย์กลางทางการค้าและเป็นเมืองหน้าด่านทางภาคตะวันออกที่เชื่อมกับภาคตะวันตกเฉียงเหนือ เป็นชุมทางการขนส่งและขนถ่ายสินค้า ทั้งทางรถไฟ รถยนต์ และการขนส่งสินค้าเกษตรทางน้ำ เพื่อป้อนตลาดกรุงเทพฯ ต่อมาได้รับอิทธิพลการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการขยายตัวของชุมชนเมือง ประกอบกับทางราชการได้มีโครงการพัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก โดยสร้างท่าเรือน้ำลึกที่แหลมฉบัง สนามบินนานาชาติที่สุวรรณภูมิ และอุทลภาจังหวัดชลบุรี มีความได้เปรียบด้านทำเลที่ตั้งและมีโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว และด้วยมีทรัพยากรทางการเกษตรและปศุสัตว์อยู่ก่อนแล้ว รวมทั้งทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพได้รับการศึกษาในระดับสูง มีประสบการณ์และความสามารถในการจัดการเป็นอย่างดี และผลต่อการเพิ่มศักยภาพด้านการลงทุนของจังหวัด

กระจายสู่สาขาต่างๆ มากขึ้น ส่งผลให้ด้านพาณิชย์กรรมของจังหวัดมีความก้าวหน้า มีการเชื่อมโยงไปสู่การส่งออก กลายเป็นการค้าระหว่างประเทศที่มีขอบข่ายดำเนินการกว้างมากขึ้น

จังหวัดฉะเชิงเทรา มีโรงงานอุตสาหกรรมหลายประเภท ตั้งโรงงานกระจายตัวอยู่ตามอำเภอต่างๆ อำเภอที่มีโรงงานอุตสาหกรรมตั้งอยู่นานแน่นมากที่สุด ได้แก่ อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา และบางกะกง การขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรม มีแนวโน้มว่านักลงทุนยังให้ความสนใจที่จะลงทุนตั้งโรงงานในเขตอำเภอบางปะกง และเมืองฉะเชิงเทรา มากกว่าพื้นที่อื่น เนื่องจากเป็นบริเวณที่ใกล้กับแหล่งขนถ่ายสินค้า และวัตถุดิบในการผลิต อีกทั้งมีการคมนาคมขนส่งที่สะดวก รวดเร็ว

ในด้านสังคมและการศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นจังหวัดหนึ่งในกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนกลาง ซึ่งสภาพสังคมจึงมีลักษณะมีความเป็นเมืองที่มีเป็นพื้นที่รองรับการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรม โรงงานอุตสาหกรรม การแปรรูปสินค้าเกษตร เป็นฐานการผลิตอุตสาหกรรมด้านยานยนต์ ชิ้นส่วนยานยนต์ ไฟฟ้า และอิเล็กทรอนิกส์ และเป็นช่องทางการค้าชายแดน ขณะเดียวกันเป็นเส้นทางผ่านของการลำเลียงสินค้าส่งออกที่ไปยังท่าเทียบเรือแหลมฉบังและการค้าชายแดนจังหวัดสระแก้ว โดยศักยภาพการพัฒนาของจังหวัดมีจุดเน้นให้เป็นแหล่งรองรับการขยายตัวของเมืองหลวงและสนามบินสุวรรณภูมิเป็นที่ตั้งของอุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ ส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวัฒนธรรม เป็นศูนย์กลางระบบการขนส่ง (Logistics) ภาคตะวันออก สินค้าส่งออกแปรรูปด้านเกษตร และเป็นช่องทางการค้าชายแดนส่งออกสินค้าสู่อินโดจีน

การจัดการศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทราในภาพรวมมีสถานศึกษาจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับอาชีวศึกษา ระดับอุดมศึกษา การศึกษาพิเศษ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ประชากรวัยเรียนได้รับโอกาสทางการศึกษา ระดับปฐมวัยคิดเป็นร้อยละ 72.77 ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน คิดเป็นร้อยละ 98.61 อัตราส่วนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างสายสามัญกับสายอาชีพ 60.08 : 39.92 คุณภาพการศึกษาจากการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำกว่าร้อยละ 50 ทุกวิชา ส่วนผลการประเมินของ สมศ. รอบสอง (2549-2551) มีสถานศึกษาไม่ได้รับการรับรองมาตรฐาน คิดเป็นร้อยละ 11.17 ของสถานศึกษาทั้งหมด ซึ่งสาเหตุอาจเกิดขึ้นจากหลายปัจจัย ปัจจัยหลักคือครู โรงเรียนจำนวนหนึ่งขาดแคลนครู บางแห่งมีครูไม่ครบชั้น บางแห่งไม่มีครูสอนเฉพาะวิชา การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไม่เน้นการฝึกให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์แก้ปัญหา ซึ่งปัจจัยดังกล่าวส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน ส่วนการอาชีวศึกษา หลักสูตรการศึกษาขาดความชัดเจนว่าต้องการให้ผู้สำเร็จการศึกษาออกไปประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น จึงยังไม่สามารถสร้างสมรรถนะในการปฏิบัติงานได้อย่างแท้จริง นอกจากนี้ เด็กไม่นิยมเรียนอาชีวศึกษา เนื่องจากผู้ปกครองตั้งใจจะให้ลูกหลานเรียนต่อในมหาวิทยาลัย ดังนั้น ประเด็นที่ทำ

ทายทางด้านการศึกษาของจังหวัดฉะเชิงเทรา คือ การเสริมสร้างโอกาสการศึกษาที่มีคุณภาพทุกระดับควบคู่กับการตอบสนองตลาดแรงงานที่กำลังเติบโตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จังหวัดฉะเชิงเทรา มีป่าไม้ธรรมชาติ และป่าเศรษฐกิจของเอกชน จำนวนรวม 1,517,062,500 ไร่

จังหวัดฉะเชิงเทรา มีพื้นที่ทั้งสิ้น 3,228,603.49 ไร่ และเป็นอาณาเขตป่าทั้งสิ้น 536,181.97 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 16.61 ของพื้นที่จังหวัด ซึ่งจำแนกเป็นพื้นที่ป่าบก 528,160 ไร่ และป่าชายเลน 8,021 ไร่ อำเภอที่มีพื้นที่ป่ามากที่สุด ได้แก่ อำเภอท่าตะเกียบ จำนวน 409,407.40 ไร่ รองลงมา ได้แก่ อำเภอสนามชัยเขต จำนวน 108,508.57 ไร่ สำหรับพื้นที่ป่าชายเลนจะมีอยู่ในพื้นที่ 3 อำเภอ ได้แก่ อำเภอบางปะกง บ้านโพธิ์ และเมืองฉะเชิงเทรา พื้นที่ที่เหลือของจังหวัดอีกประมาณ 1,250,000 ไร่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบและพื้นที่ลุ่ม ส่วนใหญ่อยู่ทางทิศตะวันตกของจังหวัดบริเวณพื้นที่ลุ่มริมฝั่งแม่น้ำบางปะกง ในเขตท้องที่อำเภอเมืองฯ บ้านโพธิ์ บางปะกง คลองเขื่อน บางน้ำเปรี้ยว บางคล้า ราชสาส์น แปลงยาว และพื้นที่บางส่วนของอำเภอพนมสารคาม พื้นที่ราบลุ่มเหล่านี้ประมาณร้อยละ 35 อยู่ในเขตชลประทาน ส่วนใหญ่อยู่ใน 4 อำเภอแรก บริเวณนี้มีการใช้ดินทางการกสิกรรมมานานและขยายตัวเต็มที่แล้ว โอกาสจะขยายพื้นที่จึงมีน้อย

นอกจากนี้ จังหวัดฉะเชิงเทรายังมีสภาพพื้นที่ที่เป็นพื้นที่ดอนลูกคลื่น ดอนลาด ในเขตท้องที่อำเภอพนมสารคาม อำเภอแปลงยาว และพื้นที่บางส่วนของอำเภอสนามชัยเขต ความสูงพื้นที่โดยเฉลี่ย 4-20 เมตร ที่ดินบริเวณนี้ไม่เหมาะสมแก่การทำนาเท่าที่ควร ส่วนมากจึงใช้ที่ดินทำไร่มันสำปะหลัง อ้อย และเลี้ยงสัตว์ จังหวัดฉะเชิงเทรายังมีพื้นที่ภูเขาและเขาสูงบางส่วนด้านตะวันออกของจังหวัด ความสูงเฉลี่ย 100 เมตร ขึ้นไปอยู่ในเขตท้องที่อำเภอสนามชัยเขต ท่าตะเกียบ และพื้นที่บางส่วนของอำเภอพนมสารคาม และอำเภอแปลงยาวบางส่วน พื้นที่ป่าไม้สำคัญของจังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติและป่ารอยต่อ 5 จังหวัด มีป่าสงวนแห่งชาติ 1 แห่ง คือ ป่าแควระบม-สียัด ประกาศเมื่อปี 2512 มีพื้นที่ 1,753,125 ไร่ ต่อมามีการนำพื้นที่ไปปฏิรูปที่ดินเป็น สปก. และบางส่วนนำไปประกาศเป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน ปัจจุบันเหลือพื้นที่ซึ่งระบุว่าเป็นพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติตามกฎหมาย จำนวน 854,612.90 ไร่ แต่จากการแปลภาพถ่ายดาวเทียมคาดว่าพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่าแควระบม-สียัด มีสภาพป่าไม้ปกคลุม จะเหลืออยู่ไม่เกิน 200,000 ไร่ เนื่องจากการถูกบุกรุกจับจองเป็นพื้นที่ทำการเกษตรไปเป็นจำนวนมาก มีสวนรุกขชาติ คือ สวนรุกขชาติสมเด็จพระปิ่นเกล้า (ศูนย์การศึกษาพัฒนาเขาหินซ้อน) มีเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า 1 แห่ง คือ เขตอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน เป็นป่าลุ่มต่ำผืนสุดท้ายของภาคตะวันออก

ป่าตะวันออกหรือป่าเขตรอยต่อ 5 จังหวัด (รวมจังหวัดฉะเชิงเทรา) ครอบคลุมบริเวณพื้นที่รอยต่อของจังหวัดชลบุรี จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดระยอง จังหวัดจันทบุรี และจังหวัดสระแก้ว เดิมมีพื้นที่ถึงประมาณ 5,000,000 ไร่ ตั้งแต่ พ.ศ.2510 ป่าตะวันออกได้ถูกบุกรุก

เนื่องจากเกิดสงครามเวียดนาม มีการตัดถนนสายสระแก้ว-จันทบุรี จึงทำให้มีการบุกรุกแผ้วถางป่าและเกิดเป็นชุมชนขนาดใหญ่หลายแห่ง ต่อมาใน พ.ศ. 2513 รัฐบาลให้สัมปทานทำไม้ในพื้นที่แก่บริษัททำไม้ 8 บริษัท เป็นเวลา 30 ปี ซึ่งเป็นสาเหตุใหญ่ที่ทำให้ป่าตะวันออกได้ถูกทำลายมากยิ่งขึ้น ใน พ.ศ.2525 ได้มีการกำหนดให้พื้นที่บริเวณป่ารอยต่อ 5 จังหวัด เป็นป่าปิด แต่ก็ไม่สามารถที่จะยับยั้งการบุกรุกป่าของราษฎรได้ ดังนั้นใน พ.ศ.2535 และ 2544 จึงได้มีการออกพระราชกฤษฎีกาให้ผนวกพื้นที่ป่ารอยต่อ 5 จังหวัด เข้าเป็นส่วนหนึ่งของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน รวมแล้วมีเนื้อที่ 674,352 ไร่ ในพื้นที่แห่งนี้มีความหลากหลายทางชีวภาพค่อนข้างสูง เช่น พบว่ามีสัตว์เลื้อยลูกด้วยนม ไม่น้อยกว่า 64 ชนิด นก ไม่น้อยกว่า 300 ชนิด สัตว์เลื้อยคลาน ไม่น้อยกว่า 53 ชนิด สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก ไม่น้อยกว่า 20 ชนิด ปลาน้ำจืด ไม่น้อยกว่า 23 ชนิด และมีเชื้อ ไม่น้อยกว่า 92 ชนิด

สำหรับการท่องเที่ยวของจังหวัดจะเชิงเทรา ที่มีความโดดเด่นเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงศิลปะ ศาสนา และวัฒนธรรมในระดับประเทศและนานาชาติ ได้แก่ องค์หลวงพ่อพุทธโสธร จังหวัดจะเชิงเทรา มีผู้มาเยี่ยมเยือนทั้งสิ้น 155,869 คน คิดเป็นร้อยละ 98.62 หรือ 153,719 คน เป็นผู้เยี่ยมเยือนชาวไทย ส่วนอีกร้อยละ 1.38 หรือ 2,150 คน เป็นชาวต่างประเทศ ค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวต่อคนต่อวัน เป็นเงิน 1,157.59 บาท ทำให้เกิดรายได้จากการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว เป็นเงิน 24,988 ล้านบาท สำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทยมีทั้งสิ้น 136,4020 คน คิดเป็นร้อยละ 88.97 มีค่าใช้จ่ายต่อคนต่อวันเป็นเงิน 170.85 บาท ทำให้มีรายได้จากการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยเป็นเงิน 96,974 ล้านบาท รวมรายได้จากการท่องเที่ยวมาจากหมวดซื้อสินค้า/ของที่ระลึก รองลงมาเป็นหมวดอาหารและเครื่องดื่ม คิดเป็นร้อยละ 36.86 และ 30.75 ตามลำดับ

จังหวัดจะเชิงเทรา มีทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และมนุษย์สร้างขึ้น รวมทั้งงานเทศกาลประเพณีของจังหวัด ดังนี้ แหล่งท่องเที่ยวในเขตอำเภอเมืองจะเชิงเทรา มีอาทิ วัดโสธรวรารามวรวิหาร ศาลหลักเมือง จังหวัดจะเชิงเทรา วัดอุภัยภาติการาม (วัดช้างปอกง) วัดปิตุลาธิราชรังสฤษฎิ์ (วัดเมือง) วัดพยัคฆาอินทาราม (วัดเจดีย์) วัดสัมปทวนนอก วัดจีนประชาสโมสร (วัดเล่งฮงยี่) กำแพงเมืองจะเชิงเทรา ศาลากลางจังหวัดหลังเก่า หรือศาลาจัตุรมุขมณฑลปราจีน ตำหนักกรมหมื่นมรุพงศ์ศิริพัฒน์ สวนสมเด็จพระศรีนครินทร์จะเชิงเทรา อนุสาวรีย์พระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร) สวนสุขภาพ เขื่อนทดน้ำบางปะกง อำเภอบางคล้า วัดโพธิ์บางคล้า พระสถูปเจดีย์ ศาลสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช สวนมะม่วง อำเภอพนมสารคาม เขาคินซอน ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาคินซอน อำเภอบางปะกง วัดปถวีปัทมาราม (วัดเขาดิน) อำเภอสนามชัยเขต ศูนย์ศึกษาการพัฒนาสังคมหมู่บ้าน หรือบ้านสานิตกรรม อ่างเก็บน้ำลาดกระทิง อ่างเก็บน้ำแควระบม วัดพระธาตุวาโย วัดท่าอุไทย อำเภอท่าตะเกียบ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน อ่างเก็บน้ำคลองสี่ยัด อำเภอกลองเชื่อน เกาะลัด เป็นต้น

ประเด็นการพัฒนาของจังหวัดจะเชิงเทราที่สำคัญได้แก่ การพัฒนาเมืองให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยน่าอยู่ รองรับการพัฒนาตัวของเมืองหลวง และสนามบินสุวรรณภูมิ โดยพัฒนาพื้นที่เมืองใหม่ จัดทำผังเมืองและการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตพื้นที่ พัฒนาและบำรุงรักษาโครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่เมืองให้ได้มาตรฐานความปลอดภัย ความมั่นคง และมีการใช้ประโยชน์เพิ่มขึ้น การเพิ่มศักยภาพการผลิตและขีดความสามารถในการแข่งขันของสินค้าอุตสาหกรรมสู่ตลาดโลก โดยพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการ ทั้งด้านการผลิต การตลาด การวิจัยและการพัฒนา ส่งเสริมให้มีการลงทุนอุตสาหกรรมในพื้นที่ที่มีความเหมาะสมโดยมุ่งเน้นการพัฒนาตามรูปแบบ Cluster อุตสาหกรรม ยกระดับคุณภาพผลิตภัณฑ์ อุตสาหกรรมของจังหวัดให้ได้มาตรฐานสากล พัฒนาไปสู่อุตสาหกรรมประเภทที่ใช้เทคโนโลยีสะอาด (Clean Technology) ควบคู่ไปกับการจัดทำระบบการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม พัฒนาฝีมือแรงงานให้มีทักษะและความสามารถ ตรงตามความต้องการของสถานประกอบการในจังหวัดฯ พัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านอุตสาหกรรมของจังหวัด การเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร และจัดระบบการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติโดยเปลี่ยนวิธีการผลิตสินค้าเกษตรจากแบบดั้งเดิมไปสู่สินค้าแบบใหม่ที่มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น พัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของเกษตรกรในจังหวัด ยกระดับคุณภาพสินค้าเกษตรของจังหวัดให้ได้มาตรฐานสากล ยกระดับการศึกษาและพัฒนาทักษะให้กับแรงงานในภาคเกษตรกรรม พัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านการเกษตรของจังหวัด จัดทำระบบการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ทั้งทรัพยากรดิน น้ำ และป่าไม้ ภายในจังหวัดฯ เพิ่มพื้นที่ป่าไม้และป่าชายเลนการพัฒนาไปสู่การเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวทางธรรมชาติและการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม โดยพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวก และส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวให้มีความหลากหลาย จัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์และการส่งเสริมการตลาด สร้างจิตสำนึก จัดตั้งองค์กรเครือข่าย และพัฒนาบุคลากรทางด้านการท่องเที่ยว พัฒนาสินค้าการท่องเที่ยวเพื่อให้สอดคล้องกับกิจกรรมประชาสัมพันธ์ และการส่งเสริมการตลาด การเพิ่มประสิทธิภาพระบบ Logistics และพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อสนับสนุนการเป็นศูนย์กลางการคมนาคมขนส่ง โดยส่งเสริมการลงทุนด้าน Logistics ในพื้นที่จังหวัด พัฒนาโครงข่ายการคมนาคมขนส่ง เพื่อให้เชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ พัฒนาผู้ประกอบการ และบุคลากรทางด้าน Logistics ของจังหวัด

จังหวัดมหาสารคาม

จังหวัดมหาสารคามตั้งอยู่บริเวณตอนกลางของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยมีพื้นที่ทั้งหมด 5,228.843 ตารางกิโลเมตร หรือ 3.31 ล้านไร่ มีพื้นที่เป็นอันดับที่ 15 ของภาค และเป็นอันดับที่ 42 ของประเทศไทย ลักษณะภูมิประเทศเป็นพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาด พื้นที่โดยทั่วไปมีความสูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 130-230 เมตร มีลักษณะภูมิอากาศแบบมรสุมเมืองร้อน ในฤดูร้อนมีอุณหภูมิสูงประมาณ 39-42 องศาเซลเซียส ฤดูหนาวมีอุณหภูมิประมาณ 5-12.5 องศาเซลเซียส ปริมาณน้ำฝน เฉลี่ยประมาณ 1,304.7 มิลลิเมตร/ปี

ด้านการเมืองการปกครอง จังหวัดมหาสารคาม (มีนาคม 2551) มีประชากรทั้งหมดจำนวน 936,123 คน แบ่งเป็นชาย จำนวน 464,030 คน เป็นหญิง จำนวน 472,093 คน จำนวนครัวเรือน ทั้งหมด 242,448 ครัวเรือน จังหวัดแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 13 อำเภอ 133 ตำบล 1 เทศบาลเมือง 10 เทศบาลตำบล หมู่บ้าน จำนวน 1,944 หมู่บ้าน **โครงสร้างส่วนราชการ** ประกอบด้วยส่วนราชการทั้งหมดจำนวน 68 หน่วยงาน ประกอบด้วย ส่วนราชการบริหารส่วนกลางจำนวน 41 หน่วยงาน ส่วนราชการบริหารส่วนภูมิภาคสังกัดกระทรวง ทบวง กรม จำนวน 27 หน่วยงาน โดยแบ่งเป็น ส่วนราชการอิสระจำนวน 4 หน่วยงาน องค์การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น 3 รูปแบบ คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัดจำนวน 1 แห่ง เทศบาล จำนวน 11 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 131 แห่ง จังหวัดมหาสารคาม มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวน 6 คน และมีสมาชิกวุฒิสภา จำนวน 1 คน สมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัด จำนวน 30 คน สมาชิกสภาเทศบาลเมือง จำนวน 18 คน สมาชิกเทศบาลตำบล จำนวน 120 คน และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 3,722 คน

ด้านโครงสร้างพื้นฐาน (ปี 2550) ครัวเรือนที่มีไฟฟ้าใช้ จำนวน 232,998 ครัวเรือน ยังไม่มีไฟฟ้าใช้จำนวน 2,192 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 0.94 ของจำนวนครัวเรือนที่มีไฟฟ้า เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2549 มีครัวเรือนที่มีไฟฟ้าใช้เพิ่มขึ้น จำนวน 2,911 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 1.25 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดที่มีไฟฟ้าใช้ในปี 2549 อำเภอที่มีระบบประปาใช้มีจำนวน 11 อำเภอ สำหรับอำเภอที่ไม่มีระบบประปาใช้ได้แก่อำเภอยางสีสุราช และอำเภอชื่นชม ปี 2550 จังหวัดมีน้ำประปาที่ผลิตได้ทั้งจังหวัด จำนวน 8,595,752 ลูกบาศก์เมตร สามารถผลิตน้ำเพื่อจำหน่ายให้แก่ผู้ใช้ได้ จำนวน 5,226,111 ลูกบาศก์เมตร คิดเป็นร้อยละ 60.71 ของน้ำประปาที่ผลิตได้ สถิติปี 2550 จังหวัดมีเลขหมายโทรศัพท์ที่เปิดให้บริการทั้งหมด 41,149 เลขหมาย

ด้านเศรษฐกิจ ผลิตภัณฑ์มวลรวม (ปี 2549) ของจังหวัดมหาสารคามมีมูลค่าประมาณการผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) ตามราคาประจำปี เท่ากับ 30,137 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2548 จำนวน 2,363 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 8.50 โดยมีมูลค่าผลิตภัณฑ์เฉลี่ยต่อคนต่อปี เท่ากับ 34,370 บาท จังหวัดจัดอยู่ในลำดับที่ 7 ของภาค และเป็นลำดับที่ 62 ของประเทศ ณ เดือนมีนาคม 2551 จังหวัดมีประชากรอยู่ในกำลังแรงงานจำนวน 522,634 คน ในจำนวนนี้มีงานทำ 514,519 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 98.44 ของจำนวนแรงงานปัจจุบัน เป็นผู้ว่างงานจำนวน 8,115 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 1.55 ของจำนวนแรงงานปัจจุบัน จังหวัดมหาสารคาม มีอัตราค่าจ้างขั้นต่ำรายวัน วันละ 151 บาท (1 มิถุนายน 2551)

จังหวัดมหาสารคาม มีพืชเศรษฐกิจ ได้แก่ ข้าวนาปี ข้าวนาปรัง มันสำปะหลัง และอ้อย โรงงาน ส่วนการปศุสัตว์ การเลี้ยงสัตว์ที่สำคัญ คือ โค กระบือ สุกร เป็ด ไก่ จังหวัดยังมีสถานประกอบการอุตสาหกรรม จำนวน 18 ประเภท ประเภทสถานประกอบการอุตสาหกรรมมากที่สุดคือโลหะ รองลงมาคือ ขนส่งมีจำนวนเท่ากับ 55 และ 38 แห่ง ตามลำดับ มีจำนวนเงินทุน

รวมทั้งสิ้น 5,649,409,074 บาท สถานประกอบการอุตสาหกรรมที่มีเงินทุนมากที่สุดคือ อาหาร รองลงมาคือ สิ่งทอ โดยมีเงินทุนเท่ากับ 3,463,336,000 บาท และ 579,685,015 บาท ด้านการพาณิชย์ (ปี 2550) จำนวนบริษัท/ห้างหุ้นส่วน จำกัด ประเภทนิติบุคคลจำนวน 1,080 ราย มีธนาคารพาณิชย์ 14 สาขา สถาบันการเงิน 16 สาขา สินค้านำเข้าที่ส่วนใหญ่เป็นสินค้าที่ไม่สามารถผลิตได้ในจังหวัด เช่น น้ำมันเชื้อเพลิง ปูนซีเมนต์ ไม้แปรรูป เครื่องใช้ไฟฟ้า บุหรี่ สุรา รถยนต์ เครื่องจักรกล อะไหล่ และอุปกรณ์ ผักและผลไม้บางชนิด สินค้าส่งออก ส่วนใหญ่เป็นสินค้าการเกษตร คือ ข้าวเปลือก แป้งมันสำปะหลัง และสินค้าหัตถกรรม

ในด้านสังคมและการศึกษา จังหวัดมหาสารคามได้ชื่อว่าเป็นตักสิลานคร เพราะเป็นที่รวมของสถานศึกษาทุกระดับในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยในระดับอุดมศึกษา มีสถาบันอุดมศึกษาจำนวนถึง 4 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม วิทยาลัยพยาบาลศรีมหาสารคาม และสถาบันการพลศึกษาวิทยาเขตมหาสารคาม นอกจากนี้ ยังมีสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษาและอนุปริญา จำนวน 6 แห่ง ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา จำนวน 687 แห่ง (รวม สพฐ. , กศน. , เอกชน , เทศบาลเมืองมหาสารคาม) และสถานศึกษาสำหรับการศึกษาพิเศษ 1 แห่ง

จังหวัดมหาสารคามมีสถานบริการสาธารณสุข มีโรงพยาบาลของรัฐจำนวน 11 แห่ง และมีสถานอนามัยทั้งสิ้นจำนวน 175 แห่ง บุคลากรด้านสาธารณสุข (ปี 2550) ภาครัฐในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด จำนวน 913 คน ได้แก่ แพทย์จำนวน 94 คน ทันตแพทย์จำนวน 27 คน เภสัชกร จำนวน 70 คน พยาบาลวิชาชีพ จำนวน 720 คน ซึ่งเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา พบว่า จำนวนบุคลากรด้านสาธารณสุขลดลง 195 คน หรือลดลงร้อยละ 17.59 ด้านอาชญากรรม ประชาชนได้รับการดูแลให้มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินซึ่งสถิติคดีอาญาที่น่าสนใจในช่วง 2 ปีที่ผ่านมา (ปี 2549-2550) ที่ผ่านมามีคดีออกจกรรจ์และสะเทือนขวัญรับแจ้ง 25 คดี จับกุม 13 คดี คดีประทุษร้ายต่อชีวิต ร่างกาย และเพศ รับแจ้ง 179 คดี จับได้ 178 คดี คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน รับแจ้ง 278 คดี จับได้ 220 คดี สถานการณ์ด้านอาชญากรรมในจังหวัดอยู่ในภาวะที่สามารถควบคุมสถานการณ์ได้

ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สภาพพื้นที่ป่าไม้ธรรมชาติส่วนใหญ่เป็นป่าเต็งรัง ซึ่งอยู่ทางทิศใต้ของจังหวัด โดยมีพื้นที่ป่าไม้ทั้งหมด 139,164 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 4.20 ของพื้นที่ทั้งหมด (ปี 2548) แหล่งท่องเที่ยว ประกอบด้วย แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ และศาสนสถาน ได้แก่ พระธาตุนาดูน วัดมหาชัย (วัดเหนือ) พระพุทธรูปยืนมิ่งเมือง พระพุทธรูปยืนมงคล และกู่สันตรัตน์ แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ได้แก่ วนอุทยานโกสัมพี อำเภอกอสมพิสัย เขตห้ามล่าสัตว์ป่าดูนลำพัน อำเภอนาเชือก ใน ปี 2550 มีจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งหมด 479,060 คน เป็นนักท่องเที่ยวภายในประเทศ จำนวน 476,225 คน

นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติจำนวน 2,835 คน โดยมีรายได้จากนักท่องเที่ยวทั้งหมด 392.16 ล้านบาท

ปัญหาที่สำคัญของจังหวัดมหาสารคาม มี อาทิ **ปัญหาความยากจนของประชาชน** ปัจจุบันมีครัวเรือนยากจนจำนวน 44,269 ครัวเรือนซึ่งมีรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี (ปี 2549) เท่ากับ 30,137 บาท เป็นลำดับที่ 7 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือและเป็นลำดับที่ 62 ของประเทศ รายได้หลักสำคัญของจังหวัดมหาสารคาม คือ รายได้จากภาคเกษตรกรรมซึ่งมียอดรวมประมาณ 6,793 ล้านบาท แต่มีสัดส่วนต่ำมากเมื่อเปรียบเทียบกับประชาชนส่วนใหญ่ ร้อยละ 70 อยู่ในภาคเกษตรกรรม ทั้งนี้ เนื่องจากการผลิตในภาคเกษตรกรรม มีอุปสรรค ปัญหา ในปัจจัยการผลิตหรือต้นทุนการผลิตในประการต่างๆ เช่น ดินเค็ม ชลประทานมีน้อย ป่าไม้มีเพียง 1.39 แสนไร่ คิดเป็นร้อยละ 4 **ปัญหาอุทกภัย** ซึ่งเกิดขึ้นเป็นประจำทุกปี ทั้งในเขตเมืองและพื้นที่เกษตรกรรม **ปัญหาการว่างงานและแรงงานอพยพ** โดยเฉพาะในช่วงหลังฤดูเก็บเกี่ยว การอพยพแรงงานดังกล่าว จะมีทั้งในภาคเกษตรกรรม ภาคอุตสาหกรรม และการประมง **ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรม** โดยเฉพาะปัญหาคุณภาพดินต่ำ การแพร่กระจายของปัญหาดินเค็ม ส่งผลให้การประกอบอาชีพภาคเกษตรกรรม ซึ่งเป็นอาชีพหลักของประชากรส่วนใหญ่ประสบปัญหาด้านผลผลิต **ปัญหาด้านสังคม** เช่น ปัญหายาเสพติดซึ่งอยู่ในภาวะอันตรายเสี่ยงต่อการแพร่ระบาดเนื่องจากมีเยาวชน นักเรียน นักศึกษาเข้ามาศึกษาในจังหวัดเป็นจำนวนมาก

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมโดยมีแนวการดำเนินงานวิจัยที่เน้นหลักการมีส่วนร่วมและการสร้างความเปลี่ยนแปลงที่มีการวิจัยเป็นกลไกขับเคลื่อน โดยนำฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง อาทิ องค์กรภาครัฐ องค์กรเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรภาคประชาชน องค์กรกลุ่มอาชีพ องค์กรการศึกษา องค์กรศาสนา องค์กรด้านการดูแลสุขภาพ องค์กรสื่อสารมวลชน เข้ามาเป็นที่วิจัยร่วม และใช้ผลการวิจัยจากฝ่ายต่างๆ เป็นกลไกสร้างเสริมการเรียนรู้ร่วมกันและขับเคลื่อนไปสู่กระบวนการทัศน์และการจัดการใหม่ให้เกิดแผนการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนที่เป็นองค์กรร่วมในระดับท้องถิ่น

กลุ่มตัวอย่างจังหวัด

ในเบื้องต้นได้คัดเลือกจังหวัด 3 จังหวัดที่มีสถานะทางเศรษฐกิจและบริบททางวัฒนธรรมต่างกัน คือ

ลำดับ	ภาค	จังหวัดทดลอง	สถานะเศรษฐกิจ
1	อีสาน	มหาสารคาม	ยากจน
2	ตะวันออก	ฉะเชิงเทรา	ดี
3	กลาง	พระนครศรีอยุธยา	ดีมาก

กระบวนการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

เนื่องจากงานวิจัยครั้งนี้นอกจากเป้าหมายของการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์การศึกษาจังหวัดในพื้นที่ที่เป็นกรณีศึกษาแล้ว ยังมีเป้าหมายของการขับเคลื่อนให้เกิดการใช้ประโยชน์แผนพัฒนาขึ้นอย่างจริงจัง ดังนั้น ในกระบวนการทำงานจึงได้ประยุกต์ใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเข้ามาเป็นส่วนสำคัญในขั้นตอนดำเนินการวิจัย ซึ่งมีรายละเอียดขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 เป็นการศึกษาค้นคว้าข้อมูลเพื่อวางแผนระบบให้สอดคล้องกับรูปแบบงานและความต้องการขององค์กรภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในจังหวัด โดยใช้เทคนิควิจัยแบบต่างๆ เช่น การสำรวจ การสัมภาษณ์ การจัดเวทีประชุมระดมความคิด การวิเคราะห์ SWOT Analysis เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 2 เป็นการพัฒนาคู่มือการพัฒนาการศึกษาในระดับจังหวัด (Manual Development)

ขั้นตอนที่ 3 เป็นการนำคู่มือพัฒนาไปใช้และประเมินผล (Monitoring and Evaluation)

ระยะเวลาและแผนการดำเนินการวิจัย

ระยะเวลาทำการวิจัย 1 ปี โดยมีแผนการดำเนินงาน ดังนี้

กันยายน 2551	ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นของจังหวัดและเตรียมความพร้อมคณะวิจัยระดับพื้นที่
ตุลาคม 2551 - ธันวาคม 2551	ประเมินความต้องการโดยการสำรวจ สัมภาษณ์ การจัดเวทีประชุมระดมความคิด และการวิเคราะห์ SWOT Analysis
มกราคม 2552 - มีนาคม 2552	พัฒนาคู่มือการจัดระบบการศึกษาเพื่อพัฒนาคนของจังหวัด
พฤศจิกายน 2551 - เมษายน 2552	ติดตามประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของการจัดระบบการศึกษาที่พัฒนาขึ้น
พฤษภาคม 2552	นำเสนอคู่มือการจัดระบบการศึกษาเพื่อพัฒนาคนของจังหวัดที่ได้รับการปรับปรุง

(หมายเหตุ แผนการทำงานข้างต้นมีความล่าช้าไปประมาณ 1 ปีเนื่องจากเดิมทางคณะครุศาสตร์โดยคณบดีในขณะนั้น คือ ดร.พฤษดิ์ ศิริบรรณพิทักษ์ ในฐานะหน่วยงานรับทุนได้มีนโยบายให้สาขาบริหารการศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบโครงการ แต่เนื่องจากทางสาขาบริหารศึกษามีข้อขัดข้องไม่สามารถดำเนินการได้ โครงการจึงชะลอมมาเป็นลำดับ ประกอบกับมีการเปลี่ยนแปลงในรัฐบาลทำให้นโยบายการบูรณาการการจัดการระดับจังหวัดประสบปัญหาชะงักงันไปด้วย ต่อมาคณบดีคณะครุศาสตร์จึงได้ขอให้สาขาพัฒนศึกษารับช่วงการดำเนินการมาแทนโดยมีการปรับเปลี่ยนทีมวิจัยและแผนการดำเนินงานไปตามความเหมาะสม)

ตัวชี้วัดผลสำเร็จของการวิจัย

ที่	วัตถุประสงค์การวิจัย	ผลผลิต	ผลลัพธ์	ผลกระทบ
1	เพื่อศึกษาข้อมูลและประมวลสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคนร่วมกับองค์กรต่างๆ ในระดับจังหวัด	- ได้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์การศึกษาในระดับจังหวัด อย่างน้อย 3 ฉบับ (จังหวัดละ 1 ฉบับ)	- มีผลในการสร้างความรู้ความตระหนักต่อสถานการณ์การศึกษาของพื้นที่ให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง	มีผลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องถูกกระตุ้นให้เกิดกระบวนการทัศนและความคิดริเริ่มตามขอบเขตงานที่รับผิดชอบ เช่น งานด้านเด็กและเยาวชนงานการจัดศึกษา งานพัฒนาอาชีพ
2	เพื่อสร้างกระบวนการทัศนและกระบวนการจัดการ	- ได้กระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาแผน	- มีผลในการส่งเสริมการเรียนรู้	มีผลต่อการพัฒนาขีดความสามารถด้านการ

ที่	วัตถุประสงค์การวิจัย	ผลผลิต	ผลลัพธ์	ผลกระทบ
	ร่วมกันระหว่างองค์กรต่างๆ ในจังหวัดในการพัฒนาระบบการศึกษาเพื่อพัฒนาคนที่เชื่อมโยงสัมพันธ์เป็นองค์กรรวม	<u>และแนวทางการจัดระบบการศึกษา</u> เพื่อพัฒนาคนแบบบูรณาการใน 3 จังหวัด - ได้พัฒนาคนที่เข้ามามีส่วนร่วมให้มีความรู้ ทักษะด้านระบบการศึกษา เพื่อพัฒนากำลังคนแบบบูรณาการประมาณ 300 คน(100 คน/จังหวัด)	<u>ถึงเงื่อนไขปัจจัยในการบริหารจัดการ</u> เพื่อการพัฒนาคนแบบบูรณาการแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง	<u>บริหารจัดการและการพัฒนาความร่วมมือในการทำงานร่วมกัน</u> ของหน่วยงานต่างๆ ในจังหวัด
3	เพื่อพัฒนาแผนและแนวทางการจัดระบบการศึกษาเพื่อพัฒนาที่เป็นองค์กรรวมและมีประสิทธิภาพในการตอบสนองความต้องการและการเสริมส่งเสริมเอกลักษณ์ของจังหวัด	- ได้ <u>แผนและแนวทางการจัดระบบการศึกษาเพื่อพัฒนาคนแบบบูรณาการ 3</u> แผน - ได้พัฒนาคนให้มีความรู้ความสามารถในการดำเนินการตามแผนและแนวทางที่พัฒนาขึ้น ประมาณ 300 คน (จังหวัดละ 100 คน)	- มี <u>ผลต่อเสริมสร้างระบบการบริหารจัดการด้านการศึกษา</u> เพื่อพัฒนาคนแบบบูรณาการที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น	มี <u>ผลต่อการเปลี่ยนแปลงวิธีการจัดทำแผนและงบประมาณด้านการศึกษา</u> เพื่อพัฒนาคนแบบบูรณาการที่ตอบสนองเป้าหมายการศึกษาและการพัฒนาคนของจังหวัด
4	เพื่อติดตามประเมินผล การปฏิบัติตามระบบการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนของจังหวัด	- ได้ <u>ผลการติดตามการนำแผนพัฒนากำลังคนแบบบูรณาการไปใช้</u> ในพื้นที่ 3 จังหวัด - ได้พัฒนาคนให้มีความรู้ติดตามผล ประมาณ 150 คน (จังหวัดละ 50 คน)	- มี <u>ผลต่อการริเริ่มงานที่เป็นรูปธรรม</u> ในกรอบคิดของการพัฒนาคนแบบบูรณาการ 3 ด้าน โดยหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งในด้านเด็กเยาวชน ด้านการศึกษา และด้านการพัฒนาอาชีพ	มี <u>ผลต่อการพัฒนาความยั่งยืนของโครงการกิจกรรมและกระบวนการทำงานร่วมกัน</u> ของฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคน

บทที่ 4

บริบทและสภาพการณ์ทางการศึกษาของจังหวัดที่ศึกษา

ในบทนี้จะกล่าวถึงสภาพบริบทและสภาพการณ์ทางการศึกษาและกำลังคนของแต่ละจังหวัด กล่าวคือ บริบทและสภาพการณ์ทางการศึกษาของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดฉะเชิงเทรา และจังหวัดมหาสารคามตามลำดับ และในตอนท้ายจะได้นำเสนอบทวิเคราะห์เปรียบเทียบบริบทและสภาพการณ์ทางการศึกษาของทั้ง 3 จังหวัด

1. สภาพการณ์ทางการศึกษาของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

1.1 จำนวนสถานศึกษาทุกสังกัด

พื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีการจัดการศึกษาในระบบตั้งแต่ระดับปฐมวัย ถึงระดับอุดมศึกษา โดยภาครัฐและเอกชนร่วมกันจัดการศึกษาทั้งสายสามัญและสายอาชีพ สังกัดของกระทรวงศึกษาธิการ และนอกสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ และมีการจัดการศึกษานอกระบบ

จำนวนสถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ตามสังกัด

- 1) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 400 แห่ง
- 2) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
 - สายสามัญ จำนวน 35 แห่ง
 - อาชีวศึกษา จำนวน 5 แห่ง
- 3) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 8 แห่ง
- 4) สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา จำนวน 2 แห่ง
- 5) สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จำนวน 16 แห่ง
- 6) กระทรวงมหาดไทย
 - เทศบาล จำนวน 19 แห่ง
 - อบจ. จำนวน 2 แห่ง
- 7) สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ จำนวน 2 แห่ง

1.2 จำนวนนักเรียนย้อนหลังและแนวโน้ม

ชื่อหน่วยงาน	จำนวนนักเรียน (จำแนกตามปีการศึกษา)			
	2550	2551	2552	2553
สพท.พระนครศรีอยุธยา เขต 1	83,168	82,690	83,329	83,462
สพท.พระนครศรีอยุธยา เขต 2	53,217	52,981	50,208	49,016
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา	20,893	20,921	20,976	21,376
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ	11,964	12,322	10,110	12,610
รวม	169,242	168,914	164,623	166,464

* ข้อมูลแต่ละส่วนราชการ ณ วันที่ 29 มิถุนายน 2552

1.2.1 อัตราการเรียนต่อ

ชื่อหน่วยงาน	จำนวน นร.จบ ป.6 ปีการศึกษา			จำนวนนักเรียน เรียนต่อ ม.1					
	2549	2550	2551	2550		2551		2552	
				เรียนต่อ	ร้อยละ	เรียนต่อ	ร้อยละ	เรียนต่อ	ร้อยละ
สพท. พระนครศรีอยุธยา เขต 1	4,905	4,939	5,221	4,905	100	4,939	100	5,221	100
สพท. พระนครศรีอยุธยา เขต 2	4,724	4,252	5,245	4,706	99.62	4,248	99.90	5,238	99.86
ศูนย์การศึกษานอก ระบบฯ	278	254	139	254	100	139	100	139	100
รวม	9,907	9,445	10,605	9,865	99.57	9,326	98.74	10,598	99.93

* ข้อมูลแต่ละส่วนราชการ ณ วันที่ 29 มิถุนายน 2552

อัตราการเรียนต่อมัธยมศึกษาปีที่ 4 และสายอาชีพ ของนักเรียนในแต่ละสังกัดของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ชื่อหน่วยงาน	จำนวน นร.จบ ม.3 ปีการศึกษา			จำนวนนักเรียนเรียนต่อ ปีการศึกษา 2550					จำนวนนักเรียนเรียนต่อ ปีการศึกษา 2551					จำนวนนักเรียนเรียนต่อ ปีการศึกษา 2552				
	2549	2550	2551	เรียนต่อ	สายสามัญ	ร้อยละ	สายอาชีพ	ร้อยละ	เรียนต่อ	สายสามัญ	ร้อยละ	สายอาชีพ	ร้อยละ	เรียนต่อ	สายสามัญ	ร้อยละ	สายอาชีพ	ร้อยละ
สพท. พระนครศรีอยุธยา เขต 1	4,805	4,978	4,760	4,478	2,336	48.62	2,142	44.58	4,699	2,396	48.13	2,303	46.26	4,551	2,362	49.62	2,189	45.99
สพท. พระนครศรีอยุธยา เขต 2	3,808	3,419	3,787	3,187	1,423	37.37	1,764	46.32	3,128	1,465	42.85	1,663	48.64	3,175	1,568	41.40	1,607	42.43
รวม	8,613	8,397	8,547	7,665	3,759	43.64	3,906	45.35	7,827	3,861	45.98	3,966	47.23	7,726	3,930	45.98	3,796	44.41

* ข้อมูลแต่ละส่วนราชการ ณ วันที่ 29 มิถุนายน 2552

1.3 คุณภาพการศึกษา

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระภาษาไทย คณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2550

กลุ่มสาระ การเรียนรู้	สทท.เขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1					สทท.เขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2				
	จำนวน หร.	คะแนน เฉลี่ย ร้อยละ	ระดับคุณภาพนักเรียน (ร้อยละ)			จำนวน หร.	คะแนน เฉลี่ย ร้อยละ	ระดับคุณภาพนักเรียน (ร้อยละ)		
			ปรับปรุง	พอใช้	ดี			ปรับปรุง	พอใช้	ดี
คณิตศาสตร์	5,958	50.14	22.68	44.29	33.03	3,873	40.99	41.126	43.07	15.67
ภาษาไทย	5,958	53.65	10.37	63.07	26.55	3,873	46.08	20.32	66.18	13.50

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2550

กลุ่มสาระ การเรียนรู้	สทท.เขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1					สทท.เขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2				
	จำนวน หร.	คะแนน เฉลี่ย ร้อยละ	ระดับคุณภาพนักเรียน (ร้อยละ)			จำนวน หร.	คะแนน เฉลี่ย ร้อยละ	ระดับคุณภาพนักเรียน (ร้อยละ)		
			ปรับปรุง	พอใช้	ดี			ปรับปรุง	พอใช้	ดี
คณิตศาสตร์	6,221	35.22	36.86	57.10	6.04	3,702	30.95	44.44	54.89	0.68
วิทยาศาสตร์	6,220	35.53	50.98	44.97	4.05	3,702	32.07	61.37	37.74	0.89
ภาษาไทย	6,221	48.58	12.90	70.26	16.83	3,702	45.63	16.61	73.50	9.88
ภาษาอังกฤษ	6,220	28.19	70.74	26.74	2.52	3,702	25.23	80.28	19.50	0.22
สังคมศึกษา	6,221	42.79	33.31	57.50	9.19	3,702	39.41	42.17	53.38	4.46

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2551

จำนวน (โรงเรียน)	คณิตศาสตร์		วิทยาศาสตร์		ภาษาไทย		ภาษาอังกฤษ	
	ค่าเฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่าเฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่าเฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่าเฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน
155	31.16	5.733	36.22	7.544	38.33	4.495	29.51	4.708

ผลการทดสอบระดับชาติ (O-Net) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2550

วิชา	จำนวน นักเรียน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด
ภาษาไทย	12,308	36.79	10.67	82.50	7.50
คณิตศาสตร์	12,300	47.64	17.50	100	4.00
วิทยาศาสตร์	12,308	50.41	17.35	100	2.50
ภาษาอังกฤษ	12,038	38.21	16.45	97.50	7.50

ผลการทดสอบระดับชาติ (O-Net) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2551

จำนวน (โรงเรียน)	คณิตศาสตร์		วิทยาศาสตร์		ภาษาไทย	
	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
410	44.97	10.332	51.16	10.519	40.95	7.387

ผลการทดสอบระดับชาติ (O-Net) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2550

วิชา	จำนวน นักเรียน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด
ภาษาไทย	2,643	51.52	13.69	92.50	18.75
คณิตศาสตร์	2,657	32.11	11.45	97.00	6.00
วิทยาศาสตร์	2,643	33.93	11.73	95.00	12.50
ภาษาอังกฤษ	2,655	29.81	8.18	81.00	14.00
สังคมศึกษา ฯ	2,665	37.79	9.27	77.50	15.00
สุขศึกษาฯ	2,641	53.30	7.76	78.00	14.00
ศิลปะ	2,641	42.09	8.63	72.00	14.00
การงานอาชีพฯ	2,641	50.06	9.11	74.00	10.00

ผลการทดสอบระดับชาติ (O-Net) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2551

จำนวน (โรงเรียน)	คณิตศาสตร์		วิทยาศาสตร์		ภาษาไทย		ภาษาอังกฤษ	
	ค่าเฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่าเฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่าเฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่าเฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน
34	29.93	7.899	30.46	4.919	40.74	8.448	27.44	4.267

1.4 การวิเคราะห์สถานภาพการจัดการศึกษา

การวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมด้านการศึกษาของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (SWOT Analysis)

ตาราง แสดงจุดแข็ง และจุดอ่อนทางการศึกษาของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weaknesses)
<ol style="list-style-type: none"> 1. มีอัตราการเข้าเรียนของประชากรวัยเรียนสูงขึ้นในทุกระดับการศึกษา 2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ปีการศึกษา 2551 สูงขึ้นทุกกลุ่มสาระ ทุกระดับชั้น เมื่อ เทียบกับ ปีการศึกษา 2550 ยกเว้น กลุ่มสาระคณิตศาสตร์ ที่ลดลงเล็กน้อย 3. ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติพื้นฐาน (O-Net) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าระดับประเทศ 4. มีสถาบันการศึกษา ทุกระดับ จำนวนมาก และหลากหลายสาขา ทำให้ประชากรได้มีโอกาสในการเลือกศึกษาได้มากขึ้น 5. มีการกระจายอำนาจในการบริหารให้กับสถานศึกษา ใน 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านการบริหารทั่วไป ด้านงบประมาณ และด้านการบริหารบุคคล ทำให้เกิดความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน 6. ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาส่วนใหญ่ มีความรู้ ความสามารถ และจบการศึกษา ระดับปริญญาตรี ถึงร้อยละ 97 และจบปริญญาโท-เอก ร้อยละ 3 	<ol style="list-style-type: none"> 1. การศึกษาโดยเฉลี่ยของประชากรที่อยู่ในกำลังแรงงานยังอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ โดยส่วนใหญ่ มีการศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษา เช่น พนักงานบริการในร้านค้า ตลาด และโรงงาน เป็นต้น ส่วนภาคการผลิตมีความต้องการแรงงานที่มีทักษะฝีมือเพิ่มมากขึ้น 2. การวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีในการสร้างมูลค่าเพิ่ม ด้านต่าง ๆ ยังมีน้อย 3. โรงเรียนส่วนใหญ่ เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ถึงร้อยละ 42 ส่งผลต่อการบริหารจัดการ 4. หลักสูตรสถานศึกษาบางส่วน ไม่สอดคล้อง และตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน 5. ปัญหาการจราจรติดขัดในช่วงชั่วโมงเร่งด่วน ส่งผลต่อการเดินทางไปสถานศึกษาของผู้เรียน 6. คุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนมีความแตกต่างกัน ผู้ปกครองจึงนิยมส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนยอดนิยม

ตาราง แสดงโอกาส และอุปสรรคทางการศึกษาของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

โอกาส (Opportunities)	อุปสรรค (Threats)
<p>1. สถานศึกษาส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในแหล่งชุมชน ซึ่งประกอบด้วย วัด บ้าน องค์กรต่าง ๆ สถานศึกษาสามารถจัดการเรียนได้ตรงตามสภาพท้องถิ่นสถานศึกษาได้</p> <p>2. แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรม ประเพณี แต่ละท้องถิ่น มีหลากหลาย สามารถจัดหลักสูตร และกระบวนการเรียนการสอนได้ ตรงกับความต้องการ</p> <p>3. ประชากรมีอัตราการรู้หนังสือสูง ส่งผลให้ เห็นความสำคัญของการศึกษา ให้การ สนับสนุน และส่งบุตรหลานเข้าเรียน</p> <p>4. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความ เข้มแข็ง ส่งผลต่อการสนับสนุนงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน ในการจัด การศึกษา</p> <p>5. มีโรงงานอุตสาหกรรมมาก เป็นแหล่ง เศรษฐกิจ สามารถขอสนับสนุนการจัด การศึกษา และใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ได้</p> <p>6. เป็นศูนย์กลางการขนส่ง การคมนาคม และ การสื่อสาร สามารถเชื่อมโยงกับภูมิภาคต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศ ได้อย่างสะดวก ประชากรสามารถเลือกเข้ารับการศึกษาได้ อย่างกว้างขวาง</p> <p>7. สภาพภูมิประเทศเป็นพื้นที่ราบลุ่มอุดม สมบูรณ์ มีระบบชลประทานที่ค่อนข้างสมบูรณ์ เหมาะสมในการทำการเกษตร จึงเป็นแหล่ง ผลิตอาหารที่สำคัญ และแหล่งผลิตสินค้า เกษตร สามารถรองรับแรงงาน ด้าน การเกษตรได้จำนวนมาก</p> <p>8. เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ที่สำคัญ เช่น โบ</p>	<p>1. สถานการณ์ด้านสุขภาพของประชาชน เจ็บป่วยด้วยโรคระบบหายใจ โรคระบบ ไหลเวียนโลหิต อันเป็นผลมาจากโรงงาน อุตสาหกรรม</p> <p>2. สภาพสังคมในปัจจุบัน ส่วนใหญ่เป็น สังคมเมือง เป็นสังคมอุตสาหกรรม ผู้ปกครอง ไม่มีเวลาในการดูแลบุตรหลาน เกิดปัญหา เกี่ยวกับสิ่งเสพติด ปัญหาเรื่องเพศ ซึ่งเป็นภัย ต่อสังคม และเสี่ยงต่ออนาคตของเยาวชน</p> <p>3. การขยายตัวของชุมชนเมือง และภาค อุตสาหกรรมที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิด การรุกล้ำพื้นที่เกษตรกรรมและส่งผลกระทบต่อ มลภาวะสิ่งแวดล้อมรุนแรงมากขึ้น</p> <p>4. ปัญหาความเสื่อมโทรมทางทรัพยากร ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ทั้งน้ำเสีย มลพิษ ทางอากาศ และขยะของเสียอันตราย</p> <p>5. แหล่งท่องเที่ยวหลายแห่งมีความเสื่อมโทรม ประกอบกับการไปเที่ยวแบบเช้า เย็นกลับ ทำ ให้การใช้จ่ายในพื้นที่ที่เกิดขึ้นไม่สูงเท่าที่ควร พร้อมทั้งขาดการประชาสัมพันธ์ด้านการ ท่องเที่ยวในระดับ นานาชาติ</p> <p>6. การอพยพแรงงานจากต่างถิ่น ทำให้อัตรา การเข้าเรียน และลาออกจากโรงเรียนมี บ่อยครั้ง ยุ่งยากต่อการวางแผนการบริหาร จัดการ</p>

โอกาส (Opportunities)	อุปสรรค (Threats)
<p>รานสถาน/อุทยานประวัติศาสตร์ และ พิพิธภัณฑ์</p> <p>9. มีประชากรที่อยู่ในกำลังแรงงานจำนวนมาก ที่เป็นทรัพยากรสำคัญในภาคการผลิต ทำให้มีรายได้ สามารถส่งบุตรหลานเข้าเรียนได้ ต่อเนื่อง</p>	

2. สภาวะการณ์ทางการศึกษาของจังหวัดฉะเชิงเทรา

2.1 จำนวนสถานศึกษาทุกสังกัด

ตารางที่ 1 จำนวนสถานศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามสังกัด ปีการศึกษา 2551

กระทรวงศึกษาธิการ							นอก กระทรวงศึกษาธิการ			รวม
สพท.จช. เขต1	สพท.จช. เขต2	สอศ.	สช.	กศน.	สกอ.	กศ. พิเศษ	อปท.	ตชด.	สพช.	
167	173	7	29	12	2	1	7	3	2	402

2.2 จำนวนนักเรียน/นักศึกษา

ตารางที่ 2 จำนวนนักเรียน/นักศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา

ก่อนภาคบังคับ (3-5 ปี)			ภาคบังคับ (6-14 ปี)			ขั้นพื้นฐาน (6-17 ปี)		
ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
9501	9149	18650	42852	40919	83771	46716	55728	102444

2.2.1 สัดส่วนนักเรียน/นักศึกษาต่อประชากรกลุ่มอายุ

ตารางที่ 3 สัดส่วนนักเรียน/นักศึกษาต่อประชากรกลุ่มอายุ ปีการศึกษา 2551

ก่อนภาคบังคับ(3-5 ปี)			ภาคบังคับ(6-14 ปี)			ขั้นพื้นฐาน(6-17 ปี)		
ประชากร	นักเรียน	ร้อยละ	ประชากร	นักเรียน	ร้อยละ	ประชากร	นักเรียน	ร้อยละ
25630	18650	72.77	84950	83771	98.61	115375	102444	88.79

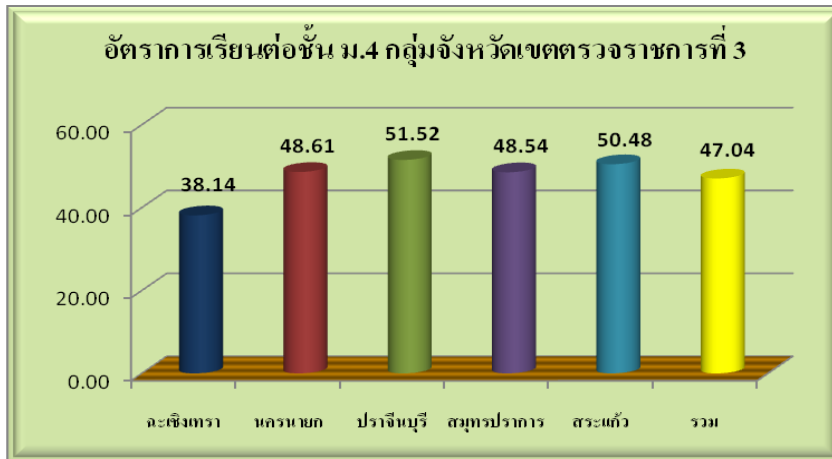
2.2.2 อัตราการออกกลางคัน

ตารางที่ 4 อัตราการออกกลางคัน สังกัด สพท.ฉะเชิงเทรา ปีการศึกษา 2551

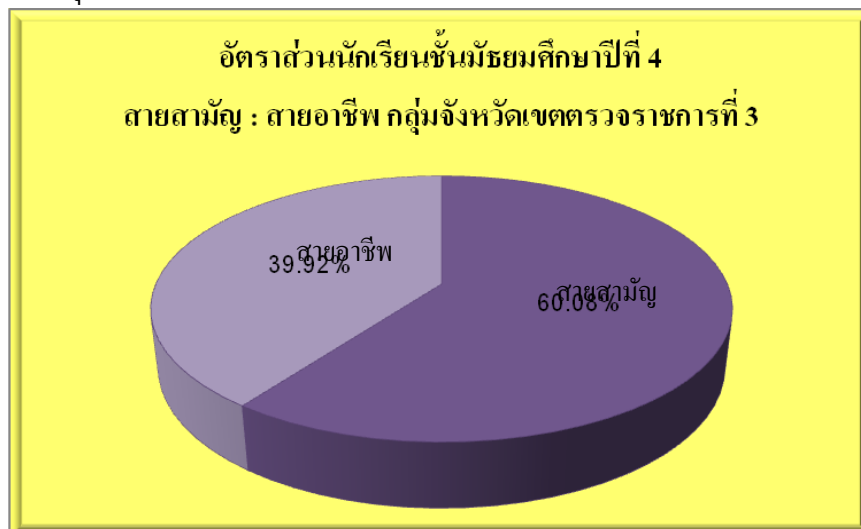
สพท. จช. เขต	ฐานะ ยาก จน	มีปัญหา ครอบครัว	สมรส แล้ว	มี ปัญหา ปรับ ตัว	ต้อง คดี ถูก จับ	เจ็บ ป่วย อุบัติเหตุ	อพยพ ตามผู้ ปกครอง	หาเลี้ยง ครอบครัว	กรณี อื่นๆ	รวม	จำนวน นักเรียน ต้นปี	ร้อยละ ออก กลาง คัน
1	170	15	8	4	0	1	59	8	33	298	52579	0.57
2	901	26	24	26	0	6	73	10	101	1167	41845	2.79

2.2.3 อัตราการเรียนต่อ

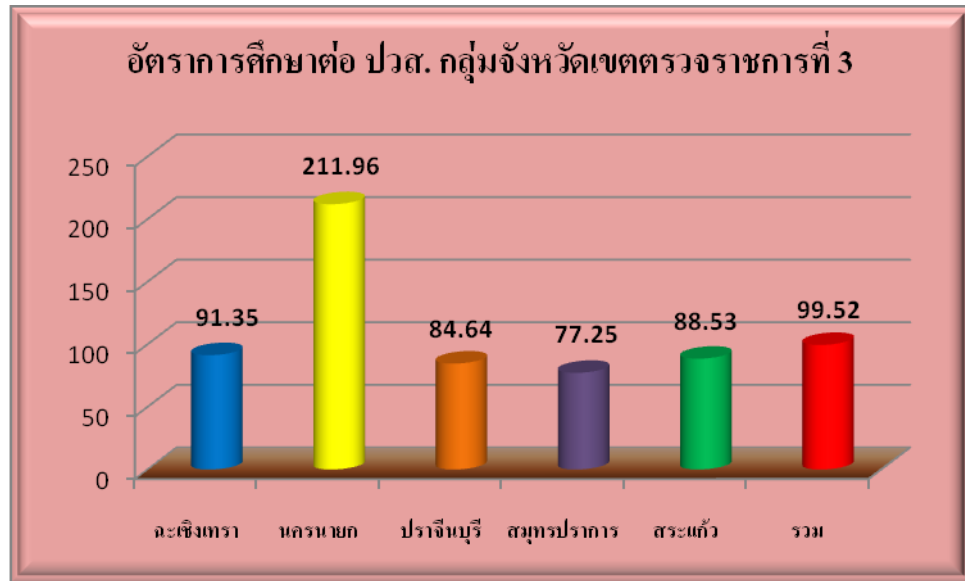
ตารางที่ 5.1 แสดงการเปรียบเทียบข้อมูลอัตราการเรียนต่อ ม.4 ในกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนกลาง

ตารางที่ 5.2 แสดงข้อมูลอัตราการเรียนต่อ ม.4 ระหว่างสายสามัญกับสายอาชีพ ในภาพรวมของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนกลาง

ตารางที่ 5.3 แสดงข้อมูลเปรียบเทียบอัตราการเรียนระดับ ปวส. ในกลุ่มจังหวัดภาคกลาง
ตอนกลาง

2.2.4 หลักสูตร/คณะ/สาขาวิชาที่เปิดสอน

ตารางที่ 6 หลักสูตร/คณะ/สาขาที่เปิดสอนในระดับอุดมศึกษา

คณะ	จำนวนหลักสูตร
วิทยาศาสตร์	14
ครุศาสตร์	9
เทคโนโลยีอุตสาหกรรม	12
วิทยาการจัดการ	6
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	7
รวม	48

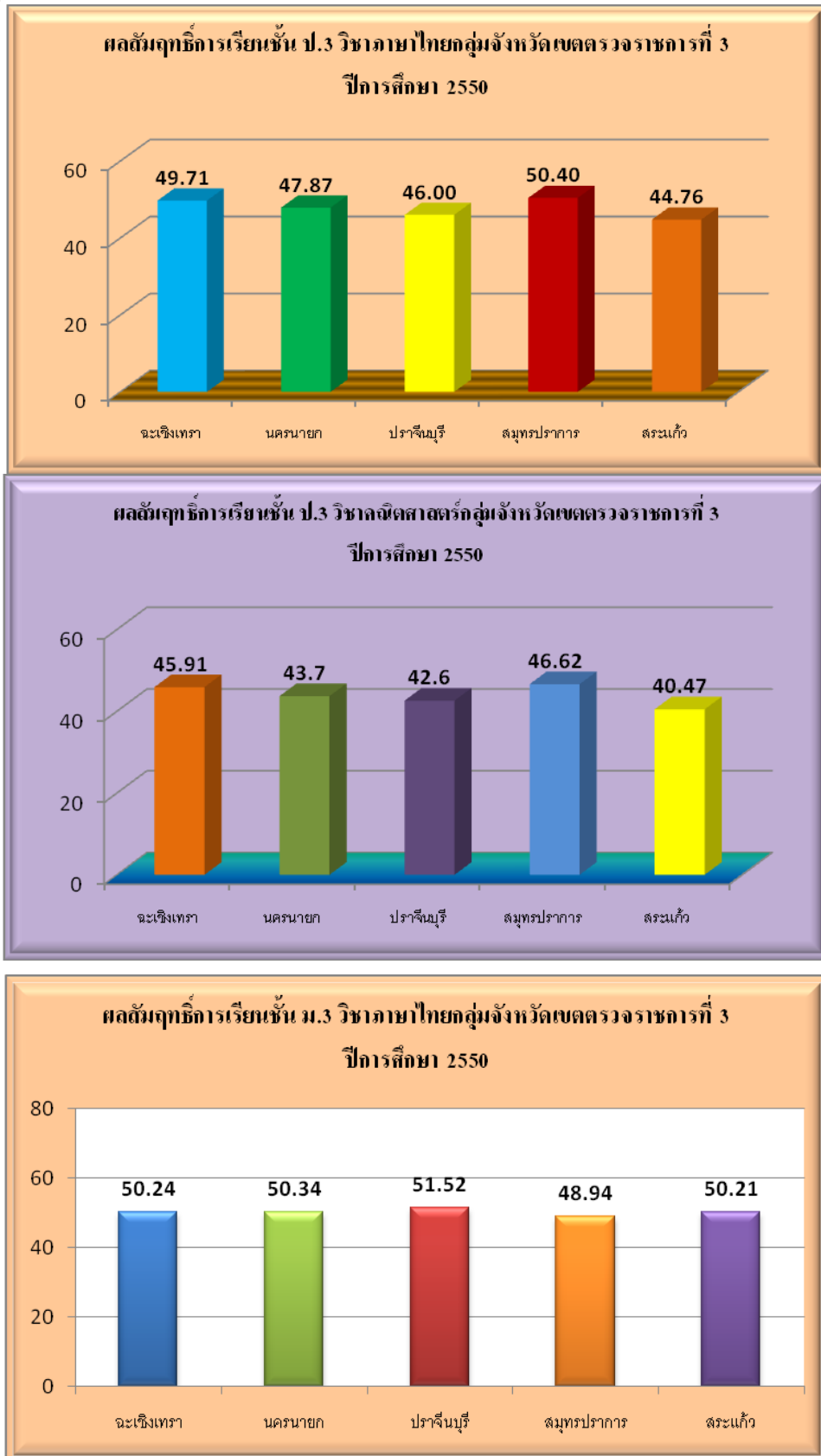
2.3 คุณภาพการศึกษา

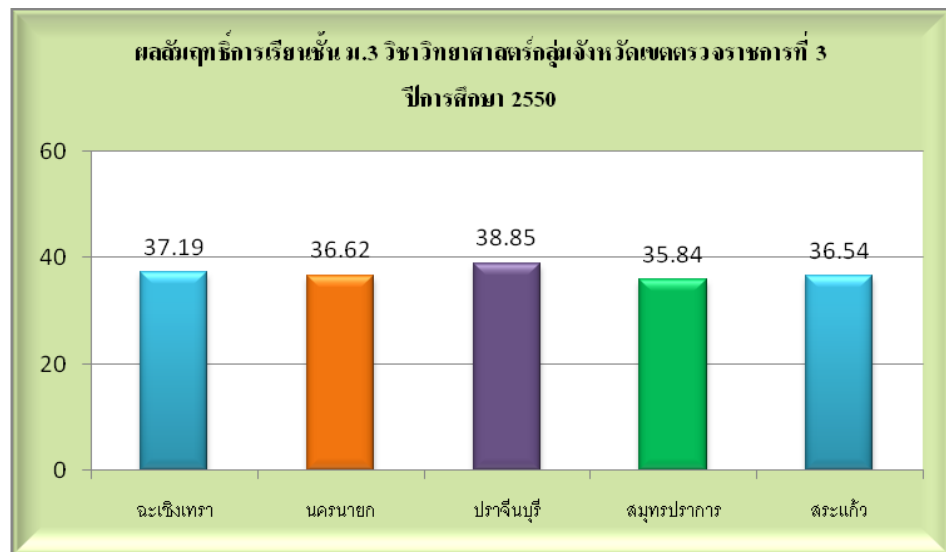
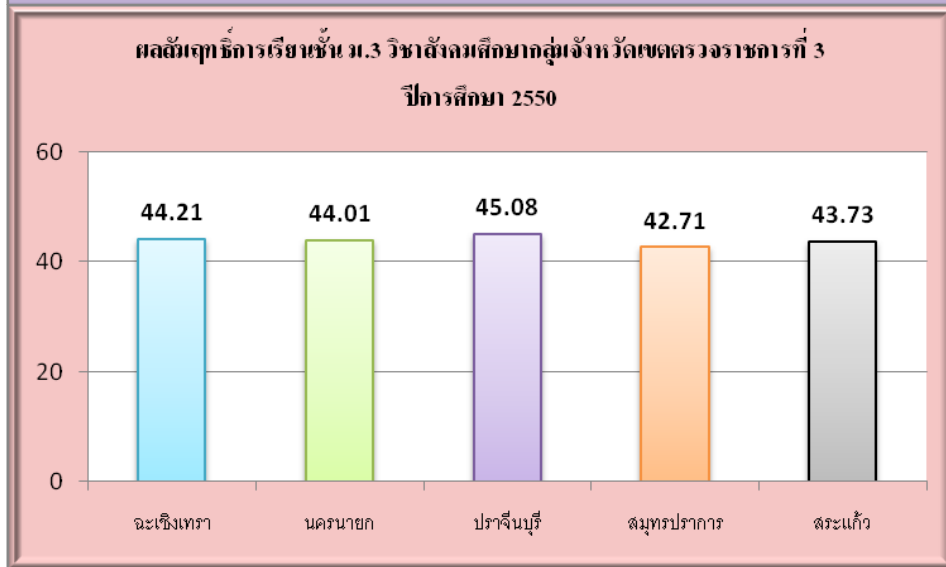
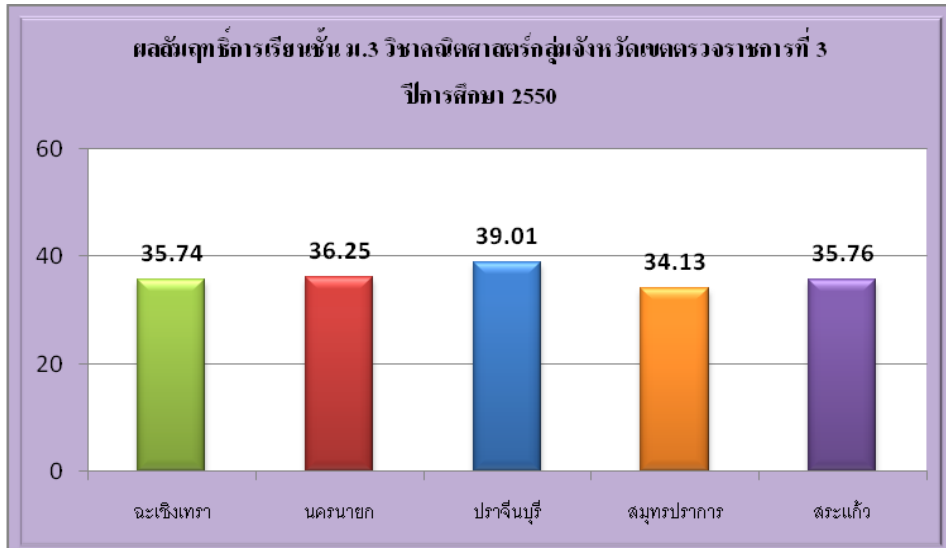
2.3.1 คุณภาพการศึกษาของนักเรียนในภาพรวมของจังหวัดฉะเชิงเทรา

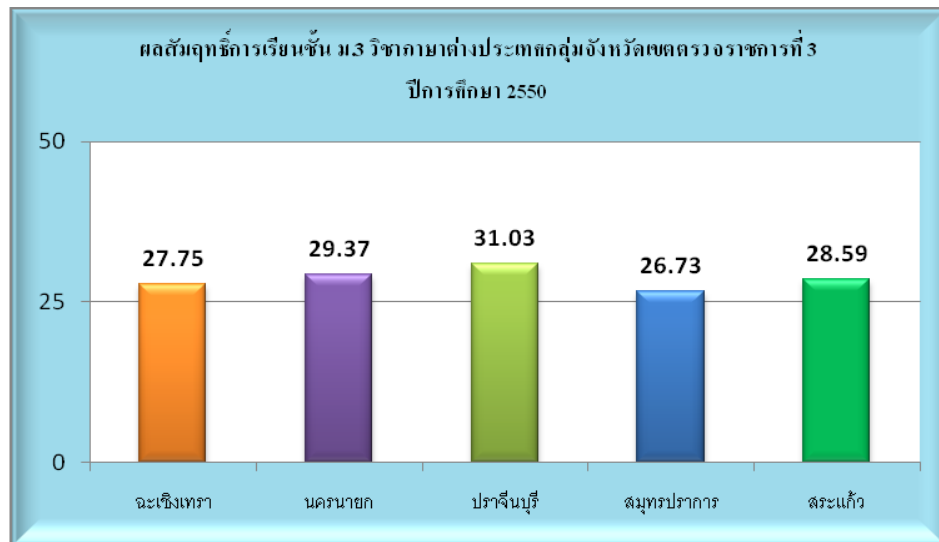
ตารางที่ 7.1 คุณภาพการศึกษา ชั้น ป.3, ม.3

ป.3		ม.3				
ภาษาไทย	คณิตศาสตร์	ภาษาไทย	คณิตศาสตร์	สังคมศึกษา	วิทยาศาสตร์	ภาษาต่างประเทศ
49.71	45.91	50.24	35.74	44.21	37.19	27.75

ตารางที่ 7.2 แสดงข้อมูลเปรียบเทียบด้านคุณภาพการศึกษา ชั้น ม.3 จำแนกรายวิชา
ในกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนกลาง ดังนี้

2.3.2 คุณภาพการศึกษา (ผลการประเมิน สมศ.)

ตารางที่ 8 ผลการประเมินไม่ได้รับการรับรองมาตรฐาน จาก สมศ.รอบ 2 (2549-2551)

สพท.จช.เขต	จำนวนสถานศึกษา		ร้อยละ
	ทั้งหมด	ไม่ได้รับการรับรอง	
1	167	30	17.95
2	173	8	4.82

2.3.3 การวิเคราะห์สภาพปัญหาและคุณภาพทางการศึกษา

จากการศึกษาสภาพปัญหา การจัดการศึกษาของหน่วยงานทางการศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า การศึกษาของจังหวัดยังมีจุดอ่อนในเรื่องต่อไปนี้

1. การเกณฑ์เด็กวัยการศึกษาภาคบังคับ ยังไม่สามารถเกณฑ์ได้ร้อยละ 100 ทั้งนี้เป็นเพราะมีการเคลื่อนย้ายที่อยู่อาศัยของบิดามารดาเด็ก และไม่นำเด็กไปเข้าเรียน
2. อัตราการออกกลางคันยังคงมีอยู่ อันเนื่องมาจากเด็กอพยพติดตามผู้ปกครองไปหางานทำ ผู้ปกครองส่วนหนึ่งยากจน จึงนำเด็กไปใช้แรงงาน และหารายได้จุนเจือครอบครัว
3. เด็กพิการยังไม่ได้รับการศึกษาทุกคน ทั้งนี้เพราะโรงเรียนที่เปิดการสอนพิเศษมีน้อย การเรียนร่วมบางครั้งไม่ได้ผลเพราะครูไม่มีความรู้ด้านการสอนดีพอ
4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนยังไม่เป็นที่น่าพอใจ โดยเฉพาะวิชาหลัก ได้แก่ ภาษาไทย วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และภาษาต่างประเทศ แม้ว่าค่าคะแนนเฉลี่ยจะสูงกว่าเกณฑ์ระดับประเทศ แต่คะแนนก็ยังไม่น่าพอใจ
5. โรงเรียนขนาดเล็กมีมาก ไม่คุ้มทุน มีปัญหาด้านงบประมาณและคุณภาพ
6. ยังมีนักเรียนจำนวนหนึ่งที่ไม่อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ อ่านไม่คล่อง เขียนไม่คล่อง
7. สื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยเฉพาะคอมพิวเตอร์มีน้อย และไม่ทันสมัย
8. ขาดความเชื่อมโยงต่อเนื่องระหว่างหน่วยงานการศึกษาในจังหวัด

9. ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนยังปฏิบัติงานได้ไม่เต็มที่ นักเรียนส่วนหนึ่งยังคงหนีเรียน

10. การส่งเสริมอาชีพให้ประชากร ยังทำได้น้อยไม่ครอบคลุมจำนวนผู้ตกงาน

11. ศูนย์การเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ ยังไม่ได้รับการพัฒนาเพียงพอ

12. จำนวนนักศึกษาเรียนต่อมหาวิทยาลัยน้อยลง

2.4 การวิเคราะห์สภาพการจัดการศึกษา

ผลการวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมด้านการศึกษาของจังหวัดฉะเชิงเทรา สรุปได้ดังนี้

1) จุดแข็ง (Strengths)
1.1) มีโครงสร้างการบริหารจัดการศึกษาของหน่วยงานในพื้นที่ที่เข้มแข็ง 1.2) มีนโยบายการพัฒนาการศึกษาที่ชัดเจน 1.3) มีสถานศึกษา/หน่วยงานจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับอาชีวศึกษา ระดับอุดมศึกษา และการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอย่างเพียงพอ 1.4) มีสถานศึกษาต้นแบบที่มีความพร้อมในการจัดการศึกษา
2) จุดอ่อน (Weaknesses)
2.1) ขาดแคลนครู 2.2) วุฒิของครูไม่ตรงตามสาขาที่สอน 2.3) ครูขาดทักษะการจัดการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการคิด 2.4) มีนักเรียนบางส่วนที่อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ตามเกณฑ์ในแต่ละช่วงชั้น 2.5) ขาดการประสานงานและบูรณาการระหว่างหน่วยงาน 2.6) ขาดการพัฒนาหลักสูตรการแปรรูปและบรรจุภัณฑ์ผลิตผลทางการเกษตร 2.7) ขาดการพัฒนาสาขาวิชาชีพที่ตอบสนองตลาดแรงงาน
3) โอกาส (Opportunities)
3.1) มีสถาบันทางการศึกษาที่มีความพร้อมในการผลิตบุคลากรด้านเกษตร และอุตสาหกรรม 3.2) อยู่ใกล้สนามบินสุวรรณภูมิ (ส่งเสริมการท่องเที่ยว) 3.3) มีแหล่งการเรียนรู้ตามธรรมชาติและวัฒนธรรมที่หลากหลาย 3.4) มีปราชญ์ชาวบ้านและภูมิปัญญาท้องถิ่น 3.5) มีแหล่งอุตสาหกรรม และสถานประกอบการรองรับผู้จบการศึกษา 3.6) มีความอุดมสมบูรณ์ทางด้านเกษตร 3.7) เป็นศูนย์กลางของระบบ Logistics
4) ภัยคุกคาม (Threats)
4.1) เกิดสภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจทำให้เด็กออกกลางคัน 4.2) ปัญหาล้างคมจากการขยายตัวภาคอุตสาหกรรม และวัฒนธรรมตะวันตก

4.3) ค่านิยมของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนที่มีการแข่งขันสูง
4.4) สภาพแวดล้อมที่เป็นแหล่งเสื่อมโทรม สื่อ อบายมุข ส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษา
4.5) ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม
5) แนวทางพัฒนา
5.1) เพิ่มโอกาสทางการศึกษา
5.2) พัฒนาหลักสูตร ทักษะอาชีพ และคุณภาพชีวิต
5.3) พัฒนาบุคลากร
5.4) พัฒนาสื่อเทคโนโลยี นวัตกรรม
5.5) พัฒนาความร่วมมือจากทุกภาคส่วนของสังคม

3. สภาวะการณ์ทางการศึกษาของจังหวัดมหาสารคาม

3.1 จำนวนสถานศึกษาทุกสังกัด

ตาราง 1 จำนวนสถานศึกษาจำแนกตามสังกัด จำนวนครู อาจารย์ ภาครัฐ/เอกชน และจำนวนนักเรียนภาครัฐ และเอกชน (ข้อมูล 10 มิถุนายน 2551)

ประเภทสถานศึกษา	จำนวนสถานศึกษา	จำนวนครูอาจารย์	จำนวนนักเรียน	หมายเหตุ
สพฐ.	631	7,662	127,974	
สช.	23	470	11,063	
กศน.	13	211	23,760	
โรงเรียนสาธิต(สกอ.)	2	242	2,622	
สอศ./รัฐ	6	501	10,520	
อุดมศึกษา/รัฐ	2	3,499	52,038	
สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ	11	163	1,092	
กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา	1	56	579	
องค์การบริหารส่วนจังหวัด	20	438	8,587	
เทศบาล	7	165	3,780	
วิทยาลัยพยาบาลศรีมหาสารคาม	1	56	530	
ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดมหาสารคาม	1	18	273	(ลงทะเบียน) เด็กพิการรับบริการ ฟื้นฟูสมรรถภาพ ศูนย์แบบ ไป-กลับ
รวม	718	13,481	242,818	

3.2 จำนวนนักเรียน/นักศึกษา

3.2.1 จำนวนนักเรียนเรียนจบ

ตาราง 2 จำนวนนักเรียน นักศึกษา ที่จบการศึกษา ป.6 เข้าเรียนต่อ ม.1

จังหวัด	จำนวนนักเรียน ที่จบ ป.6			จำนวนนักเรียนที่เรียนต่อ ม.1		
	ปี 2549	ปี 2550	ปี 2551	ปี 2549	ปี 2550	ปี 2551
มหาสารคาม	13,172	12,074	12,488	12,802	12,939	11,182

ตาราง 3 จำนวนนักเรียน นักศึกษา ที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเข้าเรียนต่อ ม.ปลาย

จังหวัด	จำนวนนักเรียน นักศึกษา ที่จบภาคบังคับ			จำนวนนักเรียน ที่เรียนต่อ ม.ปลาย/ปวช.		
	ปี 2549	ปี 2550	ปี 2551	ปี 2549	ปี 2550	ปี 2551
มหาสารคาม	11,689	11,066	9,680	7,825	9,426	11,397

3.2.2 อัตราการเรียนต่อ

ตาราง 4 อัตราการเรียนต่อของนักเรียน นักศึกษา กลุ่มอายุ 3-5 ปี 6-11 ปี 12-14 ปี 15-17 ปี 18-19 ปี และ 18 – 21 ปี ต่อประชากรวัยเรียน (ข้อมูลทั้งจังหวัด)

จังหวัดมหาสารคาม	ประชากร		
	ปี 2548		
	จำนวนประชากร	นักเรียน, นักศึกษา ที่ได้เรียน	อัตราการเรียนต่อ
ประชากรวัยเรียน 3-5 ปี	34,436	29,436	1:1.1
ประชากรวัยเรียน 6-11 ปี	83,600	82,500	1:1
ประชากรวัยเรียน 12-14 ปี	44,489	43,973	1:1
ประชากรวัยเรียน 15-17 ปี	41,438	31,987	1:1.2
ประชากรวัยเรียน 18-19 ปี	29,191	23,560	1:1.2
ประชากรวัยเรียน 20-21 ปี	58,026	49,650	1:1.1

ตาราง 5 อัตราการเรียนต่อของนักเรียน นักศึกษา กลุ่มอายุ 3-5 ปี 6-11 ปี 12-14 ปี 15-17 ปี 18-19 ปี และ 18 – 21 ปี ต่อประชากรวัยเรียน (ข้อมูลทั้งจังหวัด)

จังหวัดมหาสารคาม	ประชากร		
	ปี 2549		
	ประชากรวัยเรียน	นักเรียน, นักศึกษาที่ได้เรียน	อัตราเรียนต่อ
ประชากรวัยเรียน 3-5 ปี	23,577	17,760	1:1.3
ประชากรวัยเรียน 6-11 ปี	70,803	69,758	1:1
ประชากรวัยเรียน 12-14 ปี	37,280	37,796	1:0.9
ประชากรวัยเรียน 15-17 ปี	28,004	18,553	1:1.5
ประชากรวัยเรียน 18-19 ปี	28,245	22,920	1.12
ประชากรวัยเรียน 20-21 ปี	56,981	48,961	1:1.1

ตาราง 6 อัตราการเรียนต่อของนักเรียน นักศึกษา กลุ่มอายุ 3-5 ปี 6-11 ปี 12-14 ปี 15-17 ปี 18-19 ปี และ 18 – 21 ปี ต่อประชากรวัยเรียน (ข้อมูลทั้งจังหวัด)

จังหวัดมหาสารคาม	ประชากร		
	ปี 2549		
	ประชากรวัยเรียน	นักเรียน, นักศึกษาที่ได้เรียน	อัตราเรียนต่อ
ประชากรวัยเรียน 3-5 ปี	28,885	22,620	1:1.3
ประชากรวัยเรียน 6-11 ปี	81,643	81,205	1.1
ประชากรวัยเรียน 12-14 ปี	49,164	49,206	1:0.9
ประชากรวัยเรียน 15-17 ปี	36,147	26,657	1:1.4
ประชากรวัยเรียน 18-19 ปี	26,667	21,971	1:1.2
ประชากรวัยเรียน 20-21 ปี	54,917	47,533	1:1.1

3.3 คุณภาพการศึกษา

ตาราง 7 ผลการประเมินคุณภาพการศึกษา คะแนน NT ชั้น ม.3 ปี 2549-2551

จำนวนนักเรียน เฉลี่ยทั้ง 5 วิชา			คะแนนเฉลี่ย(คะแนนเต็ม 40 คะแนน)														
			ภาษาไทย			คณิตศาสตร์			วิทยาศาสตร์			อังกฤษ			สังคม		
25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25
49	50	51	49	50	51	49	50	51	49	50	51	49	50	51	49	50	51
37.	14.	36.	44.	18.	39.	31.	13.	31.	39.	13.	37.	29.	11.	31.	42.	16.	40.
51	89	14	62	72	62	20	92	18	77	95	95	67	55	12	27	30	83

2.4 การวิเคราะห์สภาพการจัดการศึกษา

1) จุดแข็ง (Strengths)
<p>ด้านคุณภาพการศึกษา หรือคุณภาพของผู้เรียน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) อัตราเข้าเรียนต่อในระดับสูงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น 2) ผู้เรียนสายวิชาชีพสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประกอบอาชีพได้ 3) ผู้เรียนส่วนใหญ่มีสุขภาพอนามัยในระดับดี 4) ผู้สำเร็จการศึกษาเป็นที่ยอมรับของสังคม 5) คุณภาพชีวิตของผู้เรียนดีขึ้น 6) สถานศึกษามีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เข้มแข็ง <p>ด้านผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ผู้บริหาร ครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษามีความรู้คุณธรรม จริยธรรม ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน 2) ผู้บริหาร ครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาส่วนใหญ่มีวุฒิทางการศึกษาในระดับปริญญาตรีขึ้นไป ตามเกณฑ์มาตรฐานทางวิชาชีพและมีแนวโน้มจะมีวุฒิทางการศึกษาเพิ่มสูงขึ้น 3) ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาได้รับการส่งเสริมพัฒนาสมรรถนะ เพื่อให้มีวิทยฐานะและตำแหน่งทางวิชาการสูงขึ้น 4) ครูที่สอนในสถานศึกษาอาชีวศึกษา มีความรู้ ความสามารถด้านวิชาชีพ <p>ด้านการบริหารจัดการ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) โครงสร้างการบริหารจัดการมีความเป็นเอกภาพในเชิงนโยบาย 2) มีสถานศึกษาครอบคลุมพื้นที่สามารถให้บริการทางการศึกษาได้อย่างทั่วถึง 3) สถานศึกษาอาชีวศึกษามีเครื่องมือ ครุภัณฑ์ อุปกรณ์ที่เพียงพอและทันสมัย

รายงานการวิจัย เรื่อง การพัฒนาระบบการศึกษาเพื่อพัฒนาคนแบบบูรณาการระดับจังหวัด

<p>4) สถานศึกษาอาชีวศึกษา มีการประสานความร่วมมือการจัดการศึกษากับสถานศึกษาอื่น และสถานประกอบการอย่างต่อเนื่อง</p> <p>5) สถานศึกษามีความพร้อมในการจัดทำหลักสูตรที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนได้อย่างหลากหลาย</p> <p>6) สถานศึกษามีระบบการประกันคุณภาพภายในที่เข้มแข็ง</p> <p>7) สถานศึกษาระดับอุดมศึกษามีการวิจัย และพัฒนาองค์ความรู้เพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชนอย่างหลากหลาย</p> <p>8) มีเทคโนโลยีและระบบข้อมูลสารสนเทศที่ทันสมัย</p> <p>9) มีการบริหารจัดการหน่วยงานทางการศึกษา โดยองค์คณะบุคคลในทุกกระดับ</p> <p>ด้านงบประมาณทางการศึกษา</p> <p>1) หน่วยงานทางการศึกษาสามารถบริหารงบประมาณคล่องตัวมากขึ้น</p> <p>2) หน่วยงานทางการศึกษาได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชน และประชาชนมากขึ้น</p>
2) จุดอ่อน (Weaknesses)
<p>ด้านคุณภาพการศึกษา หรือคุณภาพของผู้เรียน</p> <p>1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่ามาตรฐานระดับประเทศ</p> <p>2) ผู้เรียนบางส่วนยังอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้</p> <p>3) ผู้เรียนบางส่วนออกกลางคัน</p> <p>4) ผู้เรียนบางส่วนไม่จบการศึกษาตามหลักสูตร หรือตามระยะเวลาที่กำหนดไว้</p> <p>5) ผู้เรียนบางส่วนขาดคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์</p> <p>6) ผู้เรียนบางส่วนมีระดับความรู้ไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา</p> <p>ด้านผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา</p> <p>1) ขาดแคลนครู คณาจารย์และบุคลากร ทางการศึกษาในทุกกระดับ โดยเฉพาะสาขาขาดแคลน เนื่องจากนโยบายจำกัดอัตรากำลังคนภาครัฐที่มีการตัดอัตราจากการเกษียณก่อนกำหนด</p> <p>2) ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาบางส่วนขาดเทคนิค การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ</p> <p>3) ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาบางส่วนมีปัญหาด้านเศรษฐกิจ</p> <p>4) ครู บางส่วนสอนไม่ตรงตามวิชาเอก หรือความถนัด</p> <p>5) ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีภาระงานหลายอย่างทำให้ขาดความชำนาญงานและความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน</p> <p>6) ครูและบุคลากรทางการศึกษาบางส่วน ขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่</p> <p>ด้านการบริหารจัดการ</p> <p>1) การประสานเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานทางการศึกษาทุกระดับ</p>

<p>ไม่เป็นไปอย่างต่อเนื่อง</p> <p>2) ระบบการนิเทศ ติดตามประเมินผล ขาดความต่อเนื่อง</p> <p>3) การบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กไม่ได้คุณภาพมาตรฐานการศึกษา</p> <p>ด้านงบประมาณทางการศึกษา</p> <p>1) งบประมาณไม่เพียงพอต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา</p> <p>2) การใช้งบประมาณไม่เป็นไปตามแผนปฏิบัติการของหน่วยงานที่กำหนดไว้</p>
3) โอกาส (Opportunities)
<p>ด้านสังคมและวัฒนธรรม</p> <p>1) ผู้ปกครองให้ความสำคัญของการศึกษาและส่งบุตรหลานเข้าเรียนเพิ่มขึ้น</p> <p>2) มีสถาบันทางการศึกษาที่ครอบคลุมทุกระดับในพื้นที่จังหวัด</p> <p>3) มีวัฒนธรรม ประเพณีและแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน</p> <p>4) การคมนาคมสะดวก</p> <p>5) สถานศึกษาใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและแหล่งเรียนรู้อย่างหลากหลาย</p> <p>ด้านเทคโนโลยี</p> <p>1) มีทางเทคโนโลยี และการสื่อสาร ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ได้สะดวก และรวดเร็ว ยิ่งขึ้น</p> <p>2) ภาครัฐ และภาคเอกชนให้การส่งเสริม สนับสนุนนวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา</p> <p>ด้านเศรษฐกิจ</p> <p>1) มีสถาบันอุดมศึกษาที่มีชื่อเสียงจำนวนมาก ส่งผลต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจ</p> <p>2) ส่งเสริมผลิตภัณฑ์ชุมชน เพื่อสร้างรายได้แก่ประชาชนในจังหวัด</p> <p>ด้านการเมืองและกฎหมาย</p> <p>1) มีกฎหมายที่ส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาที่ชัดเจน นำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม</p> <p>2) รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมสนับสนุนด้านการศึกษาอย่างชัดเจน</p>
4) ภัยคุกคาม (Threats)
<p>ด้านสังคมและวัฒนธรรม</p> <p>1) ผู้เรียนย้ายติดตามผู้ปกครองไปประกอบอาชีพต่างจังหวัด</p> <p>2) สถาบันครอบครัวขาดความเข้มแข็ง</p> <p>3) ประชาชนมีค่านิยมในการบริโภควัตถุนิยมและบริโภคนิยมมากขึ้น</p> <p>4) ผู้ปกครองมีค่านิยมส่งบุตรหลานเข้าเรียนสถาบันการศึกษาที่มีชื่อเสียง</p> <p>ด้านเทคโนโลยี</p> <p>1) สื่อ เทคโนโลยีมีแนวโน้มกระตุ้นต่อพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของผู้เรียน</p> <p>2) เทคโนโลยีมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทำให้สถานศึกษาปรับเปลี่ยนสื่อไม่ทันต่อ</p>

สถานการณ์

- 3) ครู และบุคลากรทางการศึกษาขาดทักษะการใช้สื่อ เทคโนโลยี
- 4) ขาดงบประมาณและผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยี

ด้านเศรษฐกิจ

- 1) มีความผันแปรของราคาสินค้าทางการเกษตร

ด้านการเมืองและกฎหมาย

- 1) การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองมีผลต่อนโยบายการจัดการศึกษา
- 2) นโยบายการลดกำลังคนภาครัฐส่งผลกระทบต่อ การขาดแคลนครูและบุคลากรทางการศึกษา

บทที่ 5

การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ทางการศึกษาระดับจังหวัด

ในการเข้าไปร่วมงานกับหน่วยงานในจังหวัดเป้าหมายทั้ง 3 จังหวัดเพื่อริเริ่มจากจัดทำแผนและแนวทางการจัดระบบการศึกษาเพื่อพัฒนาคนแบบบูรณาการนี้ การทำงานได้สอดคล้องประสานไปกับการระบบงานด้านการศึกษาของหน่วยงานหลักในพื้นที่ ได้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยมีกระบวนการจัดทำ แผนยุทธศาสตร์ทางการศึกษา ของแต่ละจังหวัดขึ้นผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในจังหวัด โดยที่มิจัยทั้งในส่วนการขยายกรอบคิดในการจัดทำแผนของหน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้องคือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้เห็นถึงประเด็นการพัฒนาคนแบบบูรณาการในทั้งสามมิติอย่างชัดเจนยิ่งขึ้นโดยเฉพาะในส่วนที่จะมีต่อระบบการศึกษาโดยตรง เช่น การพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กและเยาวชน การพัฒนาคุณภาพศึกษา และการพัฒนาความรู้และทักษะด้านอาชีพให้แก่เยาวชน เป็นต้น นอกจากนี้ ทีมวิจัยยังมีส่วนสำคัญในการร่วมกับหน่วยงานหลักคือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในการขับเคลื่อนการนำแผนไปทดลองใช้ในบางประเด็นที่เป็นความสำคัญร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ ในพื้นที่อีกด้วย เช่น การนำร่องโครงการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก การพัฒนาโครงการตำบลนำอยู่สำหรับเด็กร่วมกับองค์กรบริหารส่วนตำบล การพัฒนาโครงการส่งเสริมอาชีพเยาวชนร่วมกับองค์กรบริหารส่วนจังหวัด เป็นต้น

ในบทนี้จะได้กล่าวถึงเฉพาะการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ทางการศึกษาระดับจังหวัดทั้งในแง่วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ตลอดจนตัวชี้วัดและเป้าหมายรายยุทธศาสตร์ รวมถึงกลยุทธ์ภายใต้ยุทธศาสตร์แต่ละด้าน ตลอดจนแผนงาน โครงการ กิจกรรมที่แต่ละจังหวัดมีการจัดทำขึ้นเพื่อเป็นบริบทให้เห็นถึงแนวทางการขับเคลื่อนการพัฒนาระบบการศึกษาของจังหวัดเพื่อการพัฒนาคนแบบบูรณาการต่อไป โดยในบทนี้ จะได้นำเสนอเนื้อหาของแผนไปโดยลำดับ ดังนี้

1. แผนยุทธศาสตร์ทางการศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. แผนยุทธศาสตร์ทางการศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา
3. แผนยุทธศาสตร์ทางการศึกษาจังหวัดมหาสารคาม
4. บทวิเคราะห์เปรียบเทียบแผนยุทธศาสตร์ทางการศึกษาของทั้ง 3 จังหวัด

5.1 แผนยุทธศาสตร์ทางการศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

5.1.1 วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ตัวชี้วัด และเป้าหมาย

วิสัยทัศน์

พระนครศรีอยุธยาเป็นผู้นำทางการศึกษา และศิลปวัฒนธรรม

พันธกิจ

1. สร้างเสริมโอกาสทางการศึกษาอย่างเสมอภาคและทั่วถึง
2. ยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา
3. ผลิตและพัฒนากำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาจังหวัด
4. ส่งเสริมการพัฒนาสังคมและยกระดับคุณภาพชีวิต
5. พัฒนาการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล

เป้าประสงค์

1. ประชากรได้รับโอกาสทางการศึกษาทุกรูปแบบอย่างทั่วถึง
2. ผู้เรียนได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 15 ปี อย่างมีคุณภาพ
3. ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ มาตรฐาน และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น
4. ประชากรวัยแรงงานได้รับการพัฒนาให้มีศักยภาพในการประกอบอาชีพ และตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานในจังหวัด
5. ผลการวิจัยและนวัตกรรมได้รับการเผยแพร่และนำไปใช้ประโยชน์เพิ่มขึ้น
6. ประชากรได้รับความรู้ความเข้าใจ ตระหนักถึงความสำคัญและร่วมมือในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู ศิลปวัฒนธรรมอยุธยา ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
7. ประชากรได้รับการส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่สอดคล้องกับสังคม
8. ระบบการบริหารจัดการมีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล

ตัวชี้วัดและเป้าหมาย

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 การสร้างโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ตัวชี้วัด	เป้าหมาย			
	2553	2554	2555	2556
1. ร้อยละของประชากรที่ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน				
- ภาคบังคับ	92	94	96	100
- มัธยมศึกษาตอนปลาย	82	85	88	91
2. จำนวนประชากรที่ได้รับบริการทางการศึกษานอก ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	20,000	22,000	24,000	26,000
3. สัดส่วนผู้เรียนสายสามัญต่อสายอาชีพ	55:45	54:46	52:48	50:50
4. ร้อยละของเด็กพิการ ผู้ด้อยโอกาส และผู้มี ความสามารถพิเศษ ที่ได้รับการศึกษาตามศักยภาพ	เพิ่มขึ้น ร้อยละ2	เพิ่มขึ้น ร้อยละ2	เพิ่มขึ้น ร้อยละ2	เพิ่มขึ้น ร้อยละ2

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 ยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา

ตัวชี้วัด	เป้าหมาย			
	2553	2554	2555	2556
1. ร้อยละของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาหลัก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจากการประเมินระดับชาติเพิ่มขึ้น	ร้อยละ 2	ร้อยละ 2	ร้อยละ 2	ร้อยละ 2
2. ร้อยละของสถานศึกษาที่ได้รับการรับรองการประเมินคุณภาพภายนอก	ร้อยละ 80	ร้อยละ 82	ร้อยละ 84	ร้อยละ 86
3. ร้อยละของครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาศักยภาพที่สอดคล้องกับการพัฒนาการศึกษาของจังหวัด	ร้อยละ 90	ร้อยละ 92	ร้อยละ 94	ร้อยละ 96
4. ร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาที่ไ้ทำงานทำหรือศึกษาต่อภายใน 6 เดือนหลังสำเร็จการศึกษา	ร้อยละ 65	ร้อยละ 70	ร้อยละ 75	ร้อยละ 80
5. ร้อยละของสถานศึกษาที่มีการนำ ICTมาใช้เพื่อการเรียนรู้ วิทยุ, คณิต, เทคโนโลยี	ร้อยละ 50	ร้อยละ 55	ร้อยละ 60	ร้อยละ 65
6. จำนวนเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมด้าน ศิลปวัฒนธรรม	1000 คน	1500 คน	2000 คน	2500 คน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาขีดความสามารถของจังหวัดโดยใช้ความรู้เป็นฐาน

ตัวชี้วัด	เป้าหมาย			
	2553	2554	2555	2556
1. ร้อยละของประชากรวัยแรงงานที่ได้รับพัฒนาให้มีศักยภาพในการประกอบอาชีพและตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน	ร้อยละ 5	ร้อยละ 5	ร้อยละ 5	ร้อยละ 5
2. ร้อยละของความพึงพอใจของสถานประกอบการหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีต่อการพัฒนาความรู้และทักษะ	ร้อยละ 80	ร้อยละ 80	ร้อยละ 80	ร้อยละ 80

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 การศึกษาและวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ชุมชน สังคมและอุตสาหกรรม

ตัวชี้วัด	เป้าหมาย			
	2553	2554	2555	2556
ผลการวิจัยและนวัตกรรมได้รับการเผยแพร่และนำไปใช้ประโยชน์ต่อชุมชน สังคมและภาคอุตสาหกรรม	2 เรื่อง	4 เรื่อง	6 เรื่อง	8 เรื่อง

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5 การอนุรักษ์ ฟื้นฟู ศิลปวัฒนธรรมอยุธยา ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ตัวชี้วัด	เป้าหมาย			
	2553	2554	2555	2556
1. จำนวนโครงการ/กิจกรรมที่ส่งเสริมการอนุรักษ์ ฟื้นฟู ศิลปะ วัฒนธรรมอยุธยา ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม	3	3	3	3
2. จำนวนประชากรที่ได้รับความรู้ ความเข้าใจ ตระหนักถึงความสำคัญ และร่วมมือในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู ศิลปะ วัฒนธรรมอยุธยา ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	10,000	10,000	10,000	10,000

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 6 การยกระดับคุณภาพชีวิตที่สอดคล้องกับสังคม

ตัวชี้วัด	เป้าหมาย			
	2553	2554	2555	2556
1. จำนวนประชากรที่เล่นกีฬาหรือออกกำลังกาย จำแนกตามวัตถุประสงค์ของการเล่นกีฬา/ออกกำลังกาย	402,500	402,500	402,500	402,500
2. จำนวนหลักสูตร/กิจกรรมที่ส่งเสริมกิจกรรมของผู้สูงอายุ	1	2	2	2
3. จำนวนเครือข่าย/กลุ่ม/ชมรมผู้สูงอายุในชุมชน	3	5	7	9
4. จำนวนเครือข่ายเฝ้าระวังพฤติกรรมเสี่ยงของเยาวชน	4	4	4	4

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 7 การพัฒนาระบบการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล

ตัวชี้วัด	เป้าหมาย			
	2553	2554	2555	2556
ร้อยละของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความพึงพอใจต่อการให้บริการของสถานศึกษา และหน่วยงานทางการศึกษา	ร้อยละ 80	ร้อยละ 80	ร้อยละ 80	ร้อยละ 80

5.1.2 ประเด็นยุทธศาสตร์/กลยุทธ์

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 การสร้างโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต กลยุทธ์

1. สร้างความเสมอภาค เพิ่มโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 ยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา กลยุทธ์

1. ยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา
2. พัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาขีดความสามารถของจังหวัดโดยใช้ความรู้เป็นฐาน กลยุทธ์

1. ผลิตและพัฒนาสมรรถนะและศักยภาพในการประกอบอาชีพของประชากรให้สอดคล้องกับตลาดแรงงาน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 การศึกษาและวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ชุมชน สังคมและ อุตสาหกรรม กลยุทธ์

1. ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาและวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต สังคมและบุคลากรทางการศึกษา

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5 การอนุรักษ์ ฟื้นฟู ศิลปวัฒนธรรมอยุธยา ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม กลยุทธ์

1. ส่งเสริมการอนุรักษ์ ฟื้นฟู ศิลปวัฒนธรรมอยุธยา ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 6 การยกระดับคุณภาพชีวิตที่สอดคล้องกับสังคม กลยุทธ์

1. ยกระดับคุณภาพชีวิตให้สอดคล้องกับสังคม

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 7 การพัฒนาระบบการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล กลยุทธ์

1. พัฒนาระบบบริหารจัดการให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล

5.1.3 แผนงาน โครงการ และกิจกรรม

จากวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ตัวชี้วัด และประเด็นเชิงยุทธศาสตร์ ได้นำไปสู่แผนงานโดยมีโครงการและกิจกรรมต่างๆ ของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางสรุปแผนพัฒนาการศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (พ.ศ.2553 – 2556)

ประเด็นยุทธศาสตร์	ปีงบประมาณ 2553		ปีงบประมาณ 2554		ปีงบประมาณ 2555		ปีงบประมาณ 2556		รวม	
	โครงการ	งบประมาณ	โครงการ	งบประมาณ	โครงการ	งบประมาณ	โครงการ	งบประมาณ	โครงการ	งบประมาณ
1. การสร้างโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต	2	2,566,000	2	2,566,000	2	2,566,000	2	2,566,000	2	10,264,000
2. ยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา	2	21,203,000	2	21,203,000	2	21,203,000	2	21,203,000	2	84,812,000
3. การพัฒนาขีดความสามารถของจังหวัดโดยใช้ความรู้เป็นฐาน	3	3,126,500	3	2,170,000	3	2,170,000	3	2,170,000	3	9,636,500
4. การศึกษาและวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชน สังคมและอุตสาหกรรม	4	6,503,300	4	2,500,000	4	2,500,000	4	2,500,000	4	14,003,300
5. การอนุรักษ์ ฟื้นฟู ศิลปวัฒนธรรม อยุธยา ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	3	6,734,000	3	6,734,000	3	6,734,000	3	6,734,000	3	26,936,000
6. การยกระดับคุณภาพชีวิตที่สอดคล้องกับสังคม	4	9,833,000	4	9,800,000	4	9,800,000	4	9,800,000	4	39,233,000
7. การพัฒนาระบบการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล	1	2,095,000	1	2,095,000	1	2,095,000	1	2,095,000	1	8,380,000
รวม	19	52,060,800	19	47,068,000	19	47,068,000	19	47,068,000	19	193,264,800

แผนงานโครงการต่าง ๆ ของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 การสร้างโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต

บัญชีรายการชุดโครงการ		งบประมาณดำเนินการ					หน่วย ดำเนินการ
โครงการ/กิจกรรม	แหล่ง งปม.	พ.ศ.2553	พ.ศ.2554	พ.ศ.2555	พ.ศ.2556	พ.ศ.2553- 2556	
<p>1. โครงการ สร้างโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต</p> <p><u>กิจกรรมที่1</u> ส่งเสริมเด็กปฐมวัยเข้าเรียน</p> <p><u>กิจกรรมที่ 2</u> เร่งรัดการเกณฑ์เด็กเข้าเรียนการศึกษาภาคบังคับ</p> <p><u>กิจกรรมที่3</u> การเพิ่มโอกาสให้เด็กตกหล่น ออกกลางคัน ได้เข้าเรียน</p> <p><u>กิจกรรมที่4</u> การส่งเสริมการศึกษาต่อมัธยมศึกษาตอนปลาย / สายสามัญ และสายอาชีพ</p> <p><u>กิจกรรมที่5</u> ส่งเสริม สนับสนุนใช้ระบบดูแลช่วยเหลือให้เด็กทุกคนได้เรียนจบการศึกษาภาคบังคับและการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการส่งเสริมการฝึกอบรบอาชีพ หารายได้</p> <p><u>กิจกรรมที่6</u> พัฒนาคุณภาพของเด็กพิการโดยเครือข่ายพ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชน และ การศึกษาพิเศษ</p> <p><u>กิจกรรมที่ 7</u> จัดหาทุนการศึกษาช่วยเหลือนักเรียน นักศึกษา</p> <ul style="list-style-type: none"> - ทุนการศึกษาต่อระดับ ปวส. - ทุนต่อเนื่องปริญญาตรี 	<p>สพฐ..</p> <p>สอศ.</p> <p>กศน.</p> <p>อบจ.</p> <p>เทศบาล</p>	1,966,000	1,966,000	1,966,000	1,966,000	7,864,000	<p><u>หน่วยงาน</u></p> <p><u>หลัก</u></p> <p>สพท.อย1,2</p> <p>กศน.</p> <p>สอศ.</p> <p><u>หน่วยงาน</u></p> <p><u>สนับสนุน</u></p> <p>สช.</p> <p>อบจ.</p> <p>เทศบาล</p> <p>อบต.</p>

บัญชีรายการชุดโครงการ		งบประมาณดำเนินการ					หน่วย ดำเนินการ
โครงการ/กิจกรรม	แหล่ง งปม.	พ.ศ.2553	พ.ศ.2554	พ.ศ.2555	พ.ศ.2556	พ.ศ.2553- 2556	
2. โครงการ หนึ่งห้องสมุด หนึ่งตำบลประชาชนเรียนรู้ตลอดชีวิต กิจกรรม ซื้อหนังสือ, คอมพิวเตอร์ พร้อมเครื่องพิมพ์ เพื่อ บริการประชาชนในการศึกษาค้นคว้า	จังหวัด สอศ.	600,000	600,000	600,000	600,000	2,400,000	<u>หน่วยงาน</u> <u>หลัก</u> สพท. อย.1,2 สอศ. <u>หน่วยงาน</u> <u>สนับสนุน</u> จังหวัด อบจ.

ยุทธศาสตร์ที่ 2 ยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา

บัญชีรายการชุดโครงการ		งบประมาณดำเนินการ					หน่วย ดำเนิน การ
โครงการ/กิจกรรม	แหล่ง งปม.	พ.ศ.2553	พ.ศ.2554	พ.ศ.2555	พ.ศ.2556	พ.ศ.2553- 2556	
<p>1. โครงการ ยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา</p> <p><u>กิจกรรมที่ 1</u> ส่งเสริมและพัฒนาการเรียนการสอน ศูนย์การเรียนรู้</p> <p><u>กิจกรรมที่ 2</u> พัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก</p> <p><u>กิจกรรมที่ 3</u> พัฒนาการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศที่ 2</p> <p><u>กิจกรรมที่ 4</u> พัฒนาการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษา ชั้น พื้นฐาน พ.ศ. 2551</p> <p><u>กิจกรรมที่ 5</u> ส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน</p> <p><u>กิจกรรมที่ 6</u> ขับเคลื่อนการคิดสู่ห้องเรียน</p> <p><u>กิจกรรมที่ 7</u> กิจกรรมขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง</p> <p><u>กิจกรรมที่ 8</u> ขับเคลื่อนสถานศึกษา 3D (ยาเสพติด ประชาธิปไตย คุณธรรม)</p> <p><u>กิจกรรมที่ 9</u> อบจ.กรุงศรี สร้างเด็กดี อ่านเก่ง อ่านเร็ว</p> <p><u>กิจกรรมที่ 10</u> เด็กปฐมวัยพัฒนาก้าวหน้าไกลด้วยสายใย ครอบครัว</p> <p><u>กิจกรรมที่ 11</u> พัฒนาการจัดการเรียนรู้ สำหรับผู้เรียนที่มี ความสามารถพิเศษ และพิการ</p>	<p>สพฐ.</p> <p>มทส.</p> <p>ม.ราชภัฏ</p> <p>สอศ.</p> <p>,เทศบาล</p> <p>อบจ.</p> <p>กศน.</p>	18,163,00	18,163,00	18,163,00	18,163,00	72,652,000	<p>หน่วยงาน หลัก ทุก หน่วยงาน ที่จัด การศึกษา</p>

บัญชีรายการชุดโครงการ		งบประมาณดำเนินการ					หน่วย ดำเนินการ
โครงการ/กิจกรรม	แหล่ง งปม.	พ.ศ.2553	พ.ศ.2554	พ.ศ.2555	พ.ศ.2556	พ.ศ.2553- 2556	
<p>กิจกรรมที่ 12 พัฒนาระบบประกันคุณภาพ ในสถานศึกษาที่ยั่งยืน</p> <p>กิจกรรมที่ 13 ยกระดับคุณภาพโรงเรียน ICT ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้</p> <p>กิจกรรมที่ 14 ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม</p> <p>กิจกรรมที่ 15 เปิดโลกมหกรรมวิชาการและศิลปหัตถกรรมนักเรียน</p>							
<p>2. โครงการพัฒนาครู ศึกษานิเทศก์และบุคลากรทางการศึกษา</p> <p>กิจกรรมที่ 1 บันทึกข้อตกลงความร่วมมือในการพัฒนาบุคลากร ระหว่าง หน่วยงานทางการศึกษา กับ ม.ราชภัฏฯ ม.ราชมนฑล ฯ และ สถาบันอาชีวศึกษา</p> <p>กิจกรรมที่ 4 คลังสมอง หัตถกรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น</p> <p>กิจกรรมที่ 2 ส่งเสริมการพัฒนาครู ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ</p> <p>กิจกรรมที่ 3 เพิ่มประสิทธิภาพการทำงานด้วย KM</p>	<p>สพท.อย</p> <p>1,2</p> <p>กศน.</p> <p>มทรส.</p> <p>ม.ราชภัฏ</p> <p>สอศ.</p> <p>เทศบาล</p> <p>อบจ.</p> <p>อบต.</p>	3,040,000	3,040,000	3,040,000	3,040,000	12,160,000	<p>หน่วยงานหลัก</p> <p>ทุก</p> <p>หน่วยงานที่จัดการศึกษา</p>

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาขีดความสามารถของจังหวัดโดยใช้ความรู้เป็นฐาน

บัญชีรายการชุดโครงการ		งบประมาณดำเนินการ					หน่วย ดำเนิน การ
โครงการ/กิจกรรม	แหล่ง งปม.	พ.ศ.2553	พ.ศ.2554	พ.ศ.2555	พ.ศ.2556	พ.ศ.2553- 2556	
<p>1. โครงการสร้างเครือข่ายโรงงาน สถานศึกษา</p> <p><u>กิจกรรมที่ 1</u> ศึกษาความต้องการแรงงานที่พึงประสงค์ของสถานประกอบการ</p> <p><u>กิจกรรมที่ 2</u> สร้างความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ</p> <p><u>กิจกรรมที่ 3</u> เปิดสอนหลักสูตรที่สอดคล้องกับภาคเกษตรอุตสาหกรรมและการท่องเที่ยว</p> <p>- พัฒนาและถ่ายทอดความรู้ด้านอุตสาหกรรมเกษตรเพื่อพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง</p>	<p>สอศ.</p> <p>มทรส.</p> <p>ม.ราชภัฏ</p> <p>สถาน ประกอบการ</p> <p>อบจ.</p> <p>เทศบาล</p> <p>อบต.</p>	670,000	670,000	670,000	670,000	2,340,000	<p><u>หน่วยงานหลัก</u></p> <p>สอศ.</p> <p>มทรส.</p> <p>ม.ราชภัฏ</p> <p><u>หน่วยงานสนับสนุน</u></p> <p>สถานประกอบการ</p> <p>อบจ.</p> <p>เทศบาล</p> <p>อบต.</p>
<p>2. โครงการพัฒนาแรงงานเข้าสู่สถานประกอบการ</p> <p><u>กิจกรรมที่ 1</u> สหกิจศึกษา</p> <p>- ติดตามงานสหกิจศึกษาในสถานศึกษาประกอบการ</p> <p><u>กิจกรรมที่ 2</u> พัฒนาความรู้และทักษะอาชีพ</p> <p>- ทัศนศึกษาโรงงานเครื่องจักรกลเกษตร</p>	<p>สอศ.</p> <p>มทรส.</p> <p>ม.ราชภัฏ</p> <p>สถาน ประกอบการ</p> <p>อบจ. อบต.</p> <p>เทศบาล</p>	1,150,000	1,000,000	1,000,000	1,000,000	4,150,000	<p><u>หน่วยงานหลัก</u></p> <p>สอศ.</p> <p>มทรส.</p> <p>ม.ราชภัฏ</p> <p><u>หน่วยงานสนับสนุน</u></p> <p>สถานประกอบการ</p> <p>อบจ. เทศบาล อบต.</p>

บัญชีรายการชุดโครงการ		งบประมาณดำเนินการ					หน่วย ดำเนินการ
โครงการ/กิจกรรม	แหล่ง งปม.	พ.ศ.2553	พ.ศ.2554	พ.ศ.2555	พ.ศ.2556	พ.ศ.2553- 2556	
3. โครงการบริการวิชาการเพื่อพัฒนาอาชีพ <u>กิจกรรมที่ 1</u> พัฒนาอาชีพอิสระ/กิจกรรมต้นกล้าอาชีพ - ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ การปลูกเลี้ยงกล้วยไม้ ปลูกพืชเบื้องต้น - ฝึกอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพการประกอบอาชีพอิสระ และการสร้างงาน <u>กิจกรรมที่ 2</u> พัฒนาระดับฝีมือวัยแรงงานในสถาน ประกอบการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	สอศ. มทรส. ม.ราชภัฏ สถาน ประกอบการ อบจ. เทศบาล อบต.	1,306,500	500,000	500,000	500,000	2,806,500	<u>หน่วยงานหลัก</u> สอศ. มทรส. ม.ราชภัฏ กศน. <u>หน่วยงานสนับสนุน</u> สถานประกอบการ อบจ. เทศบาล อบต.

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 การศึกษาและวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ชุมชน สังคมและอุตสาหกรรม

บัญชีรายการชุดโครงการ		งบประมาณดำเนินการ					หน่วย ดำเนิน การ
โครงการ/กิจกรรม	แหล่ง งปม.	พ.ศ.2553	พ.ศ.2554	พ.ศ.2555	พ.ศ.2556	พ.ศ.2553- 2556	
<p>1. โครงการสร้างนักวิจัย</p> <p><u>กิจกรรมที่ 1</u> การพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้และ สามารถในการทำวิจัย</p> <p><u>กิจกรรมที่ 2</u> สร้างเครือข่ายนักวิจัยท้องถิ่น</p>	ม.ราชภัฏ มทรส. สอศ.	1,000,000	1,000,000	1,000,000	1,000,000	4,000,000	<p><u>หน่วยงานหลัก</u> ม.ราชภัฏ มทรส. สอศ.</p> <p><u>หน่วยงาน</u> <u>สนับสนุน</u> อบจ.</p>
<p>2. โครงการวิจัยและพัฒนา</p> <p><u>กิจกรรมที่ 1</u> วิจัยตามปัญหาและความต้องการของ ท้องถิ่น</p> <p><u>กิจกรรมที่ 2</u> วิจัยเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการ ชุมชน</p> <p><u>กิจกรรมที่ 3</u> วิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชน</p> <p><u>กิจกรรมที่ 4</u> เสนอแนะหาปัญหาในการจัดทำวิจัย</p> <p><u>กิจกรรมที่ 5</u> ประชุมทางวิชาการ</p>	ม.ราชภัฏ มทรส. สอศ. จังหวัด	4,475,800	800,000	800,000	800,000	6,875,800	<p><u>หน่วยงานหลัก</u> ม.ราชภัฏ มทรส. สอศ.</p> <p><u>หน่วยงาน</u> <u>สนับสนุน</u> สพท.อบจ. 1,2 กศน. อบจ. เทศบาล</p>

บัญชีรายการชุดโครงการ		งบประมาณดำเนินการ					หน่วย ดำเนินการ
โครงการ/กิจกรรม	แหล่ง งปม.	พ.ศ.2553	พ.ศ.2554	พ.ศ.2555	พ.ศ.2556	พ.ศ.2553- 2556	
3. โครงการวิจัยสู่การปฏิบัติ กิจกรรม เผยแพร่ผลงานวิจัยและนำไปใช้แก้ปัญหา ในท้องถิ่น	ม.ราชภัฏ มทรส. สอศ.	527,500	200,000	200,000	200,000	1,127,500	หน่วยงานหลัก ม.ราชภัฏ มทรส. สอศ. หน่วยงาน สนับสนุน สพท.อย.1,2 กศน. อบจ. เทศบาล
4. โครงการพัฒนาระบบฐานข้อมูลเพื่อการวิจัย ในระดับท้องถิ่น กิจกรรม พัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านการวิจัยทั่วไป และด้านการวิจัยพัฒนา(R&D)	ม.ราชภัฏ มทรส. สอศ.	500,000	500,000	500,000	500,000	2,000,000	หน่วยงานหลัก ม.ราชภัฏ มทรส. สอศ. หน่วยงาน สนับสนุน สพท.อย.1,2 กศน. อบจ. เทศบาล

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5 การอนุรักษ์ฟื้นฟู ศิลปวัฒนธรรมอยุธยา ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

บัญชีรายการชุดโครงการ		งบประมาณดำเนินการ					หน่วย ดำเนินการ
โครงการ/กิจกรรม	แหล่ง งปม.	พ.ศ.2553	พ.ศ.2554	พ.ศ.2555	พ.ศ.2556	พ.ศ.2553- 2556	
1. โครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวด้านศิลปวัฒนธรรม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา <u>กิจกรรมที่ 1</u> หน้าบ้านน้อมอง ตลิ่งสวยน้ำใส <u>กิจกรรมที่ 2</u> อาสาช่วยเหลือนักท่องเที่ยว <u>กิจกรรมที่ 3</u> สร้างอาสาช่วยเหลือนักท่องเที่ยว	จังหวัด สอศ. ม.ราชภัฏ มทรส. เทศบาล อบจ.	1,134,000	1,134,000	1,056,000	1,050,000	4,374,000	<u>หน่วยงานหลัก</u> ม.ราชภัฏ มทรส. สอศ. อบจ.
2. โครงการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นความเป็นอยุธยา <u>กิจกรรมที่ 1</u> การจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นอยุธยา <u>กิจกรรมที่ 2</u> ศิษษาวัฒนธรรมข้าว	อบจ. จังหวัด สอศ. ม.ราชภัฏ มทรส. กศน.	600,000	600,000	600,000	600,000	2,400,000	<u>หน่วยงานหลัก</u> อบจ. ม.ราชภัฏ มทรส. สอศ <u>หน่วยงาน</u> <u>สนับสนุน</u> สพท.อย.1,2 กศน. เทศบาล

บัญชีรายการชุดโครงการ		งบประมาณดำเนินการ					หน่วย ดำเนินการ
โครงการ/กิจกรรม	แหล่ง งปม.	พ.ศ.2553	พ.ศ.2554	พ.ศ.2555	พ.ศ.2556	พ.ศ.2553- 2556	
3. โครงการจัดท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและ สิ่งแวดล้อม <u>กิจกรรมที่ 1</u> จัดตั้งกลุ่ม ชมรม เครือข่าย อาสาสมัคร ด้าน การท่องเที่ยว <u>กิจกรรมที่ 2</u> ไหว้พระ และทอดผ้าป่าทางน้ำจังหวัด พระนครศรีอยุธยา <u>กิจกรรมที่ 3</u> ท่องเที่ยวตามวิถีชีวิตของอยุธยา <u>กิจกรรมที่ 4</u> อนุรักษ์ ฟื้นฟู อาหารพื้นบ้านจังหวัด พระนครศรีอยุธยา <u>กิจกรรมที่ 5</u> จัดตั้งชมรมการปลูก ดูแล รักษา ต้นไม้	อบจ. จังหวัด สอศ. ม.ราชภัฏ มทรส. กศน.	5,000,000	5,000,000	5,000,000	5,000,000	20,000,000	<u>หน่วยงานหลัก</u> ม.ราชภัฏ มทรส. สอศ. กศน. อบจ. <u>หน่วยงาน</u> <u>สนับสนุน</u> สพท.อย.1,2 กศน. เทศบาล

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 6 การยกระดับคุณภาพชีวิตที่สอดคล้องกับสังคม

บัญชีรายการชุดโครงการ		งบประมาณดำเนินการ					หน่วย ดำเนินการ
โครงการ/กิจกรรม	แหล่ง งปม.	พ.ศ.2553	พ.ศ.2554	พ.ศ.2555	พ.ศ.2556	พ.ศ.2553- 2556	
1. โครงการบริหารเวลาเพื่อคุณค่าของชีวิต กิจกรรมที่ 1 การสร้างคุณภาพชีวิตในการทำงาน กิจกรรมที่ 2 การสร้างคุณภาพชีวิตในครอบครัว - คุณธรรมนำชีวิตพอเพียง กิจกรรมที่ 3 การสร้างคุณภาพชีวิตในสังคม กิจกรรมที่ 4 การสร้างคุณภาพชีวิตในตนเอง	มทรส. สอศ. กศน. สพฐ. อบจ.	933,000	900,000	900,000	900,000	3,633,000	<u>หน่วยงานหลัก</u> มทรส. สอศ. สพท.อยย1,2 กศน. <u>หน่วยงานสนับสนุน</u> ม.ราชภัฏ อบจ. เทศบาล
2. โครงการส่งเสริมพัฒนาคุณภาพชีวิตในสถานศึกษา กิจกรรมที่ 1 ด้านดนตรี กีฬา ศิลปะ กิจกรรมที่ 2 สร้างเครือข่ายเฝ้าระวังพฤติกรรมเสี่ยงของเยาวชน - ร่วมกันแก้ปัญหายาเสพติด	อบจ. เทศบาล ม.ราชภัฏ มทรส. สพฐ. สอศ. อบต.	1,300,000	1,300,000	1,300,000	1,300,000	5,200,000	<u>หน่วยงานหลัก</u> สพท.อยย1,2 สอศ. เทศบาล กศน. อบจ. มทรส.
3. โครงการเล่นกีฬา ออกกำลังกาย เพื่อชีวิต กิจกรรมที่ 1 พัฒนาสุขภาพ พลานามัยของผู้เรียน กิจกรรมที่ 2 ลานกีฬาเพื่อสุขภาพ	จังหวัด อบจ. สอศ.	6,500,000	6,500,000	6,500,000	6,500,000	26,000,000	<u>หน่วยงานหลัก</u> สอศ. มทรส. <u>หน่วยงานสนับสนุน</u> อบจ. จังหวัด

บัญชีรายการชุดโครงการ		งบประมาณดำเนินการ					หน่วย ดำเนินการ
โครงการ/กิจกรรม	แหล่ง งปม.	พ.ศ.2553	พ.ศ.2554	พ.ศ.2555	พ.ศ.2556	พ.ศ.2553- 2556	
4. โครงการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ <u>กิจกรรมที่ 1</u> ส่งเสริมกิจกรรมผู้สูงอายุ <u>กิจกรรมที่ 2</u> สร้างกลุ่มเครือข่าย/ชมรมผู้สูงอายุ	จังหวัด อบจ. เทศบาล ม.ราชภัฏ มทรส. สอศ. อบต. สพฐ.	600,000	600,000	600,000	600,000	2,400,000	<u>หน่วยงานหลัก</u> กศน. อบจ. <u>หน่วยงานสนับสนุน</u> จังหวัด เทศบาล อบต.
5. โครงการยกย่องคนดีศรีอยุธยา <u>กิจกรรมที่ 1</u> คัดเลือกและประกาศเกียรติคุณ คนดีศรี อยุธยา	จังหวัดอบจ. เทศบาล ม.ราชภัฏ มทรส.สอศ. อบต.สปฐ.	500,000	500,000	500,000	500,000	20,000,000	<u>หน่วยงานหลัก</u> กศน.พม. อบจ. <u>หน่วยงานสนับสนุน</u> จังหวัด อบต. เทศบาล

ยุทธศาสตร์ที่ 7 การพัฒนาระบบการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล

บัญชีรายการชุดโครงการ		งบประมาณดำเนินการ					หน่วย ดำเนินการ
โครงการ/กิจกรรม3	แหล่ง งปม.	พ.ศ.2553	พ.ศ.2554	พ.ศ.2555	พ.ศ.2556	พ.ศ.2553- 2556	
1. โครงการ พัฒนาระบบการบริหารจัดการตามหลัก ธรรมาภิบาลด้วยกระบวนการ PMQA กิจกรรมที่ 1 เสริมสร้างและพัฒนาวิทยากรครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา - ส่งเสริมจรรยาบรรณของบุคลากร กิจกรรมที่ 2 พัฒนาศักยภาพคณะกรรมการสถานศึกษา กิจกรรมที่ 3 ประชาสัมพันธ์เชิงรุก - เครือข่ายนักศึกษาประชาสัมพันธ์ กิจกรรมที่ 4 พัฒนาระบบฐานข้อมูลทางการศึกษา เพื่อ การบริหารจัดการและบริการ กิจกรรมที่ 5 เคาท์เตอร์บริการ(One Stop Service) กิจกรรมที่ 6 การบริหารความเสี่ยงแก่องค์กร กิจกรรมที่ 7 ระดมทรัพยากรทางการศึกษา	อบจ. จังหวัด สอศ. สพฐ. มทรส. ม.ราชภัฏ เทศบาล อบต. กศน.	2,095,000	2,095,000	2,095,000	2,095,000	8,380,000	หน่วยงาน หลัก ทุก หน่วยงาน การศึกษา หน่วยงาน สนับสนุน อบจ. จังหวัด

5.2 แผนยุทธศาสตร์ทางการศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา

5.2.1 วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ตัวชี้วัด และค่าเป้าหมาย

วิสัยทัศน์

สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ สู่การพัฒนาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จัดการศึกษาอย่างทั่วถึง และมีคุณภาพตามมาตรฐานสากล

พันธกิจ

1. สร้างโอกาสในการจัดการศึกษาในระบบนอกระบบและตามอัธยาศัย มีคุณภาพมาตรฐาน

2. จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น สร้างความเข้มแข็งการพัฒนาเศรษฐกิจโดยใช้สถาบันทางการศึกษาเป็นศูนย์กลาง

เป้าประสงค์

1. เด็ก เยาวชน ประชาชนได้รับโอกาสทางการศึกษาและสำเร็จการศึกษาในทุกกระดับ มีคุณภาพมาตรฐานและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

2. จัดการศึกษาให้กับประชาชนตลอดชีวิต มีทักษะการประกอบอาชีพ เกษตรกรรม อุตสาหกรรมและ การท่องเที่ยว

3. จัดการศึกษาให้กับประชาชนอย่างมีคุณภาพ มีคุณธรรม จริยธรรมในการดำเนินชีวิต ห่างไกลยาเสพติด และแหล่งอบายมุข

4. จัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมเด็ก เยาวชน และประชาชนให้มีความรู้ และสร้างความรู้ ตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายการพัฒนา (KPI/Targets)

1. จำนวนโรงเรียนอนุบาลต้นแบบในระดับตำบลเพิ่มขึ้น 91 แห่ง
2. จัดตั้งศูนย์ข้อมูลระดับอำเภอๆละ 1 ศูนย์ รวม 11 ศูนย์
3. ประชากรวัยแรงงานได้รับการยกระดับคุณภาพ 42,000 คน
4. จำนวนผู้พิการได้รับการสนับสนุนส่งเสริมให้เรียนร่วมกับเด็กปกติ 2,000 คน
5. ร้อยละของครูที่ได้รับการพัฒนาการใช้ภาษาต่างประเทศ
6. จำนวนสื่อ/นวัตกรรมที่ได้รับการพัฒนา
7. ความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมในงานมหกรรมสื่อระดับภาค
8. ร้อยละของนักเรียนมีความเข้าใจในหลักเศรษฐกิจพอเพียง
9. จำนวนครัวเรือนที่นำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้
10. ร้อยละของนักเรียนและประชาชนที่อ่านออก เขียนได้
11. จำนวนประชากรที่มาใช้บริการศูนย์วิชาการเคลื่อนที่
12. ร้อยละของนักเรียนที่นำความรู้ด้านดารเกษตรไปขยายผลสู่ครอบครัว

13. ร้อยละของนักเรียนที่รับประทานอาหารกลางวันที่เป็นผลผลิตจากการทำเกษตรในโรงเรียน

14. จำนวนผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นที่ได้จากการแปรรูป
15. ประชากรได้รับการพัฒนาด้านอุตสาหกรรมยานยนต์และ Logistics
16. ประชากรได้ประกอบอาชีพอิสระ 3,700 คน
17. โรงเรียนต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียงเพิ่มขึ้น 11 แห่ง
18. มีหลักสูตรการเรียนรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยว 338 โรงเรียน
19. มีแหล่งเรียนรู้เพิ่มขึ้น 120 โรงเรียน
20. จำนวนมัคคุเทศก์น้อยที่ได้ใช้ความรู้ในการหารายได้
21. มีโฮมสเตย์รองรับนักท่องเที่ยว 16 แห่ง
22. เด็กและเยาวชนได้รับการปลูกฝังคุณธรรม 60,000 คน
23. เด็กและเยาวชนได้เล่นกีฬาห่างไกลยาเสพติด 60,000 คน
24. ครู นักเรียน และชุมชนได้รับการพัฒนาเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
25. จำนวนนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชมป่าชายเลนและป่าธรรมชาติ
26. เด็กและเยาวชนได้รับความรู้ความเข้าใจในการเข้าค่ายอนุรักษ์ธรรมชาติ

5.2.2 ประเด็นยุทธศาสตร์/กลยุทธ์

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาคุณภาพการศึกษา

กลยุทธ์ที่ 1 สร้างโอกาสทางการศึกษา

กลยุทธ์ที่ 2 ยกระดับคุณภาพการศึกษาให้มีมาตรฐาน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 การส่งเสริมการพัฒนาท้องถิ่นและสร้างฐานกำลังแรงงานที่มีศักยภาพสูง

กลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาการเกษตรเพื่อการเรียนรู้

กลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนาท้องถิ่นที่ยั่งยืน

กลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริมการศึกษาเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยว

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาคุณภาพชีวิต

กลยุทธ์ที่ 1 คุณธรรมนำความรู้สู่ทักษะชีวิต

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 การส่งเสริมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กลยุทธ์ที่ 1 อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

5.2.3 สรุปแผนพัฒนาการศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา พ.ศ. 2553-2556

วิสัยทัศน์	พันธกิจ	เป้าประสงค์	ยุทธศาสตร์	กลยุทธ์	โครงการ/กิจกรรม
สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้สู่การพัฒนาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จัดการศึกษาให้ทั่วถึงและมีคุณภาพตามมาตรฐานสากล	1.สร้างโอกาสในการจัดการศึกษาในระบบนอกระบบ และตามอัธยาศัย มีคุณภาพมาตรฐาน	1.เด็ก เยาวชน ประชาชนได้รับโอกาสทางการศึกษาและสำเร็จการศึกษาในทุกๆระดับ มีคุณภาพมาตรฐานและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	1.การพัฒนาคุณภาพการศึกษา	1.สร้างโอกาสทางการศึกษา	1.1 โครงการสร้างโอกาสทางการศึกษา 1.1.1 การส่งเสริมการจัดการศึกษาในทุกๆระดับ (1) พัฒนาหนึ่งตำบลหนึ่งอนุบาลต้นแบบให้ครอบคลุมทุกหมู่บ้าน (2) ส่งเสริมประชากรวัยเรียนภาคบังคับ (3) ยกกระดับการศึกษาให้กับประชากรวัยแรงงาน (4) จัดการศึกษาสำหรับผู้พิการเรียนร่วม
				2.ยกระดับคุณภาพการศึกษาให้มีมาตรฐาน	1.2 โครงการยกระดับคุณภาพการศึกษา (1) ส่งเสริมการใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพครู/นักเรียน (2) พัฒนาสื่อ/นวัตกรรมเพื่อการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (3) ศึกษาศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (4) ส่งเสริมและพัฒนาสื่อเพื่อส่งเสริมรักการอ่าน (5) ศูนย์วิชาการเคลื่อนที่เพื่อการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

วิสัยทัศน์	พันธกิจ	เป้าประสงค์	ยุทธศาสตร์	กลยุทธ์	โครงการ/กิจกรรม
	2.จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่นสร้างความเข้มแข็งการพัฒนาเศรษฐกิจโดยใช้สถาบันทางการศึกษาเป็นศูนย์กลาง	2.จัดการศึกษาให้กับประชาชน ตลอดชีวิต มีทักษะการประกอบอาชีพเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และการท่องเที่ยว	2.การส่งเสริมการพัฒนาท้องถิ่นและสร้างฐานกำลังแรงงานที่มีศักยภาพสูง	1.การพัฒนาการเกษตรเพื่อการเรียนรู้	2.1 โครงการส่งเสริมการเกษตรปลอดสารพิษ (1) โรงเรียนจัดการเรียนรู้เกษตรสู่ครอบครัว ชุมชน
				2.การพัฒนาท้องถิ่นที่ยั่งยืน	2.2 โครงการส่งเสริมการแปรรูปผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น (1) หนึ่งโรงเรียนหนึ่งผลิตภัณฑ์ (2) ยกกระดับฝีมือแรงงานสู่ระบบขนส่ง Logistic (3) จัดสอนหลักสูตรวิชาชีพอิสระ (4) ส่งเสริมปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและสร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้
				3.ส่งเสริมการศึกษาเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยว	2.3 โครงการส่งเสริมการศึกษาเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยว (1) ส่งเสริมความรู้ด้านการท่องเที่ยวในจังหวัดฉะเชิงเทรา (2) มัคคุเทศก์น้อย (3) บวรเสตย์
	3.จัดการศึกษาให้กับประชาชน อย่างมีคุณภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม ในการดำเนินชีวิต	3.การพัฒนาคุณภาพชีวิต	1.คุณธรรมนำความรู้สู่ทักษะชีวิต	3.1 โครงการคุณธรรมนำความรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (1) พัฒนาหลักสูตรการสอนคุณธรรม จริยธรรม (2) ค่ายคุณธรรมนำความรู้ (3) ส่งเสริมกิจกรรมต่อต้านยาเสพติด	

วิสัยทัศน์	พันธกิจ	เป้าประสงค์	ยุทธศาสตร์	กลยุทธ์	โครงการ/กิจกรรม
		ห่างไกลยาเสพติดและ อบายมุข			(4) ทักษะชีวิตการดูแลสุขภาพในสังคมสถาบัน ครอบครัว (สุขศึกษา, สุขภาพอนามัย, ประชาธิปไตย)
		4.จัดการศึกษาเพื่อ ส่งเสริมเด็ก เยาวชน และประชาชน ให้มีความรู้และสร้าง ความตระหนักในการ อนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม	4.การส่งเสริม อนุรักษ์ ทรัพยากร ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	1.รักษ์ สิ่งแวดล้อม	<p>4.1 โครงการส่งเสริมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม</p> <p>(1) อบรมพัฒนาครู นักเรียนและชุมชน</p> <p>(2) โรงเรียนเป็นศูนย์กลางการควบคุม/เฝ้าระวังของชุมชน</p> <p>(3) จัดกิจกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ ป่าไม้ ธรรมชาติ</p> <p>(4) สร้างเครือข่ายร่วมมือในการป้องกันมลพิษ</p> <p>4.2 โครงการคืนธรรมชาติให้โลกสวย</p> <p>(1) ปลูกป่า/ป่าชายเลน</p> <p>(2) ค่ายอนุรักษ์ธรรมชาติ</p>

2.3 แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม

จากวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ตัวชี้วัด และประเด็นเชิงยุทธศาสตร์ ได้นำไปสู่แผนงานโดยมีโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ของจังหวัดฉะเชิงเทรา สรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

ประเด็นยุทธศาสตร์	ความสอดคล้องกับแผนบริหารราชการแผ่นดิน นโยบายรัฐบาล/ศร./แผนการศึกษาแห่งชาติ และแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด	แนวคิดแผนงาน/โครงการ	ผลที่คาดว่าจะได้รับ	แหล่งที่มางบประมาณ	ระยะเวลา				หน่วยงานร่วมดำเนินการ
					53	54	55	56	
1.การพัฒนาคุณภาพการศึกษา	1.แผนบริหารราชการแผ่นดินนโยบายที่ 2 นโยบายสังคมและคุณภาพชีวิต ข้อ 2.1 นโยบายการศึกษา 2.นโยบายรัฐบาลที่ 3 นโยบายสังคมและคุณภาพชีวิต 3.แผนปฏิบัติราชการ 4 ปี ศร.ประเด็นที่ 1,2 สร้างโอกาส และยกระดับ 4.แผนการศึกษาแห่งชาติ วัตถุประสงค์ข้อ 1 พัฒนาคอนอย่างรอบด้าน ข้อ 2 สร้างสังคมให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ 5.แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนกลาง ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 เพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร และจัดทำระบบการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ข้อ 4 ยกระดับการศึกษาและพัฒนาทักษะแรงงาน	1. โครงการสร้างโอกาสทางการศึกษา 2. โครงการยกระดับคุณภาพการศึกษา	- สามารถพัฒนา คุณภาพการศึกษา ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น	1.กระทรวงศึกษาธิการ -สพฐ. -สอศ. -สช. -กศน. 2.กระทรวงมหาดไทย -บพัฒนาจังหวัด -อปท.	✓	✓	✓	✓	ผู้รับผิดชอบหลัก - สพท. ผู้สนับสนุน -สอศ. -สช. กศน. อปท. กศ.พศ. สกอ.

ประเด็นยุทธศาสตร์	ความสอดคล้องกับแผนบริหารราชการแผ่นดิน นโยบายรัฐบาล/ศธ./แผนการศึกษาแห่งชาติ และแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด	แนวคิดแผนงาน/โครงการ	ผลที่คาดว่าจะได้รับ	แหล่งที่มางบประมาณ	ระยะเวลา				หน่วยงานร่วมดำเนินการ
					53	54	55	56	
	<p>6.นโยบายกระทรวงศึกษาธิการ ข้อ 4 จัดให้ทุกคน มีโอกาสได้รับการศึกษาฟรี 15 ปี ข้อ 8 เร่งรัดการลงทุนด้านการศึกษาและเรียนรู้อย่างบูรณาการ</p> <p>7.แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดจะเชิงเทรา ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5 ยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน พัฒนาทุนทางสังคมบนพื้นฐานระบบเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการพัฒนาอย่างเป็นระบบและยั่งยืน</p>								
2.การส่งเสริมการพัฒนาท้องถิ่นและสร้างฐานกำลังแรงงานที่มีศักยภาพสูง	<p>1.นโยบายรัฐบาลที่ 3 นโยบายสังคมและคุณภาพชีวิต ข้อ 3.2 นโยบายแรงงาน ข้อ 3.2.3</p> <p>2.นโยบายรัฐบาลที่ 4 นโยบายเศรษฐกิจ ข้อ 4.2 นโยบายปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ ข้อ 4.2.3 ข้อ 4.3 นโยบายการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต</p> <p>3.แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดจะเชิงเทรา ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 ส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรม, ประเด็น</p>	<p>1. โครงการส่งเสริมการเกษตรปลอดสารพิษ</p> <p>2. โครงการส่งเสริมการแปรรูปผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น</p> <p>3. โครงการ</p>	<p>-ส่งเสริมความรู้แก่นักเรียนและชุมชน</p> <p>-เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่สินค้า</p> <p>การเกษตร</p> <p>-เพื่อเรียนรู้และ</p>	<p>กระทรวงมหาดไทย</p> <p>-งบพัฒนาจังหวัด</p>	✓	✓	✓	✓	<p>-สกอ.</p> <p>-สพท.</p> <p>-สอศ.</p> <p>-สช.</p> <p>-กศน.</p> <p>-อปท.</p> <p>-กศ.พศ.</p>

ประเด็นยุทธศาสตร์	ความสอดคล้องกับแผนบริหารราชการแผ่นดิน นโยบายรัฐบาล/ศร./แผนการศึกษาแห่งชาติ และแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด	แนวคิดแผนงาน/โครงการ	ผลที่คาดว่าจะได้รับ	แหล่งที่มางบประมาณ	ระยะเวลา				หน่วยงานร่วมดำเนินการ
					53	54	55	56	
	ยุทธศาสตร์ที่ 5 ยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน พัฒนาทุนทางสังคมบนพื้นฐานระบบเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการพัฒนาอย่างเป็นระบบและยั่งยืน	ส่งเสริมการศึกษาเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยว	ส่งเสริมการท่องเที่ยว						
3. การพัฒนาคุณภาพชีวิต	1.แผนบริหารราชการแผ่นดินนโยบายที่ 2 นโยบายสังคมและคุณภาพชีวิต ข้อ 2.1 นโยบายการศึกษา 2.นโยบายรัฐบาลที่ 3 นโยบายสังคมและคุณภาพชีวิต 3.แผนปฏิบัติการ 4 ปี ศร.ประเด็นที่ 1,2 สร้างโอกาส/ยกระดับ 4.แผนการศึกษาแห่งชาติ วัตถุประสงค์ข้อ 1 พัฒนาคอนอย่างรอบด้าน ข้อ 2 สร้างสังคมให้เป็นสังคม แห่งการเรียนรู้ 5.แผนพัฒนาจังหวัดภาคกลางตอนกลาง ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 เพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร และจัดทำระบบการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ข้อ 4 ยกระดับการศึกษา	1. โครงการคุณธรรมนำความรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 2. โครงการส่งเสริมสุขภาพนักเรียน ในสถานศึกษา	1. เสริมสร้างให้ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรม ดำรงชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง 2. นักเรียนมีสุขภาพ อนามัยที่แข็งแรง 3. สถานศึกษาผ่านเกณฑ์การประเมิน โรงเรียน	1.กระทรวงศึกษาธิการ -สพฐ. -สอศ. -สช. -กศน. 2.กระทรวงมหาดไทย -งบพัฒนาจังหวัด -อปท. 3.กระทรวงสาธารณสุข -สาธารณสุข	✓	✓	✓	✓	-สกอ. -สพท. -สอศ. -สช. -กศน. -อปท. -กศ.พศ.

ประเด็นยุทธศาสตร์	ความสอดคล้องกับแผนบริหารราชการแผ่นดิน นโยบายรัฐบาล/ศร./แผนการศึกษาแห่งชาติ และแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด	แนวคิดแผนงาน/โครงการ	ผลที่คาดว่าจะได้รับ	แหล่งที่มางบประมาณ	ระยะเวลา				หน่วยงานร่วมดำเนินการ
					53	54	55	56	
	และพัฒนาทักษะแรงงาน 6.นโยบายกระทรวงศึกษาธิการ ข้อ 4 จัดให้ทุกคน มีโอกาสได้รับการศึกษาฟรี 15 ปี ข้อ 8 เร่งรัดการลงทุนด้านการศึกษาและเรียนรู้อย่างบูรณาการ 7.แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดจะเชิงเทรา ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5 ยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน พัฒนาทุนทางสังคมบนพื้นฐานระบบเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการพัฒนาอย่างเป็นระบบและยั่งยืน		ส่งเสริมสุขภาพนักเรียน	จังหวัดฯ					
4. การส่งเสริมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	1.นโยบายของแผนการศึกษาแห่งชาติ ข้อ 6.5.13 ส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาอันเกิดจากวิกฤติการณ์และภัยพิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งจากธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคม ฯลฯ 2.แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดจะเชิงเทรา ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 ส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยว	1. โครงการสร้างความตระหนักรู้ในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม 2. โครงการส่งเสริมอนุรักษ์	-ชุมชนสถานศึกษามีความรู้และร่วมมือสร้างเครือข่ายการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม -สามารถ	1.กระทรวงมหาดไทย -บพัฒนาจังหวัด 2.กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	✓	✓	✓	✓	-สกอ. -สพท. -สอศ. -สช. -กศน. -อปท. -กศ.พศ.

ประเด็นยุทธศาสตร์	ความสอดคล้องกับแผนบริหารราชการแผ่นดิน นโยบายรัฐบาล/ศธ./แผนการศึกษาแห่งชาติ และแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด	แนวคิดแผนงาน/โครงการ	ผลที่คาดว่าจะได้รับ	แหล่งที่มางบประมาณ	ระยะเวลา				หน่วยงานร่วมดำเนินการ
					53	54	55	56	
	ทางธรรมชาติและวัฒนธรรม	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ						
	ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 เพิ่มประสิทธิภาพการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ พลังงานและสิ่งแวดล้อมและส่งเสริมสนับสนุนการผลิตและการใช้พลังงานหมุนเวียน	3. โครงการคืนธรรมชาติให้โลกสวย	-ส่งเสริมอนุรักษ์ ป่าไม้และป่าชายเลน		✓	✓	✓	✓	

5.3 แผนยุทธศาสตร์ทางการศึกษาจังหวัดมหาสารคาม

5.3.1 วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และตัวชี้วัด

วิสัยทัศน์

สร้างโอกาสทางการศึกษา พัฒนาทรัพยากรบุคคล ผลผลิตทางการศึกษามีคุณภาพ

พันธกิจ

- (1) เพิ่มโอกาสทางการศึกษาแก่ประชากร
- (2) พัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา
- (3) พัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้ได้ตามมาตรฐานการศึกษา

เป้าประสงค์

- (1) ประชากรทุกคนได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง
- (2) ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ได้รับการพัฒนาให้เป็นคนดีมีคุณภาพ
- (3) ผลผลิตทางการศึกษามีคุณภาพ คุณธรรม จริยธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม
- (4) ผู้เรียนได้รับการส่งเสริมทางพลศึกษา กีฬาและสุขภาพ สู่คุณภาพชีวิตที่ดี

ตัวชี้วัด

- (1) ร้อยละของประชากรทุกคนได้รับโอกาสทางการศึกษาเพิ่มขึ้นร้อยละ 5 ต่อปี
- (2) ร้อยละของครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาได้รับการส่งเสริมพัฒนาให้เป็นคนดีมีคุณภาพเพิ่มขึ้น อย่างน้อย ร้อยละ 95
- (3) ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถผ่านเกณฑ์มาตรฐานที่หลักสูตรกำหนด
- (4) ผู้เรียน ร้อยละ 100 ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรม
- (5) ผู้เรียน ร้อยละ 100 ได้รับการส่งเสริมทางพลศึกษา กีฬาและสุขภาพ

5.3.2 ประเด็นยุทธศาสตร์/กลยุทธ์

(1) ยุทธศาสตร์การเพิ่มโอกาสทางการศึกษา

ประเด็นยุทธศาสตร์ สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้และศูนย์กลางวัฒนธรรม

กลยุทธ์ที่ 1 การสร้างโอกาสให้กับประชาชนสามารถเข้าถึงบริการทางการศึกษา

ทั้งในระบบ นอกกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย โดยการจัดหาหรือการสร้างนวัตกรรมในการให้บริการในรูปแบบต่าง ๆ จำนวน 6 โครงการ ได้แก่

- 1) โครงการสร้างโอกาสให้ประชาชนวัยเรียนได้เรียนอย่างทั่วถึง
- 2) โครงการพิพิธภัณฑ์ทางวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรม
- 3) โครงการบ้านหลังเรียน “ห้องเรียนรู้ 24 ชม.” หรือ “คลินิกการศึกษา”
- 4) โครงการผลิตและพัฒนาสื่อการเรียนการสอนเพื่อนิสิตพิการ
- 5) โครงการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจแบบพอเพียง
- 6) โครงการค่ายพัฒนาทักษะชีวิต “คนวัยใส ใส่ใจสังคม”

(2) ยุทธศาสตร์คุณภาพการศึกษา

ประเด็นยุทธศาสตร์ สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้และศูนย์กลางวัฒนธรรม

กลยุทธ์ที่ 2 เสริมสร้างคุณภาพการศึกษาทุกระดับทุกระบบและทุกระบบให้ได้มาตรฐาน จำนวน 6 โครงการ ได้แก่

- 1) โครงการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย
- 2) โครงการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์
- 3) โครงการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์
- 4) โครงการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา
- 5) โครงการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ)
- 6) โครงการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเพื่อสร้างผู้ประกอบการใหม่

(3) ยุทธศาสตร์ส่งเสริมให้หน่วยงาน ชุมชนเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้

ประเด็นยุทธศาสตร์ สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้และศูนย์กลางวัฒนธรรม

กลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริมให้หน่วยงาน ชุมชนเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้อย่างหลากหลาย จำนวน 7 โครงการ ได้แก่

- 1) โครงการพัฒนาระบบห้องสมุดและจัดหาทรัพยากรการเรียนรู้ เพื่อสนับสนุนกลยุทธ์มหาวิทยาลัยแห่งการผลิตบัณฑิตและมหาวิทยาลัยแห่งการเรียนรู้
- 2) โครงการจัดซื้อเครื่องดนตรีและเครื่องใช้วงดนตรีพื้นเมือง
- 3) โครงการพัฒนาเครือข่ายโรงเรียนต้นแบบ
- 4) โครงการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียน
- 5) โครงการห้องสมุดประชาชนอำเภอกุตุรัง
- 6) โครงการห้องสมุดประชาชนอำเภอชื่นชม
- 7) โครงการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

(4) ยุทธศาสตร์เสริมสร้างบรรยากาศให้เป็นเมืองน่าอยู่

ประเด็นยุทธศาสตร์ สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้และศูนย์กลางวัฒนธรรม

กลยุทธ์ที่ 4 พัฒนาเสริมสร้างบรรยากาศของสภาพแวดล้อมเป็นเมืองน่าอยู่ เอื้อต่อการเป็นแหล่งเรียนรู้ และศูนย์กลางวัฒนธรรม โดยยึดคุณธรรมนำความรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจแบบ

พอเพียงสู่การปฏิบัติ จำนวน 1 โครงการ ได้แก่ โครงการส่งเสริมการจัดการศึกษาตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจแบบพอเพียง

(5) ยุทธศาสตร์พัฒนากำลังแรงงาน

ประเด็นยุทธศาสตร์ สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้และศูนย์กลางวัฒนธรรม

กลยุทธ์ที่ 5 สนับสนุนส่งเสริมการศึกษา เพื่อพัฒนากำลังแรงงานให้มีความรู้ทักษะในวิชาชีพ เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี จำนวน 2 โครงการ ได้แก่

- 1) โครงการอบรมคุณธรรม จริยธรรม ความมีวินัยและจิตสำนึกที่ดีต่อสังคมของผู้เรียน
- 2) โครงการส่งเสริมการบริการวิชาการที่ตอบสนองความต้องการพัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนประเทศไทย

(6) ยุทธศาสตร์ พัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา

ประเด็นยุทธศาสตร์ สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้และศูนย์กลางวัฒนธรรม

กลยุทธ์ที่ 6 พัฒนาทรัพยากรบุคคลให้เป็นคนดีมีคุณธรรมและมีสมรรถนะความสามารถที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด จำนวน 4 โครงการ ได้แก่

- 1) โครงการพัฒนาครูสู่มาตรฐานวิชาชีพ
- 2) โครงการส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของครู คณาจารย์ บุคลากรทางการศึกษาและผู้เรียน
- 3) โครงการส่งเสริมพลศึกษา กีฬาและสุขภาพ
- 4) โครงการวิจัยในชั้นเรียน

5.3.3 แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม

จากวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ตัวชี้วัด และประเด็นเชิงยุทธศาสตร์ ได้นำไปสู่แผนงานโดยมีโครงการและกิจกรรมต่างๆ ของจังหวัดมหาสารคาม สรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

รายละเอียดแผนงาน โครงการ กิจกรรม และงบประมาณตามกลยุทธ์ของจังหวัดมหาสารคาม

กลยุทธ์ 1 การสร้างโอกาสให้กับประชาชนสามารถเข้าถึงบริการทางการศึกษาทั้งในระบบ นอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย โดยการ จัดหาหรือการสร้างนวัตกรรมในการให้บริการในรูปแบบต่าง ๆ

โครงการ/กิจกรรม	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย (%)				งบประมาณ (ล้านบาท)				หน่วยงาน รับผิดชอบ	หมายเหตุ
		53	54	55	56	53	54	55	56		
1. สร้างโอกาสให้ประชาชนวัยเรียน ได้เรียนอย่างทั่วถึง 1.1 <u>กิจกรรม</u> 1) การจัดทำ GIS 2) จัดให้มีครูอาสาประจำหมู่บ้าน 1 คน 1 พื้นที่ดูแลไม่มีเด็กตกหล่น ทุกคน ได้เรียน 3) ติดตามประชากรวัยเรียนกลับเข้าสู่ ระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานและ อาชีวศึกษา 4) จัดการศึกษาทางเลือกให้ประชากร วัยเรียนได้เข้าเรียนอย่างทั่วถึง 5) รถรงค์และประชาสัมพันธ์ประชากร ในวัยเรียนเข้าเรียนอย่างทั่วถึง	1. ร้อยละประชากร วัยเรียนที่ได้รับ การศึกษาอย่าง ทั่วถึง					8	3	3	3	สพท.มค. 1, 2, 3 อศจ. มค. เทศบาล กศน.	
	- ระดับการศึกษา ภาคบังคับ	100	100	100	100						
	- ระดับมัธยมศึกษา	98.65	98.80	99.00	99.20						
	ตอนปลาย										
	2. ร้อยละประชากร วัยเรียนที่ได้รับ การศึกษา ด้านอาชีวศึกษา	40	43	47	50						

โครงการ/กิจกรรม	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย (%)				งบประมาณ (ล้านบาท)				หน่วยงาน รับผิดชอบ	หมายเหตุ
		53	54	55	56	53	54	55	56		
1.2 <u>กิจกรรม</u> “คัดกรองและการจัดทำแผน การเรียนรู้เฉพาะบุคคล (IEP)”	1) ร้อยละเด็กพิการ เรียน ร่วมสามารถเข้า เรียนร่วมและพัฒนา ศักยภาพเพิ่มขึ้น 2) ร้อยละครูในเขต พื้นที่การศึกษา สามารถคัดกรองเด็ก พิการในโรงเรียน และจัดทำ IEP เพื่อพัฒนาเด็กพิการ ให้มีศักยภาพเพิ่มขึ้น	75	80	85	90	2	2	2	2	ศูนย์การศึกษา พิเศษประจำ จังหวัด มหาสารคาม	
1.3 <u>กิจกรรม</u> การให้บริการทางวิชาการ แก่สังคม	- ร้อยละผู้เข้ารับการ ฝึกอบรมนำความรู้ ไปสู่การปฏิบัติ	80	85	90	95	1	1.2	1.5	2	มรม. มมส.	
1.4 <u>กิจกรรม</u> พัฒนางานเพื่อการฟื้นฟู สมรรถภาพคนพิการ	- ร้อยละของ นักเรียนพิเศษ (พิการ)นักศึกษา ได้รับการศึกษา	80	85	90	95	1	2	3	4	ศูนย์การศึกษา- พิเศษ มรม. มมส.	
1.5 <u>กิจกรรม</u>	- ร้อยละของคน	75	80	85	90	1	1	1	1	ศูนย์การศึกษา	

โครงการ/กิจกรรม	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย (%)				งบประมาณ (ล้านบาท)				หน่วยงาน รับผิดชอบ	หมายเหตุ
		53	54	55	56	53	54	55	56		
“ช่วยเหลือผู้พิการจังหวัด มหาสารคาม แบบครบวงจร ในจุดเดียว (One stop service)”	พิการ 9 ประเภทใน พื้นที่จังหวัด มหาสารคาม รับบริการและรับรู้ สิทธิและโอกาสของ ตนเองที่พึงจะได้รับ									พิเศษประจำ จังหวัด มหาสารคาม	
2. โครงการพิพิธภัณฑสถาน วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรม <u>กิจกรรม</u> - จัดหาและรวบรวมอุปกรณ์และ เครื่องมือต่างๆ ที่เป็นสื่อแสดงถึง วิวัฒนาการทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและวัฒนธรรม - จัดนิทรรศการแสดงความก้าวหน้าและ ความก้าวหน้าของวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และวัฒนธรรม	1)ร้อยละของ ประชาชนได้รับ โอกาสทางการ เรียนรู้ทางด้าน วิทยาศาสตร์	70	75	80	85	15	50	50	10	มมส. มรม. สถาบันการพล ศึกษา	
	2)ร้อยละของ ประชาชนได้รับ โอกาสทางการ เรียนรู้ทางด้าน ศิลปวัฒนธรรม	70	75	80	85						
3. โครงการบ้านหลังเรียน “ห้องเรียนรู้ 24 ชม.” หรือ “คลีนิกการศึกษา” <u>กิจกรรม</u>	1)ร้อยละของ นักศึกษา ที่ได้รับบริการทาง การศึกษา	80	85	90	95	5	5	5	5	มรม. ممส.	

โครงการ/กิจกรรม	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย (%)				งบประมาณ (ล้านบาท)				หน่วยงาน รับผิดชอบ	หมายเหตุ
		53	54	55	56	53	54	55	56		
<ul style="list-style-type: none"> - จัดสถานที่ให้เด็กมีกิจกรรมทำหลังเลิกเรียน - จัดหาบุคลากร วัสดุ อุปกรณ์ที่สนับสนุนให้เป็นความรู้ความเข้าใจในวิชาการ วิชาชีพและนันทนาการ - ให้คำปรึกษา เสนอแนะด้านวิชาการ วิชาชีพ และนันทนาการแก่นักเรียน นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไป 											
4.โครงการผลิตและพัฒนาสื่อการเรียนการสอนเพื่อผลิตพิการ <u>กิจกรรม</u> จัดซื้ออุปกรณ์เพื่อการเรียนรู้ผลิตพิการ	1)ร้อยละนิสิตผู้พิการมีโอกาสในการเรียนรู้อย่างทั่วถึง 2)มีเครื่องมืออุปกรณ์เพื่อการเรียนรู้ของผู้พิการ	100	100	100	100	5	5	5	5	มมส. มรม. สถาบัน- การพลศึกษา	
5.โครงการพัฒนาศูนย์การเรียนชุมชนเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจแบบพอเพียง <u>กิจกรรม</u> 1. ประชุมสัมมนาผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	1.จำนวนศูนย์การเรียนชุมชนที่ได้รับการพัฒนา 2. จำนวนศูนย์การเรียนชุมชนที่มีความ	141 แห่ง				14. 1				กศน.	

โครงการ/กิจกรรม	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย (%)				งบประมาณ (ล้านบาท)				หน่วยงาน รับผิดชอบ	หมายเหตุ
		53	54	55	56	53	54	55	56		
เพื่อพัฒนาการจัดการ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนอย่างเป็น ระบบ 2. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ และพัฒนา ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ตามปรัชญาเศรษฐกิจแบบพอเพียง 3. นิเทศ ติดตาม ประเมินผล	พร้อมในการ ให้บริการการเรียนรู้ 3. ประชาชนมี โอกาสในการเรียนรู้ และพัฒนาตนเอง ต่อเนื่องตลอดชีวิต										
6. โครงการค่ายพัฒนาทักษะชีวิต “คนวัยใส ใส่ใจสังคม” <u>กิจกรรม</u> 1. จัดคาราวานพัฒนาทักษะชีวิตเนื้อหา เกี่ยวกับการขับเคลื่อนลดภัยคุณธรรม จริยธรรม การอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม 2. จัดแข่งขันกีฬาเยาวชนนอก โรงเรียน 3. วิจัย/ประเมิน โครงการ	จำนวนเยาวชนนอก ระบบโรงเรียน มี ทักษะพื้นฐานในการ ดำรงชีวิต สามารถ นำเอาความรู้ ประสบการณ์ ไปบูรณาการใช้ใน ชีวิตประจำวันได้ อย่างเหมาะสม	1,300	1,300	1,300	1,300	1.5	1.5	1.5	1.5	กศน.	

กลยุทธ์ 2 เสริมสร้างคุณภาพการศึกษาทุกระดับทุกระบบและทุกระบบให้ได้มาตรฐาน

โครงการ/กิจกรรม	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย (%)				งบประมาณ (ล้านบาท)				หน่วยงาน รับผิดชอบ	หมายเหตุ
		53	54	55	56	53	54	55	56		
<p>1. พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย</p> <p><u>กิจกรรม</u></p> <p>1) จัดทำเอกสารแนวทางการพัฒนาคุณภาพกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย</p> <p>2) พัฒนาคุณภาพครูผู้สอนภาษาไทย</p> <p>3) นิเทศ ติดตามโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำ</p> <p>4) พัฒนาสมรรถนะการอ่านออกเขียนได้ ของผู้เรียน</p> <p>5) จัดทำนวัตกรรมสอนซ่อมเสริมผู้เรียน</p> <p>6) จัดค่ายส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน</p>	<p>1. ร้อยละของจำนวนผู้เรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระภาษาไทยสูงขึ้น</p> <p>2. ร้อยละของจำนวนผู้เรียนได้รับการพัฒนาศักยภาพตามความสามารถ ความสนใจและความถนัด</p> <p>3. ผู้เรียนที่อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ลดลงร้อยละ</p>	3	3	3	3	22	23	24	25	สพท.มค. 1, 2, 3 อบจ. มค. กศน. เทศบาล อศจ.	
		80	85	90	95						
		3	3	3	3						

โครงการ/กิจกรรม	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย (%)				งบประมาณ (ล้านบาท)				หน่วยงาน รับผิดชอบ	หมายเหตุ
		53	54	55	56	53	54	55	56		
7) ประกวดครูผู้สอนภาษาไทย ดีเด่น จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 8) จัดกิจกรรมแข่งขันทักษะ ความเป็นเลิศทางด้าน ภาษาไทย											
2. พัฒนาคุณภาพและ มาตรฐานการศึกษาเพื่อ ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนวิชาคณิตศาสตร์ กิจกรรม 1) เข้าค่ายพัฒนาศักยภาพ ผู้เรียนด้านคณิตศาสตร์ 2) เข้าค่ายพัฒนาบุคลากรแกน นำการจัดค่ายพัฒนาศักยภาพ ผู้เรียน 3) จัดทำคู่มือจัดกิจกรรมค่าย พัฒนาศักยภาพนักเรียนและ ค่ายพัฒนาบุคลากรแกนนำ 4) นิเทศ ติดตาม ประเมินผล 5) จัดเวทีประกวด/แข่งขัน	1. ร้อยละของจำนวน ผู้เรียนแต่ละระดับ มีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนรู้กลุ่มสาระ คณิตศาสตร์สูงขึ้น 2) ร้อยละจำนวนผู้เรียน ที่ได้รับการพัฒนา ศักยภาพ ความสามารถ ความ สนใจ และความถนัด	3	3	3	3	22	23	24	25	สพท.มค. 1, 2, 3 อบจ. มค. กศน. เทศบาล อศจ.	

โครงการ/กิจกรรม	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย (%)				งบประมาณ (ล้านบาท)				หน่วยงาน รับผิดชอบ	หมายเหตุ
		53	54	55	56	53	54	55	56		
ทักษะทางวิชาการสู่ความเป็นเลิศทางคณิตศาสตร์											
3. พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ <u>กิจกรรม</u> 1. จัดทำคู่มือพัฒนาคุณภาพผู้เรียน “ค่ายการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์” 2. จัดทำแบบบันทึกประสบการณ์ผู้เรียน 3. จัดค่ายพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านวิทยาศาสตร์ 4. จัดมหกรรมทักษะทางวิชาการ 5. ทักษะศึกษาแหล่งเรียนรู้ด้านวิทยาศาสตร์ 6. นิเทศ ติดตาม ประเมินผล	1. ร้อยละของจำนวนผู้เรียนแต่ละระดับมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้กลุ่มสาระวิทยาศาสตร์ สูงขึ้น 2) ร้อยละจำนวนผู้เรียนที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพความสามารถ ความสนใจ และความถนัด	3	3	3	3	22	23	24	25	สพท.มค. 1, 2, 3 อบจ. มค. กศน. เทศบาล อศจ.	

โครงการ/กิจกรรม	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย (%)				งบประมาณ (ล้านบาท)				หน่วยงาน รับผิดชอบ	หมายเหตุ
		53	54	55	56	53	54	55	56		
4. พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา <u>กิจกรรม</u> 1) เข้าค่ายพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ด้านประวัติศาสตร์และค่ายเศรษฐกิจพอเพียง 2) ศึกษาแหล่งเรียนรู้ด้านประวัติศาสตร์ 3) จัดทำคู่มือจัดกิจกรรมค่ายพัฒนาศักยภาพผู้เรียน 4) หนังสือเรียนประวัติศาสตร์ท้องถิ่น	1. ร้อยละประชากรวัยเรียนได้รับการพัฒนาระบบการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ 2. ร้อยละของผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น	85	90	95	100	22	23	24	25	สพท.มค. 1, 2, 3 อบจ. มค. เทศบาล อศจ.	
5. ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) <u>กิจกรรม</u>	1. ร้อยละของจำนวนผู้เรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นตามเกณฑ์ที่กำหนด 2. ร้อยละของผู้เรียนที่ได้รับการพัฒนา	3	3	3	3	22	23	24	25	สพท.มค. 1, 2, 3 อบจ. มค. กศน. เทศบาล อศจ.	

โครงการ/กิจกรรม	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย (%)				งบประมาณ (ล้านบาท)				หน่วยงาน รับผิดชอบ	หมายเหตุ
		53	54	55	56	53	54	55	56		
1. จัดทำคู่มือพัฒนาคุณภาพ ผู้เรียน “ค่ายการเรียนรู้ วิชา ภาษาอังกฤษ” 2. จัดทำแบบบันทึก ประสพการณ์ผู้เรียน 3. นำคู่มือไปใช้ในการจัดค่าย พัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้าน ภาษาอังกฤษ 4. จัดกิจกรรมแข่งขันทักษะ ภาษาอังกฤษ 5. นิเทศ ติดตาม ประเมินผล	ภาษาอังกฤษและมี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สูงขึ้นตามเกณฑ์ที่ กำหนด										
6. โครงการพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาเพื่อ สร้างผู้ประกอบการใหม่ กิจกรรม 1) เข้าค่ายพัฒนาศักยภาพ ผู้เรียน ด้านอาชีพศึกษา สาขา วิชาชีพต่าง ๆ 2) มีกลุ่มผู้เรียน จัดกลุ่มธุรกิจ ด้านวิชาชีพต่าง ๆ	1. ร้อยละของผู้เรียน ประกอบธุรกิจตาม สาขาวิชา ระหว่างเรียน 2. ร้อยละของจำนวน ผู้เรียนได้รับการพัฒนา ศักยภาพตามความ สามารถ ความสนใจและ ความถนัด	5	5	5	5	12	13	14	15	อศจ.มค. สพท.มค. 1, 2, 3 เทศบาล กศน.	

โครงการ/กิจกรรม	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย (%)				งบประมาณ (ล้านบาท)				หน่วยงาน รับผิดชอบ	หมายเหตุ
		53	54	55	56	53	54	55	56		
3) จัดทำคู่มือประกอบการ ดำเนินการธุรกิจแต่ละสาขา วิชาชีพ											
4) มีศูนย์บ่มเพาะธุรกิจให้ความ ช่วยเหลือผู้เรียน											
5) กลุ่มธุรกิจหารายได้ระหว่าง เรียน											
6) นิเทศ ติดตาม และประเมิน โครงการ											

กลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริมให้หน่วยงาน ชุมชนเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้อย่างหลากหลาย

โครงการ/กิจกรรม	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย (ระดับ , %)				งบประมาณ (ล้านบาท)				หน่วยงาน รับผิดชอบ	หมายเหตุ
		53	54	55	56	53	54	55	56		
1.พัฒนาระบบห้องสมุด และจัดหาทรัพยากรการ เรียนรู้ เพื่อสนับสนุนกลยุทธ์ มหาวิทยาลัยแห่งการผลิต บัณฑิต และมหาวิทยาลัย แห่งการเรียนรู้	-ระดับความสำเร็จของการ พัฒนาและใช้ประโยชน์จาก การใช้ทรัพยากรสารสนเทศ ในห้องสมุด	5	5	5	5	5	5	5	5	มมส. มรม.	
2.โครงการจัดซื้อเครื่อง ดนตรีและเครื่องใช้วงดนตรี พื้นเมือง <u>กิจกรรม</u> 1) พัฒนาผู้เรียน โดยจัดหาผู้มี ประสบการณ์มาให้ความรู้ภาค ทฤษฎีและภาคปฏิบัติแก่ผู้เรียน 2) จัดประกวดดนตรีพื้นเมือง ระดับจังหวัด	- ร้อยละผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถในการเล่น ดนตรีพื้นเมืองในสถานศึกษา และต่อ สาธารณชน และเป็นการสืบ สานดนตรีพื้นเมืองของภาค อีสานให้ชนรุ่นหลังได้ศึกษา ต่อไป	80	85	90	95	16	16	16	16	สพท.มค. 1, 2, 3 เทศบาล อบจ.มค. อศจ. กศน.	

โครงการ/กิจกรรม	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย (ระดับ , %)				งบประมาณ (ล้านบาท)				หน่วยงาน รับผิดชอบ	หมายเหตุ
		53	54	55	56	53	54	55	56		
3.โครงการพัฒนาเครือข่าย โรงเรียนต้นแบบ <u>กิจกรรม</u> - การพัฒนาเครือข่ายโรงเรียน ต้นแบบให้มีเครือข่ายที่ดีขึ้น สามารถสนับสนุนการ ประสานงานระหว่างเครือข่าย ให้เข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ	- ร้อยละโรงเรียน เครือข่ายต้นแบบ จัดอบรมสัมมนาโรงเรียน กลุ่มเป้าหมาย	70	75	80	85	5	5	5	5	เทศบาล สพท. มค. 1, 2, 3 อบจ.มค. อศจ.	
4.โครงการพัฒนาห้องสมุด โรงเรียน <u>กิจกรรม</u> - จัดประกวดห้องสมุด เพื่อ พัฒนาสู่มาตรฐานสากล - จัดนิทรรศการเกี่ยวกับ ห้องสมุด	- ร้อยละโรงเรียนสามารถ พัฒนาห้องสมุดเพื่อให้บริการ นักเรียน และบุคลากรได้อย่าง มีประสิทธิภาพและได้ มาตรฐานสมาคมห้องสมุด แห่งประเทศไทย	85	90	95	100	10	10	10	10	เทศบาล สพท. มค. 1, 2, 3 อบจ.มค. อศจ.	
5.โครงการห้องสมุด ประชาชนอำเภอกุตุรัง <u>กิจกรรม</u> - ก่อสร้างอาคารห้องสมุด	- จำนวนห้องสมุดประชาชน อำเภอ - ระดับความสำเร็จ (นักเรียน นักศึกษา และ	1	-	-	-	1.2				กศน.	
		5	-	-	-	6					

โครงการ/กิจกรรม	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย (ระดับ , %)				งบประมาณ (ล้านบาท)				หน่วยงาน รับผิดชอบ	หมายเหตุ
		53	54	55	56	53	54	55	56		
ประชาชนอำเภอกุตุรัง ขนาด 20 x 20 เมตร ชั้นเดี่ยวแบบ พ. 3602	ประชาชนทั่วไป) ได้ประโยชน์ จากการใช้ทรัพยากร สารสนเทศในห้องสมุด										
7. โครงการศูนย์การเรียนรู้ ชุมชน <u>กิจกรรม</u> - ก่อสร้างศูนย์การเรียนรู้ชุมชน 48 แห่ง	- จำนวนอาคารที่ทำการ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ระดับตำบล 48 แห่ง - ระดับความสำเร็จ นักเรียน นักศึกษา ประชาชนทั่วไปในระดับ พื้นที่ตำบลได้ใช้ประโยชน์ใน การจัดกิจกรรมการศึกษา พื้นฐาน การศึกษาเพื่อพัฒนา อาชีพ และพัฒนาทักษะชีวิต	2	16	15	15	1	8	7.5	7.5	กศน.	
		5	-	-	-						

กลยุทธ์ที่ 4 พัฒนาเสริมสร้างบรรยากาศของสภาพแวดล้อมเป็นเมืองน่าอยู่ เอื้อต่อการเป็นแหล่งเรียนรู้และศูนย์กลางวัฒนธรรม โดยยึด คุณธรรมนำความรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สู่การปฏิบัติ

โครงการ/กิจกรรม	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย (%)				งบประมาณ (ล้านบาท)				หน่วยงาน รับผิดชอบ	หมายเหตุ
		53	54	55	56	53	54	55	56		
<p>1. โครงการส่งเสริมการจัดการศึกษาตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจแบบพอเพียง</p> <p><u>กิจกรรม</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - จัดนิทรรศการและนำภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องปรับมาใช้ในสถานศึกษา - การจัดเสวนาและนำปราชญ์ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมและเผยแพร่แนวคิดการผลิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง 	<p>- ร้อยละ ครูและชุมชนมีความรู้ความเข้าใจและน้อมรำลึกสำนึกในความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และเป็นการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน</p>	80	85	90	95	3	3	3	3	<p>สพท. มค. 1,2, 3</p> <p>เทศบาล</p> <p>อบจ.มค.</p> <p>กศน.</p> <p>อศจ.</p>	

กลยุทธ์ 5 สนับสนุนและส่งเสริมการศึกษา เพื่อพัฒนากำลังแรงงานให้มีความรู้ทักษะในวิชาชีพ เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี

โครงการ/กิจกรรม	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย (%)				งบประมาณ (ล้านบาท)				หน่วยงาน รับผิดชอบ	หมายเหตุ
		53	54	55	56	53	54	55	56		
1.โครงการอบรมคุณธรรม จริยธรรม ความมีวินัย และจิตสำนึกที่ดีต่อสังคมของผู้เรียน <u>กิจกรรม</u> จัดกิจกรรมเข้าค่ายอบรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ความมีวินัยและจิตสำนึกที่ดีต่อสังคมให้กับผู้เรียนก่อนสำเร็จการศึกษา	- ร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี อนุปริญญา (ปวส.) ต่ำกว่าอนุปริญญา (ม.ปลาย, ปวช.) และการศึกษาขั้นพื้นฐาน	100	100	100	100	8	8	8	8	มมส. มรм. อศจ. กศน. สพท.มค. 1, 2, 3 อบจ. เทศบาล	
2.โครงการส่งเสริมการบริการวิชาการที่ตอบสนองความต้องการพัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนประเทศชาติ <u>กิจกรรม</u> - นำองค์ความรู้จากการวิจัย	ร้อยละของชุมชนที่ได้รับการพัฒนาองค์ความรู้เพื่อสร้างชุมชนเข้มแข็ง (ชุมชนที่ผลิตใหม่)	100	100	100	100	3	3	3	3	-ศูนย์นวัตกรรมใหม่ -มมส. -มรм.	

โครงการ/กิจกรรม	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย (%)				งบประมาณ (ล้านบาท)				หน่วยงาน รับผิดชอบ	หมายเหตุ
		53	54	55	56	53	54	55	56		
เผยแพร่สู่ชุมชน เพื่อสร้าง ความเข้มแข็งของชุมชน เช่น การผลิตผ้าไหมที่มี คุณภาพ											

กลยุทธ์ 6 พัฒนาศักยภาพบุคคลให้เป็นคนดีมีคุณธรรมและมีสมรรถนะความสามารถที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด

โครงการ/กิจกรรม	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย (% , จำนวน)				งบประมาณ (ล้านบาท)				หน่วยงาน รับผิดชอบ	หมายเหตุ
		53	54	55	56	53	54	55	56		
1. พัฒนาครูสู่มาตรฐานวิชาชีพ กิจกรรม 1) ทดสอบความรู้ ความสามารถ ของครูทุกระดับ ทุกประเภท 2) จัดทำคู่มือการพัฒนาศักยภาพ ครูทุกระดับทุกประเภท 3) พัฒนาครูผู้สอนทุกระดับ ทุก ประเภท 4) ให้นำความรู้ที่ได้รับไปพัฒนา งาน 5) นิเทศ ติดตามผล 6) ครูแลกเปลี่ยนเรียนรู้งาน 7) ประกาศครูต้นแบบ ทุกระดับทุกประเภท 8) ทดสอบหลังการพัฒนา	1. ร้อยละครูผู้สอน ทุกระดับ ทุกประเภท ได้รับการพัฒนาความรู้ ทักษะความสามารถใน การจัดกระบวนการเรียนรู้ ตามเกณฑ์มาตรฐานของ วิชาชีพ 2. จำนวนหน่วยงานทาง การศึกษาได้ครูต้นแบบ ทุกระดับทุกประเภท 3. จำนวนหน่วยงาน ทางการศึกษาได้คู่มือ พัฒนาศักยภาพครูและ คู่มือนิเทศติดตามครบทุก ระดับทุกประเภท	70	80	90	100	18	18	18	18	สพท.มค. 1, 2, 3 กศน. เทศบาล อบจ. ศูนย์การศึกษา พิเศษ	
2. โครงการส่งเสริมและพัฒนา คุณธรรม จริยธรรมของครู	1. ร้อยละของผู้เรียน ที่ได้ รับการส่งเสริมและพัฒนา คุณธรรม จริยธรรม	100	100	100	100	48	46	44	42	สพท.มค. 1, 2, 3 มรм. อาชีวศึกษา	

โครงการ/กิจกรรม	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย (% , จำนวน)				งบประมาณ (ล้านบาท)				หน่วยงาน รับผิดชอบ	หมายเหตุ
		53	54	55	56	53	54	55	56		
คณาจารย์ บุคลากรทางการศึกษาและผู้เรียน กิจกรรม 1) พัฒนาผู้บริหาร ครู คณาจารย์ บุคลากรทางการศึกษา เพื่อสร้างความตระหนักรู้ด้าน คุณธรรม จริยธรรม ประพฤติ ปฏิบัติตน ให้เป็นแบบอย่างที่ดี 2) สถานศึกษา จัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อปลูกฝัง คุณธรรม จริยธรรม ความสำนึกใน ความเป็นไทยและวิถีชีวิตตาม ปรัชญาเศรษฐกิจแบบพอเพียงที่ ให้มีความสำคัญกับกิจกรรมลด ภาวะโลกร้อน 3) สถานศึกษา จัดกิจกรรมเข้า ค่ายธรรมะ 4) สถานศึกษา จัดค่ายส่งเสริม กิจกรรมตามปรัชญาเศรษฐกิจ	2. ร้อยละของสถานศึกษา หน่วยงาน ที่จัดกิจกรรม การเรียนการสอน เพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ความสำนึก ในความเป็นไทยและวิถี ชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจ แบบพอเพียง ที่ให้ ความสำคัญกับกิจกรรม ลดภาวะโลกร้อน 3. ร้อยละของครู คณาจารย์ และบุคลากร ทางการศึกษาได้รับการ พัฒนาศักยภาพด้าน คุณธรรม จริยธรรม	100	100	100	100					(อศจ.) เทศบาล กศน. สถาบันพลศึกษา	
		85	90	95	100						

โครงการ/กิจกรรม	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย (% , จำนวน)				งบประมาณ (ล้านบาท)				หน่วยงาน รับผิดชอบ	หมายเหตุ
		53	54	55	56	53	54	55	56		
แบบพอเพียง และเน้นลด ภาวะโลกร้อน 5) สถานศึกษา ประกวด โครงการงาน คุณธรรมของนักเรียน 6) ยกย่องเชิดชูเกียรติ นักเรียน ครู คณาจารย์ และบุคลากร ในสถานศึกษาที่ประพฤติปฏิบัติ ตนเป็นแบบอย่างที่ดี 7) ประกวด คัดเลือก สถานศึกษา ที่จัดกิจกรรมตามปรัชญาเศรษฐกิจ แบบพอเพียงได้ดีเด่น											
3.โครงการส่งเสริม พลศึกษา กีฬาและสุขภาพ <u>กิจกรรมที่ 1</u> “วันหยุดสุดสัปดาห์ มีกีฬา เพื่อลูกรัก” <u>กิจกรรมที่ 2</u> “วันหยุดสุดสัปดาห์ มีวิทยาศาสตร์การกีฬาสุขภาพ แข็งแรง”	- ร้อยละผู้เรียนได้รับการ ส่งเสริมทางพลศึกษา กีฬาและสุขภาพ - ร้อยละผู้เรียนได้รับการ ส่งเสริมทางวิทยาศาสตร์ การกีฬา	90	90	90	90	1	1	1	1	สถาบันพลศึกษา	
		90	90	90	90	1	1	1	1		

โครงการ/กิจกรรม	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย (% , จำนวน)				งบประมาณ (ล้านบาท)				หน่วยงาน รับผิดชอบ	หมายเหตุ
		53	54	55	56	53	54	55	56		
4.โครงการวิจัยในชั้นเรียน <u>กิจกรรม</u> - จัดอบรมครูเกี่ยวกับการวิจัย - ดำเนินการวิจัยและพัฒนา นวัตกรรมอย่างเป็นระบบ - สรุปรายงานประเมินผล	- ร้อยละครูสามารถ นำเทคนิคการเรียนรู้มา พัฒนาการเรียนการสอน	80	85	90	95	9	9	9	9	เทศบาล สพท.มค. 1,2,3 อบจ. กศน. อศจ.	

5.4 บทวิเคราะห์เปรียบเทียบแผนพัฒนาทางการศึกษาของทั้ง 3 จังหวัด

จากลักษณะการจัดทำแผนพัฒนาทางการศึกษาของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดฉะเชิงเทรา และจังหวัดมหาสารคามที่การดำเนินการจัดทำขึ้นในช่วงปี 2552 โดยมีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาของแต่ละจังหวัดเป็นหน่วยงานรับผิดชอบในการประสานกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและจัดทำแผนดังกล่าวขึ้นนั้น สามารถวิเคราะห์ให้เห็นข้อดีและจุดอ่อนบางประการ อันจะเป็นฐานในการพัฒนาคุณภาพและแนวทางการพัฒนากำลังคนแบบบูรณาการของแต่ละจังหวัดต่อไปนี้

5.4.1 การริเริ่มจัดทำแผนแม้จะได้รับแรงสนับสนุนเชิงนโยบายจากส่วนกลางและมีกรอบการจัดทำชัดเจนเป็นแนวทางให้หน่วยงานในพื้นที่ แต่ก็ยังมีจุดอ่อนที่ทำให้แผนมีลักษณะเป็นเอกสารทางการมากกว่าจะเป็นแผนที่สะท้อนให้เห็นการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและความต้องการของท้องถิ่นอย่างแท้จริง จากการศึกษาความเป็นมาของการจัดทำแผนของทั้งสามจังหวัด พบว่าเป็นการริเริ่มจากส่วนกลางโดยในส่วนนำของแผนของแต่ละจังหวัดจะกล่าวถึงความเป็นมาคล้ายคลึงกันว่า ทางกระทรวงศึกษาธิการในสมัยที่นายจูนรินทร์ ลักษณะวิศิษฏ์เป็นรัฐมนตรีว่าการได้มีนโยบายส่งเสริมการบูรณาการการจัดการศึกษาระหว่างหน่วยงานหลักโดยใช้พื้นที่เป็นฐาน (area-based development) พร้อมทั้งเป็นการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาสู่ท้องถิ่นและหวังจะเห็นจังหวัดแต่ละจังหวัดมีทิศทางการพัฒนาการศึกษาของตนเอง จึงได้มอบนโยบายให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในแต่ละจังหวัดจัดทำแผนยุทธศาสตร์ขึ้นร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยดำเนินการในรูปคณะกรรมการบริหารยุทธศาสตร์ระดับจังหวัดขึ้นมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน และมีผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 เป็นกรรมการและเลขานุการ ทั้งนี้ ดังตัวอย่างจังหวัดพระนครศรีอยุธยาซึ่งกล่าวถึงความเป็นมาของการจัดทำแผนนี้ว่า

สืบเนื่องจาก กระทรวงศึกษาธิการ ได้มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างการบริหารราชการ ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 (โดยแบ่งการบริหารราชการออกเป็น 5 องค์กรหลัก ขึ้นตรงต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ) โดยมุ่งหวังให้เกิดเอกภาพในการบริหารราชการ และเป็นการกระจายอำนาจไปยังหน่วยงานสถานศึกษาในพื้นที่ให้จัดการศึกษาได้โดยตรง แต่พบปัญหาในการขับเคลื่อนการนำนโยบายและยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติ เนื่องจากการดำเนินการภาพรวมของกระทรวงศึกษาธิการในระดับจังหวัดที่ยังไม่เป็นเอกภาพขาดผู้แทนของ กระทรวง ในการดำเนินงานร่วมกับส่วนราชการอื่นในจังหวัด ที่จะบูรณาการในการเชื่อมโยงนโยบายและยุทธศาสตร์ ไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ออกระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการบริหารยุทธศาสตร์ และบูรณาการการศึกษา พ.ศ. 2552 กำหนดให้มีคณะกรรมการบริหารยุทธศาสตร์ และบูรณาการการศึกษา 3 ระดับ คือ ระดับกระทรวง ระดับกลุ่มจังหวัด และระดับจังหวัด สำหรับระดับจังหวัด มีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน และมอบหมายให้ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1 เป็นกรรมการและเลขานุการ โดยกำหนดภารกิจหลักให้จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาจังหวัด และแผนปฏิบัติการการศึกษาประจำปีของจังหวัด

คณะกรรมการบริหารยุทธศาสตร์และบูรณาการการศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จึงได้จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปี พ.ศ. 2553 – 2556 โดยกำหนดทิศทางที่สอดคล้องยุทธศาสตร์ของกระทรวงศึกษาธิการ กลุ่มจังหวัด และยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด โดยคำนึงถึงการได้รับโอกาสทางการศึกษา และการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ บนพื้นฐานของการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน ซึ่งถือเป็นกรอบทิศทางในการจัดการศึกษาของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ให้นำหน่วยงานทางการศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยงานนอกกระทรวงศึกษาธิการ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ขับเคลื่อนนโยบายไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุผลสำเร็จต่อไป

หรือในกรณีจังหวัดฉะเชิงเทราก็ท้าวความถึงความถึงความเป็นมาคล้ายกันคือ

จากการที่กระทรวงศึกษาธิการได้ปรับเปลี่ยนโครงสร้างการบริหารการศึกษาใหม่ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546 โดยจัดโครงสร้างองค์กรหลักเป็น 5 องค์กร ขึ้นตรงต่อรัฐมนตรี แต่ละองค์กรหลักมีความเป็นอิสระในการบริหารงาน มีภารกิจ มีขั้นตอนการทำงานที่แตกต่างกัน และรายงานผลการปฏิบัติงานตรงต่อผู้บังคับบัญชาของตนเอง จึงทำให้ขาดการบูรณาการ ขาดการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์หรือการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้เกิดเอกภาพเชิงนโยบายและไม่สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงมิติทางการศึกษา สังคม และวัฒนธรรม ตามบริบทของแต่ละจังหวัด และกลุ่มจังหวัดซึ่งมีสภาพที่แตกต่างกัน รวมทั้งไม่มีหน่วยงานกลางที่เข้ามาดูแลและรับผิดชอบประสาน เชื่อมโยง การนำนโยบายหรือยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติให้กับหน่วยงานทางการศึกษาในระดับกลุ่มจังหวัดเพื่อพัฒนาและแก้ไขปัญหาได้ตรงกับความต้องการตามสภาพบริบทในแต่ละพื้นที่กลุ่มจังหวัดนั้นๆ และที่สำคัญพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ.2551 ได้กำหนดให้จัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและแผนพัฒนากลุ่ม

จังหวัดเพื่อเสริมสร้างศักยภาพในการแข่งขัน และการแก้ไขปัญหาร่วมกัน โดยสร้างโอกาสและส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมระหว่างภาครัฐ เอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคประชาสังคมในจังหวัดเพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน

จากความเป็นมาดังกล่าวข้างต้น กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการจึงมอบหมายให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 1 เป็นเจ้าภาพหลักในการดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาจังหวัด โดยยึดความต้องการของประชาชนในพื้นที่และเชื่อมโยงนโยบายของรัฐบาลและนโยบาย การจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ยึดแนวความคิดการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวคตินำ และมีฐานแนวความคิดการพัฒนาโดยยึดพื้นที่ (Area-based Development) โดยคำนึงถึงความต้องการของประชาชนในพื้นที่ ใช้ทรัพยากรการพัฒนาที่เป็นจุดแข็งของพื้นที่ให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชน แนวคิดการพัฒนาแบบมีส่วนร่วม (Participative Development) โดยให้ทุกภาคส่วนในกลุ่มจังหวัดมีส่วนร่วมในการพัฒนาทั้งกระบวนการ ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ/รับผิดชอบ ร่วมประเมินผล และร่วมรับประโยชน์ แนวคิดการพัฒนามนุษย์พื้นฐานวัฒนธรรมท้องถิ่น (Cultural – based Development) โดยใช้ทุนทางสังคม และวัฒนธรรมเป็นฐานการพัฒนา แนวคิดการพัฒนาแบบบูรณาการ (Intergrated Development) โดยพัฒนาในองค์รวม ผสมผสานและรวมพลังในการพัฒนา โดยการบูรณาการภารกิจจัดการศึกษา กับการจัดการทรัพยากรและการพัฒนาพื้นที่ทั้งระบบ รวมทั้งการบูรณาการในกระบวนการวางแผนโดยเห็นการวางแผนแบบมีส่วนร่วม เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของท้องถิ่น โดยพัฒนาให้คนรักและภาคภูมิใจในท้องถิ่น อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ การพัฒนาสิ่งแวดล้อม เสริมสร้างความเป็นไทย ความปรองดอง ความสมานฉันท์ เพื่อก่อให้เกิดความมั่นคงของชาติ

ทั้งนี้ แม้ว่าโดยเจตนาของกรมการให้มีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์จังหวัดนี้จะต้องการให้เน้น “แนวความคิดการพัฒนาแบบมีส่วนร่วม (Participative Development) โดยให้ทุกภาคส่วนในกลุ่มจังหวัดมีส่วนร่วมในการพัฒนาทั้งกระบวนการ ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ/รับผิดชอบ ร่วมประเมินผล และร่วมรับประโยชน์...” เหมือนดังคำกล่าวในเอกสารแผนของจังหวัด จะเชิงเทราก็ตาม แต่โดยกระบวนการทำแผนที่ค่อนข้างเร่งรัดเพื่อรีบจัดส่งแผนให้หน่วยงานกลางทำให้กระบวนการมีส่วนร่วมดังกล่าวทำได้ค่อนข้างจำกัด ดังกรณีจังหวัดมหาสารคามซึ่งกล่าวถึงกระบวนการจัดทำแผนว่า

“... สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามหาสารคาม เขต 1 ซึ่งเป็นหน่วยงานฝ่ายเลขานุการ ได้ประสานงานส่วนที่เกี่ยวข้องจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาจังหวัด

มหาสารคาม พ.ศ.2553-2556 จำนวน 3 ครั้ง โดยได้รับความร่วมมืออนุเคราะห์
สถานที่ดำเนินงานจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคามเขต 1 และได้นำ
ยกร่างแผนพัฒนาการศึกษาจังหวัดมหาสารคามที่อ้างถึง ไปรับฟังความคิดเห็น
จากที่ประชุมพิจารณาแผนการศึกษาจังหวัดมหาสารคาม ในวันที่ 16 มิถุนายน
2552 ณ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 และนำเสนอ
คณะกรรมการบริหารยุทธศาสตร์และบูรณาการการศึกษาจังหวัดมหาสารคาม
(กบย.จ) พิจารณาให้ความเห็นชอบตามลำดับ...”

จะเห็นได้ว่าภายหลังจากที่มีนโยบายให้จังหวัดจัดทำแผนยุทธศาสตร์ระดับจังหวัด
ในช่วงกลางปี 2552 จังหวัดส่วนใหญ่โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 ใช้เวลาเพียงไม่กี่
เดือนในการจัดทำหรือผ่านการประชุมรับฟังความเห็นฝ่ายต่างๆ เพียงไม่กี่ครั้ง ระดับของการมี
ส่วนร่วมในพื้นที่จึงเป็นไปได้ค่อนข้างจำกัด โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมจากภาคประชาชนพ่อแม่
ผู้ปกครองรวมถึงตัวเด็กเอง การประชุมระดมความคิดเห็นเพื่อจัดทำแผนส่วนใหญ่เป็นการ
ประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือแม้แต่คณะทำงานจัดทำแผนที่ต้องการให้มีทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง
เข้ามาร่วมให้ข้อคิดเห็นก็พบว่าองค์ประกอบส่วนใหญ่ยังเป็นข้าราชการจากหน่วยงานการศึกษา
เช่น กรณีคณะทำงานจังหวัดมหาสารคามทั้งหมด 32 คนเป็นผู้บริหารและข้าราชการครูจาก
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคามเขต 1-3 และข้าราชการครูสังกัดหน่วยงานการศึกษา
ต่างๆ ถึง 20 คน เป็นผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่อีก 6 คนและเป็นตัวแทนจากองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นอีก 6 คน เป็นต้น

การจัดทำแผนโดยรวมจึงค่อนข้างเป็นแผนทางการโดยหน่วยงานรับผิดชอบเพื่อสนอง
นโยบายส่วนกลางมากกว่าจะเป็น “แผนที่ท้องถิ่น” ตามเจตนารมณ์ของนโยบายนี้

5.4.2 อย่างไรก็ตาม การริเริ่มจัดทำแผนยุทธศาสตร์การศึกษาระดับจังหวัดก็
นับเป็นการเริ่มต้นที่ดีของความพยายามสร้าง “อัตลักษณ์ท้องถิ่น” ด้านการศึกษา
แม้ว่าอัตลักษณ์ดังกล่าวจะยังไม่สะท้อนชัดจากแผนที่จัดทำออกมาคล้าย ๆ กันทุก
จังหวัดก็ตาม ทั้งนี้ จากการเปรียบเทียบ “วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์” อันเป็นวาทกรรม
ร่วมในการจัดทำแผนของทุกจังหวัด พบว่ายังมีความคล้ายคลึงกันในการหยิบประเด็น
นโยบายสำคัญจากส่วนกลางมาเป็นประเด็นยุทธศาสตร์ของแผน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องโอกาส
การศึกษาหรือเรื่องคุณภาพการศึกษา โดยเริ่มเห็นเป้าหมายเฉพาะบางประการเท่านั้นที่สะท้อน
ความเป็นท้องถิ่นอย่างแท้จริง

จังหวัด	วิสัยทัศน์	พันธกิจ	เป้าประสงค์
พระนครศรีอยุธยา	พระนครศรีอยุธยา เป็นผู้นำทางการศึกษา และ ศิลปวัฒนธรรม 1	<p>1. สร้างเสริมโอกาสทางการศึกษา อย่างเสมอภาคและทั่วถึง</p> <p>2. ยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา</p> <p>3. <u>ผลิตและพัฒนากำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาจังหวัด</u></p> <p>4. ส่งเสริมการพัฒนาสังคมและยกระดับคุณภาพชีวิต พัฒนา การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล</p>	<p>1. ประชากรได้รับโอกาสทางการศึกษาทุกระดับอย่างทั่วถึง</p> <p>2. ผู้เรียนได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 15 ปี อย่างมีคุณภาพ</p> <p>3. ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพมาตรฐาน และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น</p> <p>4. <u>ประชากรวัยแรงงานได้รับการพัฒนาให้มีศักยภาพในการประกอบอาชีพ และตอบสนองความต้องการของตลาด แรงงานในจังหวัด</u></p> <p>5. ผลการวิจัยและนวัตกรรมได้รับการเผยแพร่และนำไปใช้ประโยชน์เพิ่มขึ้น</p> <p>6. <u>ประชากรได้รับความรู้ความเข้าใจ ตระหนักถึงความสำคัญและร่วมมือในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู ศิลปวัฒนธรรมอยุธยา ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม</u></p> <p>7. <u>ประชากรได้รับการส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่สอดคล้องกับสังคม</u></p> <p>8. ระบบการบริหารจัดการมีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล</p>
ฉะเชิงเทรา	สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ สู่การพัฒนาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จัดการศึกษาอย่างทั่วถึง และมีคุณภาพตามมาตรฐานสากล	<p>1. สร้างโอกาสในการจัดการศึกษาในระบบนอกระบบ และตามอัธยาศัย มีคุณภาพมาตรฐาน</p> <p>2. <u>จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น สร้างความ</u></p>	<p>1. เด็ก เยาวชน ประชาชนได้รับโอกาสทางการศึกษาและสำเร็จการศึกษาในทุกกระดับ มีคุณภาพมาตรฐานและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง</p> <p>2. จัดการศึกษาให้กับประชาชนตลอดชีวิต <u>มีทักษะการประกอบอาชีพ</u></p>

จังหวัด	วิสัยทัศน์	พันธกิจ	เป้าประสงค์
		<u>เข้มแข็งการ</u> <u>พัฒนาเศรษฐกิจ</u> <u>โดยใช้สถาบันทาง</u> <u>การศึกษาเป็น</u> <u>ศูนย์กลาง</u>	<u>เกษตรกรรม อุตสาหกรรมและการ</u> <u>ท่องเที่ยว</u> 3. จัดการศึกษาให้กับประชาชนอย่าง มีคุณภาพ มี <u>คุณธรรม จริยธรรมใน</u> <u>การดำเนินชีวิต</u> ห้างไกลยาเสพติด และแหล่งอบายมุข 4. จัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมเด็ก เยาวชน และประชาชนให้มีความรู้ และสร้างความตระหนักในการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
มหาสารคาม	สร้างโอกาสทาง การศึกษา พัฒนา ทรัพยากรบุคคล ผลผลิตทางการ ศึกษามีคุณภาพ	1. <u>เพิ่มโอกาสทาง</u> <u>การศึกษาแก่</u> <u>ประชากร</u> 2. <u>พัฒนาครู</u> <u>คณาจารย์ และ</u> <u>บุคลากรทางการ</u> <u>ศึกษา</u> 3. <u>พัฒนาผู้เรียน</u> <u>ให้ได้ตามมาตรฐาน</u> <u>การศึกษา</u>	1. ประชากรทุกคนได้รับโอกาสทาง การศึกษาอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง 2. ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการ ศึกษา ได้รับการพัฒนาให้เป็นคนดีมี คุณภาพ 3. ผลผลิตทางการศึกษามีคุณภาพ คุณธรรม จริยธรรม เป็นที่ยอมรับของ สังคม 4. ผู้เรียนได้รับการส่งเสริมทางพล ศึกษา กีฬาและสุขภาพ สุขภาพ ชีวิตที่ดี

จากตารางเปรียบเทียบวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ของแผนยุทธศาสตร์ทั้งสาม จังหวัดจะเห็นได้ว่ามีลักษณะผสมผสานกันระหว่าง “ประเด็นนโยบายหลักจากส่วนกลาง” กับ “ตัวตนของท้องถิ่น” ดังจะเห็นได้จากเนื้อหาของแผนส่วนใหญ่ยังเน้นหนักไปในเรื่องที่เป็นนโยบายมหภาคได้แก่ การขยายโอกาสการศึกษา การพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาครู เป็นต้น โดยมีเนื้อหาบางตอนของบางจังหวัดเท่านั้นที่เริ่มเห็นการตั้ง “เป้าหมายเฉพาะตัว” ใน การพัฒนากำลังคนของจังหวัด เช่น กรณีจังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่วางวิสัยทัศน์ให้ “พระนครศรีอยุธยาเป็นผู้นำทางการศึกษาและศิลปวัฒนธรรม” และกำหนดพันธกิจชัดเจนที่จะ “ผลิตและพัฒนากำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาจังหวัด” พร้อมทั้งวาง เป้าประสงค์ที่สอดคล้องรองรับกันในการมุ่งให้ “ประชากรวัยแรงงานได้รับการพัฒนาให้มี ศักยภาพในการประกอบอาชีพ และตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานในจังหวัด” เป็นต้น ในขณะที่บางจังหวัดเช่น มหาสารคามก็ไม่มีกระบวนการไปถึงเป้าหมายเฉพาะตัวในลักษณะนี้เลย

รายงานการวิจัย เรื่อง การพัฒนาระบบการศึกษาเพื่อพัฒนาคนแบบบูรณาการระดับจังหวัด

5.4.3 สิ่งที่ดีอีกประการหนึ่งในการริเริ่มการจัดทำแผนยุทธศาสตร์จังหวัดด้านการศึกษาคือการกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จที่เป็นรูปธรรม ซึ่งทั้งสามจังหวัดก็มีการกำหนดตัวชี้วัดหลัก ๆ ที่คล้ายคลึงกัน โดยมีตัวชี้วัดเฉพาะบางเรื่องที่น่าสนใจและน่าจะเป็นเครื่องช่วยในการติดตามผลการดำเนินยุทธศาสตร์ได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้ จากตารางเปรียบเทียบเฉพาะสองจังหวัดคือจะเชิงเทรากับมหาสารคามจะเห็นความแตกต่างได้อย่างชัดเจน โดยจังหวัดมหาสารคามกำหนดตัวชี้วัดกว้างๆ เพียงไม่กี่รายการและเน้นการชี้วัดความสำเร็จหรือประสิทธิภาพในประเด็นนโยบายทั่วๆ ไปคือเรื่องโอกาสและคุณภาพการศึกษา ในขณะที่จังหวัดจะเชิงเทรากำหนดตัวชี้วัดที่ละเอียดกว่าและเริ่มเห็นการกำหนดตัวชี้วัดบางรายการที่สะท้อนความต้องการเฉพาะด้านกำลังคนของอยุธยา เช่น การกำหนดตัวชี้วัดเรื่อง “การที่ประชากรได้รับการพัฒนาด้านอุตสาหกรรมยานยนต์และ Logistics” และ “การมีหลักสูตรการเรียนรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยว 338 โรงเรียน” เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ตัวชี้วัดหลายรายการก็ไม่ได้มีการกำหนดเป้าหมายหรือความคาดหวังเชิงปริมาณไว้ จึงยังมองไม่เห็นความชัดเจนในการนำตัวชี้วัดลักษณะนี้ไปใช้ในการติดตามประเมินผล

จังหวัด	ตัวชี้วัด
จะเชิงเทรา	<ol style="list-style-type: none"> 1. จำนวนโรงเรียนอนุบาลต้นแบบในระดับตำบลเพิ่มขึ้น 91 แห่ง 2. จัดตั้งศูนย์ข้อมูลระดับอำเภอๆละ 1 ศูนย์ รวม 11 ศูนย์ 3. ประชากรวัยแรงงานได้รับการยกระดับคุณภาพ 42,000 คน 4. จำนวนผู้พิการได้รับการสนับสนุนส่งเสริมให้เรียนร่วมกับเด็กปกติ 2,000 คน 5. ร้อยละของครูที่ได้รับการพัฒนาการใช้ภาษาต่างประเทศ 6. จำนวนสื่อ/นวัตกรรมที่ได้รับการพัฒนา 7. ความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมในงานมหกรรมสื่อระดับภาค 8. ร้อยละของนักเรียนมีความเข้าใจในหลักเศรษฐกิจพอเพียง 9. จำนวนครัวเรือนที่นำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ 10. ร้อยละของนักเรียนและประชาชนที่อ่านออก เขียนได้ 11. จำนวนประชากรที่มาใช้บริการศูนย์วิชาการเคลื่อนที่ 12. ร้อยละของนักเรียนที่นำความรู้ด้านการเกษตรไปขยายผลสู่ครอบครัว 13. ร้อยละของนักเรียนที่รับประทานอาหารกลางวันที่เป็นผลผลิตจากการทำเกษตรในโรงเรียน 14. จำนวนผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นที่ได้จากการแปรรูป 15. ประชากรได้รับการพัฒนาด้านอุตสาหกรรมยานยนต์และ

รายงานการวิจัย เรื่อง การพัฒนาระบบการศึกษาเพื่อพัฒนาคนแบบบูรณาการระดับจังหวัด

จังหวัด	ตัวชี้วัด
	<p>Logistics</p> <p>16. ประชากรได้ประกอบอาชีพอิสระ 3,700 คน</p> <p>17. โรงเรียนต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียงเพิ่มขึ้น 11 แห่ง</p> <p>18. มีหลักสูตรการเรียนรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยว 338 โรงเรียน</p> <p>19. มีแหล่งเรียนรู้เพิ่มขึ้น 120 โรงเรียน</p> <p>20. จำนวนมัคคุเทศก์น้อยที่ได้ใช้ความรู้ในการหารายได้</p> <p>21. มีบวรเสตย์รองรับนักท่องเที่ยว 16 แห่ง</p> <p>22. เด็กและเยาวชนได้รับการปลูกฝังคุณธรรม 60,000 คน</p> <p>23. เด็กและเยาวชนได้เล่นกีฬาห่างไกลยาเสพติด 60,000 คน</p> <p>24. ครู นักเรียน และชุมชนได้รับการพัฒนาเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม</p> <p>25. จำนวนนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชมป่าชายเลนและป่าธรรมชาติ</p> <p>26. เด็กและเยาวชนได้รับความรู้ความเข้าใจในการเข้าค่ายอนุรักษ์ธรรมชาติ</p>
มหาสารคาม	<p>1. ร้อยละของประชากรทุกคนได้รับโอกาสทางการศึกษาเพิ่มขึ้นร้อยละ 5 ต่อปี</p> <p>2. ร้อยละของครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาได้รับการส่งเสริมพัฒนาให้เป็นคนดี มีคุณภาพเพิ่มขึ้น อย่างน้อย ร้อยละ 95</p> <p>3. ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถผ่านเกณฑ์มาตรฐานที่หลักสูตรกำหนด</p> <p>4. ผู้เรียน ร้อยละ 100 ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรม</p> <p>5. ผู้เรียน ร้อยละ 100 ได้รับการส่งเสริมทางพลศึกษา กีฬาและสุขภาพ</p>

ส่วนกรณีจังหวัดพระนครศรีอยุธยา นั้น นับเป็นจังหวัดที่มีการกำหนดตัวชี้วัดได้ชัดเจนที่สุด โดยมีการแยกตัวชี้วัดออกตามประเด็นยุทธศาสตร์ไว้ชัดเจน พร้อมทั้งระบุเป้าหมายรายปีไว้ด้วย ดังตัวอย่างประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 เรื่องการสร้างโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตในตารางข้างล่างนี้

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 การสร้างโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ตัวชี้วัด	เป้าหมาย			
	2553	2554	2555	2556
1. ร้อยละของประชากรที่ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน				
- ภาคบังคับ	92	94	96	100
- มัธยมศึกษาตอนปลาย	82	85	88	91
2. จำนวนประชากรที่ได้รับบริการทางการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	20,000	22,000	24,000	26,000
3. สัดส่วนผู้เรียนสายสามัญต่อสายอาชีพ	55:45	54:46	52:48	50:50
4. ร้อยละของเด็กพิการ ผู้ด้อยโอกาส และผู้มีความสามารถพิเศษ ที่ได้รับการศึกษาตามศักยภาพเพิ่มขึ้นแต่ละปี	ร้อยละ 2	ร้อยละ 2	ร้อยละ 2	ร้อยละ 2

นอกจากนี้ กรณี จังหวัดพระนครศรีอยุธยายังเป็นตัวอย่างที่ดีของการกำหนดตัวชี้วัดในเรื่องที่เป็นความต้องการเฉพาะของจังหวัดอีกด้วย เช่น ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 เรื่องการพัฒนาขีดความสามารถของจังหวัดโดยใช้ความรู้เป็นฐาน มีการกำหนดตัวชี้วัดเรื่อง “ร้อยละของความพร้อมของสถานประกอบการหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีต่อการพัฒนาความรู้และทักษะแรงงาน” ที่ตั้งเป้าไว้ที่ไม่ต่ำกว่าละ 80 เป็นต้น หรือในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 เรื่องการศึกษาและวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ชุมชน สังคมและอุตสาหกรรมที่มีการกำหนดตัวชี้วัดเรื่อง “ผลการวิจัยและนวัตกรรมได้รับการเผยแพร่และนำไปใช้ประโยชน์ต่อชุมชน สังคมและภาคอุตสาหกรรม” โดยกำหนดให้เพิ่มขึ้นจากปีละ 2 เรื่องในปี 2553 เป็นปีละ 8 เรื่องในปี 2556 เป็นต้น หรืออย่างในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 6 เรื่องการยกระดับคุณภาพชีวิตที่สอดคล้องกับสังคมมีการกำหนดตัวชี้วัดเรื่อง “จำนวนเครือข่ายเฝ้าระวังพฤติกรรมเสี่ยงของเยาวชน” ที่ตั้งเป้าให้มีการพัฒนาขึ้นปีละ 4 เครือข่ายทุกปีตลอดระยะเวลา 2553-2556 เป็นต้น

5.4.4 อย่างไรก็ตาม สิ่งที่จะต้องยังเป็นปัญหาในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ การศึกษาระดับจังหวัดเท่าที่มีการจัดทำมาในสามจังหวัดที่เป็นกรณีศึกษา คือการวางกลยุทธ์หรือมาตรการในการนำยุทธศาสตร์ไปปฏิบัติที่ยังขาดความชัดเจนอยู่ค่อนข้างมาก และแม้จะมีการกำหนดแผนงานโครงการต่าง ๆ ในแต่ละยุทธศาสตร์ไว้ รวมทั้งวงเงินงบประมาณที่ต้องระดมจากฝ่ายต่าง ๆ มาใช้ดำเนินโครงการ แต่ก็ยังไม่เห็นรายงานการวิจัย เรื่อง การพัฒนาระบบการศึกษาเพื่อพัฒนาคนแบบบูรณาการระดับจังหวัด

“การจัดการ” ซึ่งระบบที่ชัดเจนหนักในการนำแผนงานโครงการเหล่านั้นไปสู่การปฏิบัติ ทั้งนี้ แม้แต่กรณีตัวอย่างจังหวัดพระนครศรีอยุธยาซึ่งเป็นจังหวัดที่เขียนแผนได้ค่อนข้างชัดเจน เป็นรูปธรรมกว่าจังหวัดอื่นๆ ในส่วนของการวางกลยุทธ์การดำเนินงานยุทธศาสตร์แต่ละเรื่องดังปรากฏในตารางข้างล่างนี้ก็ยังเป็นเพียงกลยุทธ์กว้างๆ ไม่เห็นทางปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์แต่ละเรื่อง

ประเด็นยุทธศาสตร์	กลยุทธ์
การสร้างโอกาสทางการศึกษา และการเรียนรู้ตลอดชีวิต	1. สร้างความเสมอภาค เพิ่มโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต
ยกระดับคุณภาพและมาตรฐาน การศึกษา	1. ยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา 2. พัฒนาคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา
การพัฒนาขีดความสามารถของ จังหวัดโดยใช้ความรู้เป็นฐาน	1. ผลิตและพัฒนาสมรรถนะและศักยภาพในการประกอบ อาชีพของประชากรให้สอดคล้องกับตลาดแรงงาน
การศึกษาและวิจัยเพื่อพัฒนา คุณภาพชีวิต ชุมชน สังคมและ อุตสาหกรรม	1. ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาและวิจัย เพื่อพัฒนา คุณภาพชีวิต สังคมและบุคลากรทางการศึกษา
การอนุรักษ์ ฟื้นฟู ศิลปวัฒนธรรม อุตสาหกรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	1. ส่งเสริมการอนุรักษ์ ฟื้นฟู ศิลปวัฒนธรรมอยุธยา ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
การยกระดับคุณภาพชีวิตที่ สอดคล้องกับสังคม	1. ยกระดับคุณภาพชีวิตให้สอดคล้องกับสังคม
การพัฒนาระบบการบริหาร จัดการตามหลักธรรมาภิบาล	1. พัฒนาระบบบริหารจัดการให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล

หรือในกรณีจังหวัดจะเชิงเทราก็กำหนดกลยุทธ์แบบคลุมเครือกว้างๆ ทำนองเดียวกัน อาทิ ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 การส่งเสริมการพัฒนาท้องถิ่นและสร้างฐานกำลัง แรงงานที่มีศักยภาพสูง ก็กำหนดกลยุทธ์กว้างๆ เพียง 3 ประการว่ากลยุทธ์ที่ 1 การ พัฒนาการเกษตรเพื่อการเรียนรู้ กลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนาท้องถิ่นที่ยั่งยืน กลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริม การศึกษาเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยว เป็นต้น

ส่วนในระดับแผนงานและโครงการนั้น แม้ว่าทั้งสามจังหวัดจะมีการจัดทำค่อนข้าง ละเอียดยในรูปของโครงการที่ดูเป็นรูปธรรมภายใต้ยุทธศาสตร์และกลยุทธ์การพัฒนาการศึกษา และกำลังคนแต่ละด้านก็ตาม แต่สิ่งที่ดูจะหายไปคือการกำหนดกลไกการจัดการในการนำ โครงการในแผนเหล่านี้ไปสู่การปฏิบัติ รวมถึงกลไกการติดตามประเมินผล และจากการ รายงานการวิจัย เรื่อง การพัฒนาระบบการศึกษาเพื่อพัฒนาคนแบบบูรณาการระดับจังหวัด

สอบถามผู้บริหารของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในบางจังหวัดพบว่าโครงการในแผนเหล่านี้ส่วนใหญ่ยังไม่มีการดำเนินการหรือมีแผนจะดำเนินการแต่อย่างใด

จากตัวอย่างในตารางข้างล่างนี้ที่สรุปแผนงานและโครงการด้านการศึกษาและการพัฒนากำลังคนของทั้งสามจังหวัดมาโดยสังเขป จะเห็นได้ว่ามีการระบุโครงการหรือเสนอโครงการที่จะทำไว้ค่อนข้างครอบคลุมในทุกยุทธศาสตร์ และยังมีการระบุรายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับหน่วยงานรับผิดชอบและผู้สนับสนุนงบประมาณด้วยก็ตาม (ดูรายละเอียดโครงการของแต่ละจังหวัดในภาคผนวก) แต่ก็ยังคงขาดรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีดำเนินโครงการและกลไกติดตามประเมินผลอยู่นั่นเอง ทำให้นำมาสรุปได้ว่าวิธีจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาระดับจังหวัดของทั้งสามจังหวัดและน่าจะในทุกจังหวัดที่มีการจัดทำ เป็นการจัดทำโดยเร่งด่วนเพื่อสนองนโยบายส่วนกลางจึงมีลักษณะลอยออกจากระบบงานปกติ และไม่มีกลไกแผนงานที่จัดทำนี้เข้ากับระบบงานปกติด้วย

จากการศึกษาทั้งข้อดีและจุดอ่อนของแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษาระดับจังหวัดในจังหวัดที่เป็นกรณีศึกษาทั้งสามจังหวัด ทำให้เห็นสิ่งที่อาจจะเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาแผนกำลังคนแบบบูรณาการระดับจังหวัด นั่นคือการที่ระบบงานการศึกษาท้องถิ่นยังเป็นเพียงระบบย่อยในระบบใหญ่ที่ส่วนกลางเป็นผู้กำหนดและครอบงำวิธีคิดเรื่องการศึกษาหรือกำลังคนของท้องถิ่นจนแทบหมดสิ้น

สรุปแผนพัฒนาการศึกษาของจังหวัดมหาสารคาม พ.ศ.2553 – 2556

ยุทธศาสตร์	กลยุทธ์	โครงการ
การเพิ่มโอกาสทางการศึกษา	สร้างโอกาสให้กับประชาชนสามารถเข้าถึงบริการทางการศึกษาทั้งในระบบ นอกกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย โดยการจัดหาหรือการสร้างนวัตกรรมในการให้บริการในรูปแบบต่าง ๆ	1) โครงการสร้างโอกาสให้ประชาชนวัยเรียนได้เรียนอย่างทั่วถึง 2) โครงการพิพิธภัณฑสถานทางวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรม 3) โครงการบ้านหลังเรียน “ห้องเรียนรู้ 24 ชม.” หรือ “คลินิกการศึกษา” 4) โครงการผลิตและพัฒนาสื่อการเรียนการสอนเพื่อนิสิตพิการ 5) โครงการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจแบบพอเพียง 6) โครงการค่ายพัฒนาทักษะชีวิต “คนวัยใส ใส่ใจสังคม”

ยุทธศาสตร์	กลยุทธ์	โครงการ
การพัฒนา คุณภาพ การศึกษา	เสริมสร้างคุณภาพ การศึกษาทุกระดับทุก รูปแบบและทุกระบบ ให้ได้มาตรฐาน	<ol style="list-style-type: none"> 1) โครงการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย 2) โครงการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ 3) โครงการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา วิทยาศาสตร์ 4) โครงการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา 5) โครงการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่ม สาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) 6) โครงการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา เพื่อสร้างผู้ประกอบการใหม่
การสร้าง สังคมแห่ง การเรียนรู้ และ ศูนย์กลาง วัฒนธรรม	ส่งเสริมให้หน่วยงาน ชุมชนเป็นสังคมแห่งการ เรียนรู้อย่างหลากหลาย	<ol style="list-style-type: none"> 1) โครงการพัฒนาระบบห้องสมุดและจัดทาทรัพยากร การเรียนรู้ เพื่อสนับสนุนกลยุทธมหวิทาลัยแห่ง การเรียนรู้ 2) โครงการจัดซื้อเครื่องดนตรีและเครื่องใช้วงดนตรี พื้นเมือง 3) โครงการพัฒนาเครือข่ายโรงเรียนต้นแบบ 4) โครงการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียน 5) โครงการห้องสมุดประชาชนอำเภออุดร้ง 6) โครงการห้องสมุดประชาชนอำเภอชื่นชม 7) โครงการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
การ เสริมสร้าง บรรยากาศ ให้เป็นเมือง น่าอยู่	พัฒนาเสริมสร้าง บรรยากาศของ สภาพแวดล้อมเป็นเมือง น่าอยู่ เอื้อต่อการเป็น แหล่งเรียนรู้ และ ศูนย์กลางวัฒนธรรม โดย ยึดคุณธรรมนำความรู้ตาม ปรัชญาเศรษฐกิจแบบ พอเพียง	<ol style="list-style-type: none"> 1) โครงการส่งเสริมการจัดการศึกษาตามแนวทาง ปรัชญาเศรษฐกิจแบบพอเพียง

ยุทธศาสตร์	กลยุทธ์	โครงการ
การพัฒนา กำลัง แรงงาน	สนับสนุนส่งเสริม การศึกษาเพื่อพัฒนากำลัง แรงงานให้มีความรู้ทักษะ ในวิชาชีพเพื่อคุณภาพ ชีวิตที่ดี	1) โครงการอบรมคุณธรรม จริยธรรม ความมีวินัย และจิตสำนึกที่ดีต่อสังคมของผู้เรียน 2) โครงการส่งเสริมการบริการวิชาการที่ตอบสนอง ความต้องการพัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็งของ ชุมชนประเทศชาติ
การพัฒนา ครู คณาจารย์ และบุคลากร ทางการ ศึกษา	พัฒนาทรัพยากรบุคคลให้ เป็นคนที่มีความคุณธรรมและมี สมรรถนะความ สามารถที่ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ การพัฒนาจังหวัด	1) โครงการพัฒนาครูสู่มาตรฐานวิชาชีพ 2) โครงการส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ของครู คณาจารย์ บุคลากรทางการศึกษาและผู้เรียน 3) โครงการส่งเสริมพลศึกษา กีฬาและสุขภาพ 4) โครงการวิจัยในชั้นเรียน

สรุปแผนพัฒนาการศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา พ.ศ. 2553-2556

วิสัยทัศน์	พันธกิจ	เป้าประสงค์	ยุทธศาสตร์	กลยุทธ์	โครงการ/กิจกรรม
สร้างสังคมแห่ง การเรียนรู้สู่ การพัฒนาตาม หลัก ปรัชญา เศรษฐกิจ พอเพียง จัดการ ศึกษาให้ทั่วถึง และมีคุณภาพ ตาม มาตรฐานสากล	1.สร้าง โอกาสใน การ จัด การศึกษา ในระบบ นอก ระบบ และตาม อัธยาศัย มี คุณภาพ มาตรฐาน	1.เด็ก เยาวชน ประชาชนได้รับ โอกาสทางการ ศึกษาและสำเร็จ การศึกษาในทุก ระดับ มีคุณภาพ มาตรฐานและมี คุณลักษณะที่พึง ประสงค์ ดำเนิน ชีวิตตามหลัก เศรษฐกิจพอเพียง	1.การพัฒนา คุณภาพ การศึกษา	1.สร้าง โอกาส ทาง การศึกษา	1.1 โครงการสร้าง โอกาสทางการศึกษา 1.1.1 ส่งเสริมการจัด การศึกษาทุกระดับ (1) พัฒนาหนึ่งตำบล หนึ่งอนุบาลต้นแบบให้ ครอบคลุมทุกหมู่บ้าน (2) สัมมนาประชากร วัยเรียนภาคบังคับ (3) ยกกระดับ การศึกษาให้กับ แรงงาน (4) จัดการศึกษา สำหรับผู้พิการเรียน ร่วม

วิสัยทัศน์	พันธกิจ	เป้าประสงค์	ยุทธศาสตร์	กลยุทธ์	โครงการ/กิจกรรม
				2.ยกระดับคุณภาพการศึกษาให้มีมาตรฐาน	1.2 โครงการยกระดับคุณภาพการศึกษา (1) ส่งเสริมการใช้ภาษาต่างประเทศ (2) พัฒนาสื่อ/นวัตกรรมการเรียนรู้ (3) ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง (4) พัฒนาสื่อส่งเสริมการอ่าน (5) ศูนย์เคลื่อนที่ส่งเสริมการเรียนรู้
	2.จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่นสร้าง ความเข้มแข็ง การพัฒนาเศรษฐกิจ โดยใช้สถาบันทางการศึกษาเป็น ศูนย์กลาง	2.จัดการศึกษาให้กับประชาชนตลอดชีวิต มีทักษะการประกอบอาชีพเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และการท่องเที่ยว	2.การส่งเสริมการพัฒนาท้องถิ่นและสร้างฐานกำลังแรงงานที่มีศักยภาพสูง	1.การพัฒนา การเกษตร เพื่อการเรียนรู้ 2.การพัฒนา ท้องถิ่นที่ยั่งยืน	2.1 โครงการส่งเสริมเกษตรปลอดสารพิษ (1) โรงเรียนจัดการเรียนรู้เกษตรสู่ครอบครัว ชุมชน 2.2 โครงการส่งเสริมการแปรรูปผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น (1) หนึ่งโรงเรียนหนึ่งผลิตภัณฑ์ (2) ยกระดับฝีมือแรงงาน Logistic (3) จัดสอนหลักสูตรวิชาชีพอิสระ (4) สร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้
				3.ส่งเสริม การศึกษา เพื่อ	2.3 โครงการส่งเสริมการศึกษาเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยว

วิสัยทัศน์	พันธกิจ	เป้าประสงค์	ยุทธศาสตร์	กลยุทธ์	โครงการ/กิจกรรม
				พัฒนาการท่องเที่ยว	(1) ส่งเสริมความรู้ด้านการท่องเที่ยวในจังหวัดฉะเชิงเทรา (2) มัคคุเทศก์น้อย (3) บวรสเตย์
		3.จัดการศึกษาให้กับประชาชนอย่างมีคุณภาพให้มีคุณธรรมจริยธรรมในการดำเนินชีวิตห่างไกลยาเสพติดและอบายมุข	3.การพัฒนาคุณภาพชีวิต	1.คุณธรรมนำความรู้สู่ทักษะชีวิต	3.1 โครงการคุณธรรมนำความรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (1) พัฒนาหลักสูตรการสอนจริยธรรม (2) ค่าคุณธรรมนำความรู้ (3) ส่งเสริมกิจกรรมต่อต้านยาเสพติด (4) ทักษะชีวิตการดูแลสุขภาพในสังคมสถาบันครอบครัว (สุขศึกษา, สุขภาพอนามัย, ประชาธิปไตย)
		4.จัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมเด็กเยาวชนและประชาชนให้มีความรู้และสร้างความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	4.การส่งเสริมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	1.รักษ์สิ่งแวดล้อม	4.1 โครงการส่งเสริมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (1) อบรมพัฒนาครูนักเรียนและชุมชน (2) โรงเรียนเป็นศูนย์กลางการควบคุม/เฝ้าระวังของชุมชน (3) จัดกิจกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำป่าไม้ ธรรมชาติ (4) สร้างเครือข่าย

วิสัยทัศน์	พันธกิจ	เป้าประสงค์	ยุทธศาสตร์	กลยุทธ์	โครงการ/กิจกรรม
					ร่วมมือป้องกันมลพิษ
					4.2 โครงการคืนธรรมชาติให้โลกสวย (1) ปลูกป่า/ป่าชายเลน (2) ค่าอนุรักษ์ธรรมชาติ

สรุปแผนพัฒนาการศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พ.ศ.2553 – 2556

ประเด็นยุทธศาสตร์	ปีงบประมาณ 2553		ปีงบประมาณ 2554		ปีงบประมาณ 2555		ปีงบประมาณ 2556		รวม	
	โครงการ	งบ (ล้านบาท)	โครงการ	งบ (ล้านบาท)	โครงการ	งบ (ล้านบาท)	โครงการ	งบ (ล้านบาท)	โครงการ	งบ (ล้านบาท)
	1. การสร้างโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต	2	2.566	2	2.566	2	2.566	2	2.566	2
2 ยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา	2	21.203	2	21.203	2	21.203	2	21.203	2	84.812
3 การพัฒนาขีดความสามารถของจังหวัดโดยใช้ความรู้เป็นฐาน	3	3.126	3	2.170	3	2.170	3	2.170	3	9.636
4 การศึกษาและวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชน สังคมและอุตสาหกรรม	4	6.503	4	2.500	4	2.500	4	2.500	4	14.003
5 การอนุรักษ์ฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรมอยุธยาทรัพยากรธรรมชาติ	3	6.734	3	6.734	3	6.734	3	6.734	3	26.936

รายงานการวิจัย เรื่อง การพัฒนาระบบการศึกษาเพื่อพัฒนาคนแบบบูรณาการระดับจังหวัด

และสิ่งแวดล้อม										
6 การยกระดับคุณภาพชีวิตที่สอดคล้องกับสังคม	4	9.833	4	9.800	4	9.800	4	9.800	4	39.233
7 การพัฒนาระบบการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล	1	2.095	1	2.095	1	2.095	1	2.095	1	8.380
รวม	19	52.060	19	47.068	19	47.068	19	47.068	19	193.264

ตัวอย่างแผนที่แต่ละจังหวัดทำขึ้นอย่างเร่งรีบและยังขาดจิตวิญญาณของความเป็นท้องถิ่นอยู่อีกมาก ทำให้เห็นชัดเจนว่าส่วนกลางยังมีอิทธิพลกับท้องถิ่นอย่างมากในการที่จะต้องตอบสนองเป้าหมายการพัฒนาที่ส่วนกลางเป็นผู้กำหนดมากกว่าเป้าหมายที่เป็นความต้องการเฉพาะตามบริบทท้องถิ่น ดังนั้นในการประยุกต์แนวคิดเชิงระบบที่ต้องการเห็น “ระบบใหญ่-ระบบย่อย-ระบบสนับสนุน” ของแต่ละท้องถิ่นเองในการพัฒนากำลังคนนั้น จึงอาจจะยังยากในบรรยากาศและวัฒนธรรมองค์กรที่ยังถูกครอบงำโดยส่วนกลางอยู่เช่นนี้

อย่างไรก็ตาม การริเริ่มจัดทำแผนครั้งนี้อย่างน้อยก็เป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้เห็นถึงการให้ความสำคัญแก่กระบวนการจัดการศึกษาโดยท้องถิ่น และหากมีการพัฒนากระบวนการให้เห็น “โจทย์” และ “กลไก” ด้านการศึกษาและการพัฒนากำลังคนที่ชัดเจน โดยมีกระบวนการขับเคลื่อนร่วมกับองค์กรในท้องถิ่น ก็อาจนำไปสู่การเสริมพลังอำนาจให้ท้องถิ่นในการพัฒนาการศึกษาและกำลังคนของตนเองในอนาคตได้

บทที่ 6

กระบวนการขับเคลื่อนการนำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษาของจังหวัดไปใช้ ในมิติของการพัฒนาคนแบบบูรณาการ และการสรุปทเรียนโครงการเพื่อการขยายผลในอนาคต

จากการศึกษาการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษาของทั้งสามจังหวัด ซึ่งสะท้อนให้เห็นจุดอ่อนที่สำคัญนั้นคือการที่ทั้งสามจังหวัดยังขาดกระบวนการมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวางพอเพียงในการวางยุทธศาสตร์การพัฒนาคคนของแต่ละจังหวัด รวมทั้งการจัดทำแผนดังกล่าวก็ยังไม่เห็นถึงประสิทธิภาพของการบูรณาการเข้ากับระบบงานปกติได้ชัดเจนนัก มีลักษณะเป็นเพียงแผนที่ทำขึ้นเพื่อ “สนองนโยบาย” จากส่วนกลางมากกว่าการเป็นแผนที่ “ระเบิดจากข้างใน” ด้วยความตั้งใจและเห็นประโยชน์ของหน่วยงานปฏิบัติในพื้นที่เอง

ดังนั้น ในการจัดทำแผนพัฒนากำลังคนระดับจังหวัดในโครงการนี้ จึงเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมเป็นหัวใจสำคัญ โดยมุ่งหวังให้การมีส่วนร่วมที่ดีนำไปสู่การ “ตั้งโจทย์” ที่แม่นยำตรงต่อความต้องการของพื้นที่ อีกทั้งยังหวังให้การได้การมีส่วนร่วมที่ดี โดยเฉพาะจากหน่วยปฏิบัติในพื้นที่จะสร้าง “พันธะ” และ “ความเป็นเจ้าของ” ร่วมกันต่อแผนที่ทำขึ้น อันจะเป็นผลดีต่อประสิทธิภาพของการนำแผนไปใช้ต่อไป

ทั้งนี้ กระบวนการขับเคลื่อนการนำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษาไปใช้ในมิติของการพัฒนาคนแบบบูรณาการของแต่ละจังหวัด จึงได้มีการดำเนินการโดยวางแนวทางการทำงานที่เป็นหลักสำคัญ 4 ประการคือ 1) เสริมกระบวนการ ได้แก่การวางฐานคิดร่วมกันกับภาคส่วนต่างๆ ในจังหวัดเกี่ยวกับการพัฒนาคนแบบบูรณาการที่ต้องเชื่อมโยง “ระบบหลัก” ต่างๆ เข้าด้วยกันทั้งระบบการศึกษา การสาธารณสุข การพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิตครอบครัว เป็นต้น 2) คัดเป้าหมาย ได้แก่ การสร้างกระบวนการประชาคมผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในจังหวัดเพื่อนำไปสู่การตั้ง “เป้าหมายการพัฒนาเฉพาะตัว” ที่ชัดเจนอันจะเป็นเป้าหมายการพัฒนาคนแบบบูรณาการของแต่ละจังหวัด 3) กระจายงาน ได้แก่ การกระจายงานที่เป็นโจทย์นำร่องตามแผนที่ร่วมกันพัฒนาขึ้นของแต่ละจังหวัดไปสู่ภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคท้องถิ่น ภาควิชาการ ตลอดจนภาคองค์กรเยาวชน เป็นต้น และ 4) สานความยั่งยืน ได้แก่ การติดตามประเมินผลเพื่อดูศักยภาพในการ “นำสู่ปฏิบัติ” ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการ “สร้างผลกระทบ” จากแผนตลอดจนปัจจัยความสำเร็จที่แตกต่างกันไปในแต่ละจังหวัด โดยมีรายละเอียดของกระบวนการและผลลัพธ์ที่ได้ดังต่อไปนี้

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

การขับเคลื่อนการนำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษาไปใช้ในมิติของการพัฒนาคนแบบบูรณาการของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เริ่มต้นขึ้นตามหลักการของการสร้างการมีส่วนร่วมที่วางไว้ เริ่มตั้งแต่การจัดประชุมหารือผู้ว่าราชการจังหวัดมาจนถึงการจัดประชุมภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องรวมทั้งสิ้น 5 ครั้ง ช่วยให้เกิดทั้งการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคนแบบบูรณาการที่ครอบคลุมการเชื่อมต่อการดำเนินงานทั้งระบบการศึกษา ระบบการสาธารณสุข และระบบการพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิตครอบครัวของหน่วยงานในพื้นที่ ไปจนถึงการกำหนดเป้าหมายการทำงานแต่ละด้านที่ชัดเจน โดยในกรณีของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาจะเริ่มต้นด้วยงานนำร่องที่สำคัญในแต่ละมิติ ๆ ละ 1 โครงการ ได้แก่ ในมิติของการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กและเยาวชน มีการพัฒนาโครงการบ้านหลังเรียน โดยการริเริ่มของท่านผู้ว่าราชการจังหวัดเอง เพื่อเป็นพื้นที่สร้างสรรค์ให้เยาวชนทั่วไปได้มีกิจกรรมดี ๆ ทำหลังเลิกเรียน เนื่องจากพบจากการสำรวจข้อมูลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาว่ามีเด็กวัยประถม-มัธยมถึงร้อยละ 25 ที่ต้องอยู่บ้านคนเดียวเป็นประจำหลังกลับจากโรงเรียนเนื่องจากผู้ปกครองส่วนใหญ่เป็นแรงงานอุตสาหกรรมที่ทำงานล่วงเวลาจึงไม่มีเวลาให้ลูกเท่าที่ควร อันนำไปสู่ปัญหาอื่นๆ ตามมาเช่นปัญหาเด็กติดเกม ปัญหาเด็กแว้น เป็นต้น ส่วนในมิติการพัฒนาการศึกษา มีโครงการพัฒนาเครือข่ายการยกระดับคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็กร่วมกับมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา โดยเลือกโรงเรียนขนาดเล็กในพื้นที่รวม 20 แห่งเป็นโรงเรียนนำร่องการพัฒนาครูและระบบบริหารจัดการเป็นเครือข่ายโรงเรียนโดยมีคณาจารย์จากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยาลงไปเป็นพี่เลี้ยง รวมไปถึงโครงการพัฒนาการสอนทักษะชีวิตด้านเพศศึกษาให้แก่โรงเรียนต่างๆ ที่สนใจ เนื่องจากปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ จำนวนแม่วัยเรียน เป็นปัญหาใหญ่ของพื้นที่จากการสำรวจข้อมูลระดับจังหวัดอีกเช่นกัน และในส่วนของมิติด้านการมีงานทำ ได้มีโครงการรณรงค์ “เรียนตรีมีปริญญา เรียนอาชีวมีงานทำ” ร่วมกับสถาบันอาชีวศึกษาและสภาอุตสาหกรรมจังหวัด เพื่อส่งเสริมให้เด็กนักเรียนมัธยมหันมาเรียนอาชีวศึกษามากขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของภาคอุตสาหกรรมซึ่งเป็นภาคการผลิตหลักของจังหวัด ทั้งนี้ การริเริ่มโครงการต่างๆ ดังกล่าวตามกรอบคิดของแผนพัฒนาการศึกษาจังหวัดฯ นั้น ยังสะท้อนถึงหลักการในเรื่องการกระจายงานกระจายความรับผิดชอบ โดยมีภาคส่วนต่างๆ เข้ามาดูแล เช่น โครงการบ้านหลังเรียนทำร่วมกับเครือข่ายเยาวชนและเครือข่ายภาคประชาชน โครงการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กมีสถาบันอุดมศึกษาเข้ามารับผิดชอบ และโครงการพัฒนาการอาชีวศึกษาเพื่อตอบโจทย์ภาคอุตสาหกรรมของพื้นที่ที่มีสภาอุตสาหกรรมเข้ามารับเรื่อง เป็นต้น

ข้อที่น่ายินดีคือในแง่ของหลักการว่าด้วยการสานต่อความยั่งยืนนั้น โครงการที่กล่าวมาทั้งหมดยังคงมีการดำเนินการต่อเนื่องหลังสิ้นสุดโครงการพัฒนาแผนจังหวัดฯ แล้วและส่วนใหญ่มักมีการต่อยอดขยายผลเพิ่มขึ้นอีกด้วย อาทิ โครงการบ้านหลังเรียนมีการขยายผลจากระดับจังหวัดที่จัดเฉพาะในตัวเมืองบริเวณจวนผู้ว่าราชการจังหวัดให้ขยายลงไปในระดับอำเภอ และ

โครงการนี้ได้กระแสตอบรับจากเด็กและผู้ปกครองเป็นอย่างดีเห็นได้จากการที่มีการดำเนินการได้ยั่งยืนมาจนถึงปัจจุบันโดยไม่ต้องพึ่งการสนับสนุนภายนอก หรือในส่วนของโครงการรณรงค์การเรียนต่ออาชีวศึกษานั้น ทางสภาอุตสาหกรรมจังหวัดก็ยังคงมีการทำงานกับสถาบันอาชีวศึกษาอย่างต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบันด้วยเช่นกัน

ทั้งนี้ ในส่วนของ**ปัจจัยความสำเร็จ** พบว่าสำหรับจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีปัจจัยความสำเร็จที่สำคัญ 2 ประการคือ 1) **ปัจจัยผู้นำ** ได้แก่ผู้ว่าราชการจังหวัดที่มีความเข้าใจและใส่ใจเรื่องการศึกษาและการพัฒนาเด็กและเยาวชนว่าเป็นเรื่องใหญ่ของจังหวัดและใช้ภาวะผู้นำในการดึงภาคส่วนต่างๆ เข้ามาร่วมการทำงานผ่านเวทีประชุมต่างๆ ที่ทางโครงการจัดขึ้น และ 2) **ปัจจัยเชิงกลไกการทำงานในพื้นที่** ได้แก่มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยาซึ่งมีเครือข่ายการทำงานกับโรงเรียนและท้องถิ่นในพื้นที่ค่อนข้างกว้างขวาง สามารถเชื่อมต่อขอความร่วมมือในการดำเนินงานต่างๆ ได้โดยง่าย รวมถึงกลไกสภาอุตสาหกรรมจังหวัดซึ่งให้ความสำคัญและให้การสนับสนุนการริเริ่มโครงการที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างดี

จังหวัดฉะเชิงเทรา

การขับเคลื่อนการนำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษาไปใช้ในมิติของการพัฒนาคนแบบบูรณาการของจังหวัดฉะเชิงเทรา เริ่มต้นขึ้นตามหลักการของการสร้างการมีส่วนร่วมที่วางไว้เช่นกัน เริ่มตั้งแต่การจัดประชุมหารือที่นำรองผู้ว่าราชการจังหวัดมาจนถึงการจัดประชุมภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องรวมทั้งสิ้น 7 ครั้ง ช่วยให้เกิดทั้ง **การสร้างกระบวนทัศน์ร่วม** ในการพัฒนาคนแบบบูรณาการที่ครอบคลุมการเชื่อมต่อการทำงานทั้งระบบการศึกษา ระบบการสาธารณสุข และระบบการพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิตครอบครัวของหน่วยงานในพื้นที่ ไปจนถึงการกำหนดเป้าหมายการทำงานแต่ละด้านที่ชัดเจน โดยในกรณีของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาจะเริ่มต้นด้วยงานนำร่องที่สำคัญในแต่ละมิติๆ ละอย่างน้อย 1 โครงการเช่นกัน ได้แก่ ในมิติของการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กและเยาวชน มีการพัฒนาโครงการ **ถนนเด็กเดิน** โดยความร่วมมือกับเทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา เพื่อเป็นพื้นที่สร้างสรรค์ให้เยาวชนในเขตตัวเมืองรวมถึงเด็กกลุ่มเสี่ยงที่ถูกดึงมาร่วมกิจกรรมสร้างสรรค์ต่างๆ ทั้งดนตรี กีฬา การทำของขาย ไปจนถึงกิจกรรม extreme games เช่น กลุ่ม B-Boy กลุ่มแต่งรถซึ่ง ก็ถูกดึงมาร่วมกิจกรรมกับกลุ่มเยาวชนทั่วไปด้วย ทำให้มีส่วนลดปัญหาแก๊งกวนเมืองในสายตาผู้ใหญ่ในจังหวัดลงได้ ส่วนในมิติการพัฒนาการศึกษา มีโครงการพัฒนาเครือข่ายการยกระดับคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็กเช่นเดียวกับจังหวัดพระนครศรีอยุธยาแต่เห็นการทำงานร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เข้ามาร่วมสนับสนุนการพัฒนาโรงเรียน โดยมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าร่วมโครงการประมาณ 10 พื้นที่ โดยมีคณาจารย์จากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์เป็นพี่เลี้ยง ส่วนในมิติด้านการมีงานทำ แม้จะยังไม่ได้มีโครงการเกิดขึ้นเป็นรูปธรรมเหมือนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา แต่ก็ได้มีการวางเป้าหมายและแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจนเกิดขึ้นในช่วงการดำเนินโครงการนั้นคือ **การพัฒนากลไกการ**

รายงานการวิจัย เรื่อง การพัฒนาระบบการศึกษาเพื่อพัฒนาคนแบบบูรณาการระดับจังหวัด

พัฒนาฝีมือแรงงาน โดยเห็นอุตสาหกรรมหนักเช่น อุตสาหกรรมการผลิตรถยนต์ซึ่งมีโรงงานผลิตขนาดใหญ่ในพื้นที่เช่น บริษัทโตโยต้า และพบว่ากำลังแรงงานที่ผลิตเข้าสู่ระบบโรงงานยังไม่ตรงความต้องการโดยเฉพาะในแง่คุณลักษณะบางอย่างเช่น ความมีวินัยในการทำงาน เป็นต้น ทั้งนี้ เพื่อตอบสนองความต้องการของภาคอุตสาหกรรมซึ่งเป็นภาคการผลิตหลักของจังหวัดจะเชิงเทราเช่นกัน

ทั้งนี้ การริเริ่มโครงการต่างๆ ดังกล่าวตามกรอบคิดของแผนพัฒนาการศึกษาจังหวัดฯ นั้น ได้สะท้อนถึงหลักการในเรื่องการกระจายงานกระจายความรับผิดชอบ โดยมีภาคส่วนต่างๆ เข้ามาดูแล เช่น โครงการถนนเด็กเดินทำร่วมกับสภาเด็กและเยาวชนของเทศบาลเมืองจะเชิงเทรา โครงการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามาให้การสนับสนุนและร่วมรับผิดชอบ เป็นต้น

ในแง่ของหลักการว่าด้วยการสานต่อความยั่งยืนนั้น โครงการที่กล่าวมาทั้งหมดยังคงมีการดำเนินการต่อเนื่องหลังสิ้นสุดโครงการพัฒนาแผนจังหวัดฯ แล้วเช่นกัน และส่วนใหญ่มักมีการต่อยอดขยายผลเพิ่มขึ้นอีกด้วย โดยเฉพาะโครงการถนนเด็กเดินถือเป็นโครงการเด่นที่ยังคงมีการดำเนินการมาจนถึงปัจจุบัน

ทั้งนี้ ในส่วนของปัจจัยความสำเร็จ พบว่าสำหรับจังหวัดจะเชิงเทรามีปัจจัยความสำเร็จที่สำคัญ 2 ประการเช่นกันคือ 1) ปัจจัยผู้นำ ได้แก่ นายกเทศมนตรี เทศบาลเมืองจะเชิงเทราที่มีประสบการณ์และให้ความสนใจอย่างจริงจังต่องานด้านการศึกษาและการพัฒนาเด็กและเยาวชนและใช้ทรัพยากรของท้องถิ่นเข้ามาสนับสนุนอย่างเต็มที่ และ 2) ปัจจัยเชิงกลไกการทำงานในพื้นที่ ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ซึ่งมีเครือข่ายการทำงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นท้องถิ่นในพื้นที่ค่อนข้างดี สามารถเชื่อมต่อขอความร่วมมือในริเริ่มการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็กได้เป็นผลสำเร็จ รวมถึงกลไกสภาเด็กและเยาวชนที่ทำงานอย่างเข้มแข็งและมีส่วนสำคัญในการช่วยสานต่อความยั่งยืนของโครงการที่มีส่วนเกี่ยวข้องมาได้จนถึงปัจจุบัน

จังหวัดมหาสารคาม

การขับเคลื่อนการนำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษาไปใช้ในมิติของการพัฒนาคนแบบบูรณาการของจังหวัดมหาสารคาม เริ่มต้นขึ้นตามหลักการของการสร้างการมีส่วนร่วมที่วางไว้เช่นกัน เริ่มตั้งแต่การจัดประชุมหารือท่านผู้ว่าราชการจังหวัดมาจนถึงการจัดประชุมภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องรวมทั้งสิ้น 4 ครั้ง ช่วยให้เกิดทั้งการสร้างกระบวนทัศน์ร่วมในการพัฒนาคนแบบบูรณาการที่ครอบคลุมการเชื่อมต่อการทำงานทั้งระบบการศึกษา ระบบการสาธารณสุข และระบบการพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิตครอบครัวของหน่วยงานในพื้นที่ ไปจนถึงการกำหนดเป้าหมายการทำงานแต่ละด้านที่ชัดเจน โดยในกรณีของจังหวัดมหาสารคามจะเริ่มต้นด้วยงานนำร่องที่สำคัญในแต่ละมิติๆ ละ 1 โครงการ ได้แก่ ในมิติของการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กและเยาวชน มีการพัฒนาโครงการเครือข่ายตำบลอายุ

รายงานการวิจัย เรื่อง การพัฒนาระบบการศึกษาเพื่อพัฒนาคนแบบบูรณาการระดับจังหวัด

สำหรับเด็ก โดยการริเริ่มของท่านผู้ว่าราชการจังหวัดร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สนใจ โดยมีการนำร่อง 2 พื้นที่คือที่ อบต.กุดศรี และเทศบาลตำบลยาง เพื่อพัฒนาปัจจัยพื้นฐานในการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตเด็กและเยาวชนตามกรอบคิดเรื่องเมืองน่าอยู่สำหรับเด็ก ซึ่งครอบคลุมตั้งแต่เรื่องความปลอดภัย การพัฒนาครอบครัว การพัฒนาสุขภาพ การพัฒนาการเรียนรู้ ไปจนถึงการพัฒนาพื้นที่สร้างสรรค์และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กในการวางแผนกิจกรรมต่างๆ ทั้งหมดที่กล่าวมา ส่วนในมิติการพัฒนาการศึกษา มีการเลือกทำโครงการพัฒนาเครือข่ายการยกระดับคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็กเช่นเดียวกับสองจังหวัดแรก ร่วมกับมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 2 โดยเลือกโรงเรียนขนาดเล็กในพื้นที่เป้าหมายรวม 10 แห่งเป็นโรงเรียนนำร่องการพัฒนาครูและระบบบริหารจัดการเป็นเครือข่ายโรงเรียนโดยมีคณาจารย์จากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามลงไปเป็นพี่เลี้ยง และในส่วนของมิติด้านการมีงานทำ ได้มีการริเริ่มโครงการพัฒนาการจัดการเกษตรแนวใหม่ ผ่านโครงการนำร่องไร่นาทดลองบริเวณวิทยาเขตหนองโนของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เพื่อเป็นพื้นที่ให้นักศึกษาทั้งสาขาเกษตรและสาขาการจัดการลงไปปฏิบัติงานร่วมกันเพื่อทดลองระบบการผลิตสมัยใหม่ที่ครบวงจรจนถึงการจัดการการตลาด

การริเริ่มโครงการต่างๆ ดังกล่าวตามกรอบคิดของแผนพัฒนาการศึกษาจังหวัดฯ นั้นยังสะท้อนถึงหลักการในเรื่องการกระจายงานกระจายความรับผิดชอบ โดยมีภาคส่วนต่างๆ เข้ามาดูแล เช่น โครงการพัฒนาเครือข่ายตำบลน่าอยู่สำหรับเด็กก็มียุทธศาสตร์ของส่วนท้องถิ่นเข้ามานำร่องพร้อมด้วยเครือข่ายเทศบาลและอบต.อีกกว่า 10 แห่งมาร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้การริเริ่มกิจกรรมพัฒนาเด็กด้านต่างๆ ตั้งแต่การพัฒนาศูนย์เด็กเล็กไปจนถึงการสร้างงานระหว่างเรียนให้เด็กนักเรียนระดับมัธยม ส่วนโครงการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กก็มีสถาบันอุดมศึกษาเข้ามารับผิดชอบร่วมกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และโครงการพัฒนาระบบการจัดการเกษตรสมัยใหม่ก็มีสถาบันอุดมศึกษาเข้ามารับผิดชอบ เป็นต้น

ในแง่ของหลักการว่าด้วยการสานต่อความยั่งยืนนั้น จังหวัดมหาสารคามอาจมีข้อจำกัดมากกว่าจังหวัดอื่นๆ เนื่องจากมีเพียงโครงการบางส่วนที่กล่าวมาเท่านั้นที่ยังคงมีการดำเนินการต่อเนื่องหลังสิ้นสุดโครงการพัฒนาแผนจังหวัดฯ แล้ว นั่นคือโครงการพัฒนาเครือข่ายตำบลน่าอยู่สำหรับเด็ก ส่วนโครงการอื่นๆ จากการติดตามผลพบว่าเมื่อสิ้นสุดโครงการแล้วเนื่องจากขาดกลไกสนับสนุนที่ต่อเนื่องจึงมิได้มีการดำเนินการต่อเท่าที่ควรจะเป็น โดยเฉพาะโครงการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก เนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงในภาวะผู้นำคือประธานคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา จึงทำให้นโยบายไม่ต่อเนื่องและทำให้โครงการที่ริเริ่มไว้มิได้มีการสานต่อตามเป้าหมาย

ทั้งนี้ ในส่วนของปัจจัยความสำเร็จ พบว่าสำหรับจังหวัดมหาสารคามมีปัจจัยที่เกี่ยวข้อง 2 ส่วนที่ส่งผลทั้งเชิงบวกและลบคือ 1) ปัจจัยผู้นำ ได้แก่ผู้ว่าราชการจังหวัดที่มีความเข้าใจและใส่ใจเรื่องการศึกษาและการพัฒนาเด็กและเยาวชนเป็นอย่างมาก ทำให้การขับเคลื่อน

งานพัฒนาเด็กเยาวชนและการศึกษาในระดับท้องถิ่นดำเนินไปด้วยดีและมีความยั่งยืน แต่ในระดับหน่วยงานในพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกลับพบว่าการเปลี่ยนแปลงผู้นำมีผลกระทบสูงมากต่อความยั่งยืนของโครงการดังตัวอย่างโครงการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก เป็นต้น ซึ่งเป็นปัจจัยเฉพาะพื้นที่เนื่องจากในสองจังหวัดแรกที่กล่าวไปแล้วที่มีโครงการลักษณะเดียวกัน แม้มีการเปลี่ยนแปลงตัวผู้นำหน่วยงานก็ได้มีผลต่อการสานต่อโครงการแต่อย่างใด และ 2) **ปัจจัยเชิงกลไก** ได้แก่แกมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามซึ่งเป็นศูนย์ประสานงานเครือข่ายวิจัยด้านเด็กเยาวชนและการศึกษาของสกว.และมีเครือข่ายการทำงานกับโรงเรียนและท้องถิ่นในพื้นที่ค่อนข้างกว้างขวาง สามารถเชื่อมต่อขอความร่วมมือในการดำเนินงานต่างๆ ได้โดยสะดวก

สรุปบทเรียนโครงการเพื่อการขยายผลในอนาคต

จากผลการดำเนินงานโครงการทั้งหมดที่กล่าวมา อาจสรุปเป็นข้อคิดบทเรียนที่สำคัญเพื่อการขยายผลหรือสานต่องานการศึกษาท้องถิ่นในอนาคตให้กว้างขวางออกไปและมีผลกระทบต่อกระบวนการจัดการศึกษาของประเทศให้มากยิ่งขึ้น ดังต่อไปนี้

- 1) ทิศทางการพัฒนาการศึกษาท้องถิ่นเพื่อตอบโจทย์คนในท้องถิ่นเป็นทิศทางที่ถูกต้องและมีกระแสเรียกร้องความชอบธรรมในเรื่องนี้ที่ชัดเจนจากแทบทุกภาคส่วนของท้องถิ่น จากประสบการณ์การจัดเวทีกับภาคส่วนต่างๆ ในจังหวัดทั้งสามจังหวัดพบตรงกันว่าระบบการศึกษาที่เป็นอยู่ไม่อาจตอบโจทย์ตามบริบทความต้องการของจังหวัดได้เท่าที่ควร จึงจำเป็นต้องมีกระบวนการพัฒนาแผนการศึกษาเพื่อพัฒนาคนแบบบูรณาการระดับจังหวัด การขยายผลแนวคิดนี้ผ่านเครือข่ายภาคประชาสังคมที่เคลื่อนไหวอยู่ในเวลานี้ เช่น เครือข่ายสมัชชาปฏิรูป (สปร.) จึงน่าจะเป็นแนวทางสำคัญทางหนึ่งในการสร้างกระแสหนุนนำความคิดเรื่องแผนพัฒนาการศึกษาจังหวัดออกไปให้กว้างขวางยิ่งขึ้นได้
- 2) คำถามสำคัญอยู่ที่แนวทางปฏิบัติให้เป็นจริง ซึ่งจากประสบการณ์ในโครงการนี้พบว่าการทำงานเรื่องนี้หากริเริ่มและดำเนินการผ่านกลไกภาครัฐอย่างเดียวไม่อาจประสบความสำเร็จได้ ต้องอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนเป็นกลไกริเริ่ม ขับเคลื่อน และดำเนินการเป็นกลไกสำคัญ โดยเฉพาะจากประสบการณ์ในโครงการนี้พบว่าภาคเอกชน และภาควิชาการเป็นสองกลไกที่สามารถมีบทบาทในการขับเคลื่อนเรื่องนี้ได้เป็นอย่างดี โดยภาครัฐเป็นผู้ให้การสนับสนุนเชิงนโยบายและกำหนดเป้าหมายการพัฒนาร่วมกับภาคส่วนต่างๆ แทนการชี้แนะหรือทำด้วยตนเอง

- 3) สำหรับกระบวนการทัศนการทำงานซึ่งครอบคลุมมิติการพัฒนาคนแบบบูรณาการสามมิติคือ มิติคุณภาพชีวิต มิติการศึกษา และมิติการมีงานทำนั้น พบว่าเป็นกรอบคิดที่ใช้ได้เป็นอย่างดี ช่วยให้ภาคส่วนต่าง ๆ ในพื้นที่เห็นความเชื่อมโยงของกระบวนการพัฒนาคน ซึ่งจำเป็นต้องคิดอย่างเป็นองค์รวม เชื่อมโยงทุกมิติ มิใช่การคิดแยกส่วน ทำงานแยกส่วนอย่างที่เป็นมา ซึ่งในกระแสโลกก็เห็นทิศทางการวางกลไกการจัดการศึกษาแบบบูรณาการไปในทิศทางเดียวกัน เช่น กรณีประเทศอังกฤษมีการรวบรวมกระทรวงที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคนเข้าด้วยกันตั้งเป็นกระทรวงใหม่ 2 กระทรวงภายใต้ชื่อ “กระทรวงการพัฒนาเด็ก การศึกษา และครอบครัว (Department of Children, Education and Families) และ “กระทรวงการประกอบการ การพัฒนานวัตกรรม และการพัฒนาฝีมือแรงงาน (Department of Business, Innovation and Skills) เป็นต้น เพื่อนำหน่วยงานหลายหน่วยงานเข้ามาทำงานร่วมกัน กรอบคิดดังกล่าวจึงควรได้รับการยืนยันและทำให้แหลมคมยิ่งขึ้นในการนำไปใช้เป็นกรอบในการพัฒนาแผนการพัฒนาคนหรือการพัฒนาการศึกษาในระดับจังหวัดต่อไป
- 4) ประสบการณ์ในโครงการนี้ทำให้เห็นอีกว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นอีกกลไกหนึ่งที่มีศักยภาพสูงในการขับเคลื่อนงานการศึกษาท้องถิ่นหากได้รับการหนุนหน้าที่พอเพียง กรณีเทศบาลเมืองจะเชิงเทราก็ดี เครือข่ายอบต.ในจังหวัดมหาสารคามก็ดี สะท้อนศักยภาพที่เริ่มก่อตัวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเข้ามามีส่วนร่วมพัฒนาการศึกษาและกำลังคนของท้องถิ่น ยุทธศาสตร์สำคัญอีกประการหนึ่งในการขยายผลเรื่องนี้จึงน่าจะเป็นการเสริมศักยภาพของท้องถิ่นให้มีวิสัยทัศน์และทิศทางการทำงานที่ชัดเจน เพื่อให้การริเริ่มที่ดีเป็นหน่ออ่อนแต่เพียงส่วนน้อยในโครงการนี้ กลายเป็นกระแสและทิศทางหลักของการพัฒนาการศึกษาในวันข้างหน้า
- 5) บทเรียนสำคัญประการสุดท้ายในโครงการนี้คือบทเรียนเกี่ยวกับเงื่อนไขปัจจัยของความสำเร็จ ซึ่งพบทั้งปัจจัยเชิงบุคคลได้แก่ผู้นำในระดับพื้นที่ และปัจจัยเชิงกลไกได้แก่บทบาทของภาคส่วนที่เข้ามาร่วมกันทำงานด้วยฐานศักยภาพและความเข้มแข็งที่ไม่เท่ากัน อย่างไรก็ตาม ข้อคิดสำคัญคือ การเคลื่อนงานในพื้นที่ควรอยู่บนพื้นฐานการทำความเข้าใจกับบริบทพื้นที่อย่างกระจ่างทั้งในเรื่องภาวะผู้นำและกลไกขับเคลื่อนที่สำคัญ ทั้งนี้ เพื่อให้การริเริ่มและขับเคลื่อนการพัฒนาการศึกษาจังหวัดโดยกำลังประชาคมจังหวัดทุกภาคส่วนมีความเป็นไปได้ และบังเกิดผลเป็นจริง เป็นรูปธรรม เพื่อประโยชน์ต่อการใช้การศึกษาไปเครื่องมือตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นตามบริบทท้องถิ่นได้ตามอุดมคติอย่างแท้จริงในอนาคต

ภายใต้ข้อจำกัดหาหาประการในโครงการนี้ นับตั้งแต่การเปลี่ยนตัวที่มวิจัยกลางทางมาถึงอุปสรรคโดยธรรมชาติของการทำงานในพื้นที่ คณะผู้วิจัยยังเชื่อว่างานโครงการนี้ได้ก่อให้เกิดประโยชน์และผลกระทบที่ดีกับจังหวัดที่เป็นพื้นที่ทำงาน โดยที่งานหลายเรื่องที่เราเริ่มในระหว่างโครงการก็ยังคงถูกสานต่อมาจนทุกวันนี้ ซึ่งแม้จะต่อเป็นภาพเชิงระบบของการพัฒนาคนแบบบูรณาการได้ไม่สมบูรณ์นัก แต่ก็เห็นแนวทางการทำงานเชื่อมประสานภาคส่วนต่าง ๆ ให้เกิด “ระบบ” ที่ว่านี้ขึ้นมาได้โดยไม่ยากนัก ทั้งนี้ หากข้อสรุปบทเรียนที่กล่าวไปข้างต้นถูกนำไปใช้อย่างจริงจัง ก็น่าจะเป็นเส้นทางสำคัญไปสู่การขยายผลและสร้าง “ระบบ” การพัฒนาคนแบบบูรณาการในระดับจังหวัด และท้องถิ่นต่อไปได้อย่างแน่นอน

ภาคผนวก ก

ภาพกิจกรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ครั้งที่ 1: เวทีเสวนาปัญหาเด็กและเยาวชนระดับท้องถิ่น

วันที่: 10 กุมภาพันธ์ 2552

สถานที่: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ครั้งที่ 2: เวทีระดมความคิดเห็นเยาวชนและองค์กรที่ทำงานด้านเด็กและเยาวชน

วันที่: 22 กรกฎาคม 2552

สถานที่: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ครั้งที่ 3: เวทีเสวนายุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการจัดการศึกษาด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม

วันที่: 23 กรกฎาคม 2552

สถานที่: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ครั้งที่ 4: เวทีเสวนาหาแนวทางการพัฒนาเด็กและเยาวชนร่วมกับสภาเด็กและเยาวชน

วันที่: 8 สิงหาคม 2552

สถานที่ : ณ ห้องประชุมตันโมกข์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ครั้งที่ 5: เวทีเสวนาเด็กและเยาวชนเพื่อพัฒนาการศึกษาในพื้นที่

วันที่: 22 สิงหาคม 2552

สถานที่ : ณ ห้องประชุมตันโมกข์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ภาคผนวก ข

ภาพกิจกรรมจังหวัดฉะเชิงเทรา

การเข้าพบรองผู้ว่าราชการจังหวัด

วันที่: 21 กรกฎาคม 2552

สถานที่: ศาลากลางจังหวัดฉะเชิงเทรา

ครั้งที่ 1: เวทีเสวนาปัญหาเด็กและเยาวชน

วันที่: 19 มิถุนายน 2552

สถานที่: มหาวิทยาลัยราชชนครินทร์ จังหวัดฉะเชิงเทรา

ครั้งที่ 2: เวทีเสวนาปัญหาการศึกษาและทางออกจากมุมมองผู้ปกครอง

วันที่: 26 มิถุนายน 2552

สถานที่: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครินทร์ จังหวัดฉะเชิงเทรา

ครั้งที่ 3: เวทีเสวนาปัญหาการศึกษาและทางออกจากมุมมองผู้บริหารสถานศึกษา

วันที่: 1 กรกฎาคม 2552

สถานที่: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครินทร์ จังหวัดฉะเชิงเทรา

รายงานการวิจัย เรื่อง การพัฒนาระบบการศึกษาเพื่อพัฒนาคนแบบบูรณาการระดับจังหวัด

ครั้งที่ 4: เวทีเสวนาปัญหาการศึกษาและทางออกจากมุมมองผู้ประกอบการ

วันที่: 9 กรกฎาคม 2552

สถานที่: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครินทร์ จังหวัดฉะเชิงเทรา

ครั้งที่ 5: เวทีเสวนาปัญหาการศึกษาและทางออกจากมุมมองท้องถิ่น

วันที่: 10 กรกฎาคม 2552

สถานที่: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครินทร์ จังหวัดฉะเชิงเทรา

ครั้งที่ 6: เวทีประมวลยุทธศาสตร์การจัดทำแผนและขับเคลื่อนการใช้แผน

วันที่: 13 สิงหาคม 2552

สถานที่: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครินทร์ จังหวัดฉะเชิงเทรา

- ขาดรูปประกอบ -

ครั้งที่ 7: เวทีนำเสนอแผนพัฒนาและการขับเคลื่อนระดับจังหวัด

วันที่: 21 สิงหาคม 2552

สถานที่: ศาลากลางจังหวัดฉะเชิงเทรา

ภาคผนวก ค

ภาพกิจกรรมจังหวัดมหาสารคาม

ครั้งที่ 1: เวทีรวมประมวลความเห็นภาคส่วนต่าง ๆ

วันที่: 29 สิงหาคม 2552

สถานที่ : อาคารเฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษา ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
จังหวัดมหาสารคาม

หมายเหตุ : การประชุมครั้งที่ 2-4 ขาดรูปประกอบ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542.
 สำนักนายกรัฐมนตรี. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540.
 สำนักนายกรัฐมนตรี. คำแถลงนโยบายต่อสภาผู้แทนราษฎร, 2544.
- Argyris, C. and Schon, D. **Organizational Learning II: Theory, Method, and Practice.**
 Reading , MA : Addison-Wesley, 1996.
- Bertalanffy, L. (1951). "General System Theory : A New Approach to the Unity of
 Science". **Human Biology**, December, 1951, 303-361.
- Cohen, D. **Managing Knowledge for Business Success: A Conference Report.** New
 York : Conference Board, 1997.
- Deming, W. E. **Out of Crisis.** Cambridge , MA : Center for Advanced Engineering Study
 (MIT), 1986.
- Deming, W. E. **The New Economics.** Cambridge , MA : Center for Advanced
 Engineering Study (MIT), 1993.
- Drucker, P. F. **The Frontiers of Management: Where Tomorrow's Decisions Are
 Being Made Today.** New York : Harper & Row, 1986.
- Drucker, P. F. **Post-Capitalist Society.** Oxford: Butterworth Heinemann, 1993.
- Hoy and Miskel. **Educational Administration : Theory, Research, and Practice.** 1978.
- Katz, J. and Kahn, J. **The social psychology of organizations.** 1966.
- Levine, A. and Fitzgerald, A. **Analysis of Dynamic Psychological Systems, vols. 1&2.**
 1992.
- Schein, E. H. **Organizational Culture and Leadership.** (2nd edition) San Francisco,
 CA.: Jossey Bass, 1992.
- Scott, W.R. **Organizations: rational, natural, and open systems.** (3rd edition), 1990.
- Senge, P. **The Fifth Discipline: The Art and Practice of the Learning Organization.**
 New York : Doubleday, 1990.

รายนามคณะทำงาน

หัวหน้าโครงการ

ดร.อมรวิชัย นาคทรพรพ

ทีมวิจัยร่วม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ ฤทธิเดช	ผู้อำนวยการศูนย์เบ็ญแจงลูกหลานชาวอีสาน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิตติมาวดี เจริญรัชต์	หัวหน้าศูนย์ติดตามสภาวะการณ่เด็กและเยาวชน ภาคตะวันออกเฉียง มหาวิตยาลัยราชภัฏราชนครินทร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จินตนา เวชมี	ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ทีมผู้ช่วยวิจัยจากสถาบันรามจิตติในฐานะสำนักประสานงานเครือข่ายวิจัยด้านการศึกษา สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

ดร.จุฬากรณ่ มาเสถียรวงศ์
นางสาวอุทุมพร อินทจักร์
นางสาวพัชรา เอี่ยมกิจการ
นายสรรชัย หนองตรุด
นายจรัสศักดิ์ อุดหนุน
นายธนาวัฒน์ วยาจตุต